

Bijlage 1

Overzicht belangrijkste wijzigingen

Overzicht belangrijkste wijzigingen*

In dit overzicht zijn de belangrijkste wijzigingen met betrekking tot de nu nog geldende bestemmingsplannen en het nieuwe bestemmingsplan Wergea opgesomd:

- **Algemeen:**

- Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden ten aanzien van de aanwezige karakteristieke panden in het plangebied. Dat zijn panden die weliswaar geen monument zijn maar waarvan het behoud wél wordt beschermd door aanvullende vergunningen bij ingrijpende verbouw of sloop. De geselecteerde panden zijn aangeduid door middel van de aanduiding “karakteristiek”. Het betreft hier een aantal gebouwen buiten het beschermd dorpsgezicht. Voor de bebouwing binnen het beschermd dorpsgezicht geldt namelijk de dubbelbestemming ‘Waarde – Beschermd dorpsgezicht’ (ook al van toepassing in het voorgaande bestemmingsplan).
- Binnen de bestemmingen ‘Agrarisch’, ‘Gemend’, ‘Wonen’ en ‘Wonen – Woongebouw’ is een regeling opgenomen om via een afwijking bed and breakfast mogelijk te maken, zoals dit ook gebruikelijk is in de overige bestemmingsplannen in de gemeente Leeuwarden.
- De regeling voor beroep- en bedrijvigheid aan huis is opgenomen zoals dit ook gebruikelijk is binnen de overige bestemmingsplannen in de gemeente Leeuwarden.

- **Bestemming Agrarisch:**

In artikel 3.2.1 (bouwregels voor gebouwen) is een regeling opgenomen voor het realiseren van aan- en uitbouwen en bijgebouwen bij een bedrijfswoning. Dit was niet voorzien in het vorige bestemmingsplan.

In artikel 3.3.1 (afwijken van de bouwregels) is voorzien in een aantal afwijkingen die niet waren opgenomen in het oude bestemmingsplan. De hier geboden afwijkingsmogelijkheden zijn in overeenstemming met de regels uit het bestemmingsplan Leeuwarden – Buitengebied. Hiermee worden de regels zoveel als mogelijk gelijk getrokken. Hetzelfde geldt voor artikel 3.4 (specifieke gebruiksregels) en artikel 3.5.1 (afwijken van de gebruiksregels).

Artikel 3.6 (omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden) is aangepast aan de systematiek van de regels zoals opgenomen in het bestemmingsplan Leeuwarden – Buitengebied. Hetzelfde geldt voor de hierbij opgenomen toetsingscriteria.

Het perceel Leeuwarderweg 40 is niet meer in gebruik als agrarisch bedrijf en is in dit plan voorzien van de bestemming ‘Bedrijf’ met de aanduiding ‘bedrijf tot en met categorie 2’.

- **Bestemming Bedrijf:**

De afwijkingsmogelijkheid zoals opgenomen in artikel 4.2.1.0 van het voorgaande bestemmingsplan, waarbij toegestaan kan worden dat één gebouw per

bestemmingsvlak (met een oppervlakte van ten hoogste 50 m² en een maximale bouwhoogte van 3 m) buiten het bouwvlak kan worden gerealiseerd, is komen te vervallen. Reden hiervoor is dat dergelijke bebouwing voor het overgrote deel vergunningsvrij is geworden. Aan eventuele niet voorziene gevallen kan daarnaast nog altijd medewerking worden verleend door middel van een reguliere procedure op basis van de zogenaamde 'kruimellijst'. Een aparte regeling in het bestemmingsplan is dan ook niet meer nodig.

- **Bestemming Bedrijf – Nutsvoorziening**

De aanwezige nutsgebouwen zijn onder deze bestemming gebracht, conform de systematiek die wordt gehanteerd in alle Leeuwarder bestemmingsplannen.

- **Bestemming Gemengd:**

In het oude bestemmingsplan vielen onder deze bestemming ook gebouwen ten behoeve van religieuze, medische, sociale, culturele en onderwijsinstellingen, dit aanvullend op de hiervoor gebruikelijke bestemming 'Maatschappelijk'. In het nieuwe plan zijn dergelijke aanwezige functies bestemd als 'Maatschappelijk' (en niet meer ondergebracht onder 'Gemengd'). Hiermee wordt aangesloten bij de manier van bestemmen zoals gebruikelijk in de gemeente Leeuwarden.

Hoofdgebouwen moeten binnen een bouwvlak te worden gebouwd (ook in het oude bestemmingsplan al het geval). Gezien de aanwezige bebouwing (waarbij vaak ook wordt gewoond) is aangesloten bij de Leeuwarder systematiek zoals gebruikt bij de bestemming 'Wonen'. De bijbehorende aan- en uitbouwen en bijgebouwen mogen daarom ook buiten het bouwvlak worden gerealiseerd (mits wordt voldaan aan de hiervoor geldende voorwaarden). Daarnaast is ten behoeve van wonen ook een afwijkmogelijkheid opgenomen waardoor (indien wordt voldaan aan de voorwaarden) de mogelijkheid bestaat aan- en uitbouwen en bijgebouwen te realiseren tot 100 m².

Een aantal panden aan de Kerkbuurt en de Leeuwarderweg (5 t/m 11) was in het voorgaande bestemmingsplan bestemd als 'Gemengd'. Gezien het feit dat in betreffende panden alleen wordt gewoond en de kleinschaligheid van de betreffende panden is besloten hier een bestemming 'Wonen' aan toe te kennen. Binnen deze bestemming is het bij recht mogelijk activiteiten te ontplooiën in de vorm van een beroep- en bedrijf aan huis, mits voldaan wordt aan de hiervoor geldende voorwaarden. Dus ook hier nog steeds mogelijkheden, in combinatie met wonen.

- **Bestemming Groen:**

In het oude plan was een aanduiding 'groen' opgenomen binnen de bestemming 'Wonen'. In dit nieuwe bestemmingsplan is de bestemming 'Groen' opgenomen. Hiermee wordt het bestemmingsplan in overeenstemming gebracht met de Leeuwarder systematiek.

- **Bestemming Maatschappelijk – Begraafplaats:**

Conform de Leeuwarder systematiek is voor de begraafplaats aan de Nieuwoldstrjitte de bestemming Maatschappelijk – Begraafplaats opgenomen.

- **Bestemming Recreatie - Jachthaven:**

De woning Nieuwe hoek 19 hoort niet meer bij het de jachthaven en is daarom voorzien van de bestemming Wonen.

In het oude bestemmingsplan was daarnaast voorzien in een regeling dat via een afwijking één gebouw per bestemmingsvlak met een oppervlakte van maximaal 50 m² buiten het bouwvlak kon worden gebouwd. Aangezien er al een gebouw gerealiseerd is van 130m² buiten het bouwvlak is deze regeling niet opnieuw opgenomen. Dit gebouw is vastgelegd door middel van een bouwvlak.

- **Bestemming Recreatie – Verblijfsrecreatie:**

In het oude bestemmingsplan was binnen de bestemming ‘Agrarisch’ een aanduiding ‘kampeerterrein’ opgenomen. Feitelijk is er echter sprake van een camping met stacaravans. Aan deze gronden is, in overleg met de eigenaren, de bestemming Recreatie – Verblijfsrecreatie toegekend. Dit is in overeenstemming met soortgelijke terreinen. In de regels is het maximum aantal stacaravans opgenomen. Ook is hierin de maatvoering opgenomen, waarbij de maximale vierkante meters per stacaravan zijn afgestemd op de gehanteerde vierkante meters binnen de gemeente. Ook is er een regeling opgenomen voor een wasruimte en voor bergingen bij de chalets, waarbij de maatvoering grotendeels is afgestemd op de feitelijke situatie.

- **Bestemming Verkeer - Verblijfsgebied:**

Deze bestemming komt in het oude bestemmingsplan niet voor, hier was gekozen om te werken met een aanduiding ‘verkeers- en verblijfsdoeleinden’ binnen de verschillende bestemmingen. Door nu de bestemming ‘Verkeer – Verblijfsgebied’ op te nemen wordt aangesloten bij de door de gemeente Leeuwarden gehanteerde systematiek.

- **Bestemming Water en Water - Vaarweg:**

Het oude bestemmingsplan kent een bestemming ‘Water’ en een aanduiding ‘water’. In het nieuwe bestemmingsplan zijn twee bestemmingen voor water opgenomen. De bestemming ‘Water’ is gelegd op de in het plangebied aanwezige watergangen. Het water speelt een rol in de waterhuishouding en vormt een belangrijke groenblauwe drager van de ruimtelijke structuur van Wergea. Het is daarom van belang de waterstructuur te beschermen. Er mogen dan ook geen gebouwen worden gebouwd. De bestemming ‘Water – Vaarweg’ wordt toegekend aan waterwegen met een functie voor de beroepsvaart en waterwegen met een recreatieve functie. De Staande Mastroute heeft als hoofdfunctie recreatie en als nevenfunctie scheepvaart en afvoer en berging van water.

- **Bestemming Wonen:**

De aanwezige huisartsenpraktijk is aangeduid als zijnde ‘specifieke vorm van wonen – huisarts’, aangezien door de grootte geen sprake meer was van passend zijnde binnen een aan huis verbonden beroep.

Op basis van het voorgaande bestemmingsplan moesten zowel de hoofdgebouwen als de aan- en uitbouwen en bijgebouwen binnen een bouwvlak worden gerealiseerd. In het nieuwe bestemmingsplan moeten hoofdgebouwen wederom binnen het bouwvlak worden gebouwd. De bijbehorende aan- en uitbouwen en bijgebouwen mogen in dit nieuwe bestemmingsplan ook buiten het bouwvlak worden gerealiseerd (mits wordt voldaan aan de hiervoor geldende voorwaarden). Hiermee wordt aangesloten bij de Leeuwarder systematiek zoals gebruikt bij de bestemming 'Wonen'. Daarnaast is er een afwijkingmogelijkheid opgenomen waardoor (indien wordt voldaan aan de voorwaarden) de mogelijkheid bestaat aan- en uitbouwen en bijgebouwen te realiseren tot 100 m².

De goot- en bouwhoogtes van de hoofdgebouwen zijn op de verbeelding (plankaart) aangegeven conform de werkelijke situatie.

Waarde – Cultuurhistorie 2:

Toegevoegd is de dubbelbestemming 'Waarde – Cultuurhistorie 2'. De van belang zijnde cultuurhistorische waarden die in de gemeentelijke inventarisatie naar cultuurhistorie zijn onderkend, zijn opgenomen.

Wijzigingsbevoegdheden:

In het voorgaande plan was een aantal wijzigingsbevoegdheden opgenomen in artikel 17 Wijzigingsbevoegdheid. Betreffende wijzigingsbevoegdheden komen grotendeels te vervallen. Hiervoor zijn verschillende redenen:

- Er zijn momenteel lichtere procedures op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), zodat de wijzigingsbevoegdheid overbodig is geworden (betreft art. 17a: realiseren van een transformatorstation, gasdrukmeet- en regelstation, rioolgemaal en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken van openbaar nut).
- De wijzigingsbevoegdheid om de bestemming van agrarische gebouwen te wijzigen naar 'Wonen' en 'Bedrijf' is ondergebracht onder de bestemming 'Agrarisch' waarbij ten aanzien van de hiervoor geldende regels is aangesloten bij het vastgestelde bestemmingsplan Leeuwaren – Buitengebied van 2014 (betreft art. 17 b sub a, b, e en h).
- De wijzigingsbevoegdheid om de bestemming van agrarische gebouwen te wijzigen naar kampeerboerderij, manege, hotel en/of pension, aan het water gerelateerde vormen van (verblijfs-)recreatie zoals een zeilschool, kamphuis, kampeerterrein en recreatiewoningen, sociale, culturele en educatieve voorzieningen, horeca (uitsluitend in de vorm van café en/of restaurant is komen te vervallen. Reden hiervoor is dat, mocht een dergelijk verzoek al aan de orde zijn, dit goed aan de hand van een procedure op grond van de Wabo kan worden beoordeeld (betreft art. 17 b sub c, d, f en g).
- De wijzigingsbevoegdheid om één woning te realiseren op de invullocatie aan de M. Kalsbeekstrjitte is niet meer opgenomen aangezien in de looptijd van het voorgaande bestemmingsplan geen gebruik is gemaakt van de wijzigingsbevoegdheid. Het betreffende perceel is daarnaast klein, zodat dit vanuit

stedenbouwkundig opzicht geen gewenste locatie is voor een ontwikkeling (art. 17 c).

- De aanduidingen “Beeldbepalend” en “Beeldondersteunend” worden niet meer gebruikt in dit nieuwe bestemmingsplan. Ten aanzien van het beschermd dorpsgezicht is een regeling opgenomen conform de systematiek van het bestemmingsplan Leeuwarden – Binnenstad en de hierin opgenomen bestemming Waarde – Beschermd stadsgezicht. Een wijzigingsbevoegdheid is dan ook niet meer nodig (art. 17 d).
- Aan de wijzigingsbevoegdheden op de plankaart aangegeven met “wijzigingsbevoegdheid wonen werken” en “wijzigingsbevoegdheid bedrijfsontwikkeling” is destijds door de provincie goedkeuring onthouden. Deze wijzigingsbevoegdheden komen dan ook niet terug in het plan (art. 17 e en f).
- De wijzigingsbevoegdheid ten behoeve van de uitbreiding van de jachthaven aan de zuidzijde, met de daarbij behorende parkeervoorzieningen en dagrecreatieterrein is niet opgenomen. Hiervoor geldt eveneens dat in de looptijd van het voorgaande bestemmingsplan geen gebruik is gemaakt van de betreffende mogelijkheid. Mochten er in de toekomst alsnog plannen zijn, dan kan altijd gebruik worden gemaakt van een procedure op grond van de Wabo (art. 17 g).
- In 2014 heeft de gemeente onderzoek laten uitvoeren naar de sportaccommodaties. Hieruit is gebleken dat Wergea over voldoende ruimte beschikt. De wijzigingsbevoegdheid voor een uitbreiding van het sportterrein is om deze reden niet meer opgenomen (art. 17 h).
- Ook de wijzigingsbevoegdheid herstructurering is niet meer opgenomen in dit nieuwe bestemmingsplan. De afgelopen 10 jaar is ook van deze wijzigingsbevoegdheid geen gebruik gemaakt. Daarnaast, mocht dit nodig zijn, kan hetzelfde resultaat worden bereikt door het toepassen van een procedure op grond van de Wabo (art. 17 i).

De wijzigingsbevoegdheid op grond waarvan de bestemming “Archeologisch waardevol gebied” kan worden ontnomen als op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat er plaatse geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn kan eveneens komen te vervallen. In het kader van dit nieuwe bestemmingsplan zijn de gebieden waar archeologische waarden aanwezig zijn op de verbeelding aangegeven door middel van de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 1’ en ‘Waarde – Archeologie 3’. De gebieden waarvan uit onderzoek is gebleken dat er geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn, zijn niet voorzien van een dergelijke dubbelbestemming. Hiermee wordt een compleet up to date overzicht gegeven.

Verwerking verleende vrijstellingen, ontheffingen en afwijkingen:

Alle in de looptijd van de oude bestemmingsplannen verleende vrijstellingen, ontheffingen, afwijkingen etc. zijn verwerkt en worden hier niet nogmaals afzonderlijk benoemd.

*Zoals de titel al aangeeft betreft het hier een overzicht van de belangrijkste wijzigingen. De gemeente kan dan ook niet aansprakelijk worden gesteld als een bepaalde wijziging niet opgesomd is.

Bijlage 2

Geluidsberekening

Unregisterd

Lic.Nr.: 0

(c) 2006 Goudappel Coffeng

BP Wergea

Wegvaknaam : Nieuwe Leeuwarderweg

Opmerkingen :

Situatie: 2014
 Etm intens.: 8138 (telling 13-09-2013 -- 02-10-2013)
 Daguur: 6,7% 93,8 lv 3,6 mz 2,6 zv
 Av. uur: 3,55 93,8 lv 3,6 mz 2,6 zv
 Na. uur: 0,69 93,8 lv 3,6 mz 2,6 zv
 Snelheid: 50 km/u
 Wegdek dab
 Zichthoek: 80

Rekenmethode : RMG 2012

LEQ contouren op basis van Lden

Waarnemers Geluidbelasting (Cumulatief)

Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Lden
4,5	56,64	54,06	46,16	56,64	57,01
1,5	57,15	54,58	46,68	57,15	57,53

Leq-contouren op 4,5 [m] : 48,0 dB : 28,1 [m] 53,0 dB : 13,2 [m]
 58,0 dB : 4,3 [m] 63,0 dB : 0,0 [m]

Rijlijnen

Naam	Rijlijn
Wegdekverharding	elementenverharding ke
Vaste correctiewaarde	0,0
Hoogte wegdek [m]	0,0
Afstand tot waarnemer [m]	6,0
Afstand hard [m]	6,0
Afstand tot obstakel	0,0
Afstand tot kruispunt	0,0
Zichthoek [grad]	127,0
Objectfractie	0,50
Correctie Art. 110g Wgh	-5,0
Etmaalintensiteit	3000
Snelheid	30
Snelh. vv.	30
	Dag Avond Nacht
Gem. perc. p/uur	6,70 3,70 0,60
Motoren	0,0 0,0 0,0
Personenauto's	93,8 93,8 93,8
Midzwaar vrachtverkeer	3,6 3,6 3,6
Zwaar vrachtverkeer	2,6 2,6 2,6
Bromfietser/uur	0 0 0
Uurintensiteit trams	--- --- ---
Emissie	59,63 57,05 59,15

Bijlage 3

Externe veiligheid

-1.731.212

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing

*brf
no
MS*

Gemeente Ljouwarden				
Obev. J/N		11540		
Termijnskalender:		Bijl. 2		
- 8 JUL 2015				
Dienst	Afdeling	Par	Utsein	Kopie
	mk			

PER E-MAIL EN POST

Gemeente Ljouwarden
t.a.v. Mevrouw M. Swart
Postbus 21000
8900 JA Ljouwarden

Grou, 7 juli 2015

VERZONDEN - 7 JUL 2015

Ons kenmerk : PV/2015/0074
Afdeling : Specialistisch advies
Behandeld door : Verhoeven / +31 566 75 04 66
Uw kenmerk : Bestemmingsplan Wergea

Betref : Advies externe veiligheid inzake bestemmingsplan (naam invullen)

Geachte mevrouw Swart,

U heeft het Bureau Externe Veiligheid Fryslân (Bureau EVF) verzocht om een advies externe veiligheid op te stellen ten behoeve van het bestemmingsplan Wergea

Wij hebben uw verzoek beoordeeld aan de hand van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en het Activiteitenbesluit Milieubeheer (Activiteitenbesluit) en vastgesteld dat het aspect externe veiligheid geen belemmering vormt voor de haalbaarheid van voorliggend plan.

Voor een nadere onderbouwing verwijzen wij naar het bijgevoegde advies.

Het advies externe veiligheid als ook een begrippen- en afkortingslijst externe veiligheid zijn bijgevoegd. Het advies en de begrippen- en afkortingslijst zijn u separaat per mail toegezonden.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer P. Verhoeven, telefoonnummer 0566-750466.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

(Handwritten signature)
A.W. van Bergen
Hoofd afdeling Specialistisch Advies

Bijlage(n) Advies externe veiligheid inzake bestemmingsplan Wergea
Begrippen- en afkortingslijst externe veiligheid

Advies Externe Veiligheid inzake bestemmingsplan Wergea

Algemeen toetsingskader

Externe veiligheid gaat om het beperken van de kans op en het effect van een ernstig ongeval voor de omgeving door:

- het gebruik, de opslag en productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen)
- het transport van gevaarlijke stoffen (buisleidingen, wegen, waterwegen en spoorwegen)
- het gebruik van luchthavens.

Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het beperken van de risico's voor de burger door bovengenoemde activiteiten. Hiertoe zijn risico's gekwantificeerd, namelijk door middel van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico (PR)

Het PR is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft.

Groepsrisico (GR)

Dit is de kans dat een groep mensen overlijdt door een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het GR moet worden gezien als een maat voor maatschappelijke ontwrichting.

Het externe veiligheidsbeleid is verankerd in diverse wet- en regelgeving. De volgende besluiten zijn relevant:

1. Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)

Met het Bevi zijn risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd.

2. Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)

Op basis van het Bevb dienen plannen, vergelijkbaar met het Bevi, te worden getoetst aan de grens- en richtwaarde voor het PR en de oriëntatiewaarde voor het GR.

3. Wet Basisnet (Basisnet)

Het Basisnet is een landelijk aangewezen netwerk voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Binnen bepaalde grenzen wordt dit vervoer over de weg, binnenwater en spoor gegarandeerd. Het Basisnet heeft betrekking op de Rijksinfrastructuur: hoofdwegen (snelwegen), hoofdwaterwegen (binnenwateren) en hoofdspoorwegen (enkele uitzonderingen daargelaten).

4. Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt)

Voor ruimtelijke ordening in relatie tot de transportroutes is het Bevt vastgesteld. Hierin zijn de regels voor de ruimtelijke ordening rondom het Basisnet wettelijk vastgelegd.

5. Activiteitenbesluit milieubeheer (Activiteitenbesluit)

Het Activiteitenbesluit en de daarbij behorende regeling is de opvolger van een groot aantal AMvB's. In het Activiteitenbesluit staan algemene regels voor verschillende milieuaspecten, zoals veiligheidsafstanden waaraan voldaan moet worden.

Verantwoordingsplicht

In het Bevi, Bevb en het Bevt is onder andere een verantwoordingsplicht GR opgenomen. Deze verantwoording houdt in dat in bepaalde gevallen planologische keuzes moeten worden onderbouwd en verantwoord door het bevoegd gezag.

Risicobronnen ten aanzien van het plan

Uit de professionele Risicokaart blijkt dat in en in de directe nabijheid van het plangebied risicobronnen zijn gelegen waarvan de risicocontouren of de invloedsgebieden (mogelijk) zijn gelegen binnen het plangebied (zie figuur 1).

Figuur 1: risicobronnen binnen plangebied

De mogelijke relevante risicobronnen voor het plangebied zijn:

- Een gasdrukmeet- en regelstation;
- transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen

Inrichtingen waar risicovolle activiteiten plaatsvinden welke onder het Activiteitenbesluit milieubeheer (Activiteitenbesluit) vallen

In het plangebied aan de Himpensemar 3 bevindt zich een gasontvangstation van Gasunie, waarvoor veiligheidsafstanden in het kader van het Activiteitenbesluit gelden. Hoewel dit station als een risicovolle inrichting wordt beschouwd valt het station niet onder het Bevi. Op het station wordt gas met een druk van 40 bar gereduceerd naar 8 bar. De maximale capaciteit is minder dan 40.000 m³ per uur. De veiligheidsafstanden die gelden zijn bepaald in artikel 3.12 van het Activiteitenbesluit. Hierin is aangegeven dat voor stations met een maximale capaciteit 40.000 m³ per uur, als het onderhavige, de afstand tot kwetsbare objecten 15 m en tot beperkt kwetsbare objecten 4 m moet bedragen. Uit figuur 1 blijkt dat het plangebied binnen de veiligheidsafstanden van het gasontvangstation valt. Binnen de veiligheidsafstanden is geen (beperkt) kwetsbaar object aanwezig.

Geconcludeerd kan worden dat het gasontvangststation geen belemmering vormt voor onderhavig plan.

Transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen

In en in de nabijheid van het plangebied lopen hogedruk aardgastransportleidingen van N.V. Nederlandse Gasunie (hierna: Gasunie). Omdat sprake is van hogedruk aardgastransportleidingen is het Bevb van toepassing. De relevante leidingen hebben volgens het rekenprogramma CAROLA de volgende kenmerken (figuur 2):

Hogedruk aardgastransportleiding					
Eigenaar	Leiding-Naam	Diameter (mm)	Druk (bar)	1% Letaliteitszone (invloedsgebied) in (m)	100% Letaliteitszone in (m)
Gasunie	A-601	762	79,90	450	170
Gasunie	N-506-07	168,3	40	70	50

Figuur 2: Overzicht hogedruk aardgastransportleidingen

1% en 100% letaliteitszone

Binnen de 100% letaliteitszone zullen **alle** aanwezige personen komen te overlijden in geval van een incident. Daarbij maakt het niet uit of men zich binnens- of buitenshuis bevindt. De 1% letaliteitszone is dat deel van het invloedsgebied waarin de letaliteit afneemt van 100% (de rand van de 100% letaliteitszone) tot 1% (de rand van het invloedsgebied). In dit gebied wordt aangenomen dat personen binnenshuis voldoende bescherming hebben van het gebouw waarin zij zich bevinden. De slachtoffers vallen daarom met name buitenshuis.

Invloedsgebied

De 1% letaliteitszones (de invloedsgebieden) van de transportleidingen vallen (deels) over het plangebied. In figuur 3 wordt het invloedsgebied van de hogedruk aardgastransportleiding A-601 die langs het plan loopt visueel met een bruine contour weergegeven. Het invloedsgebied van gasleiding N-506-07 valt voor het plangebied in zijn geheel binnen het invloedsgebied van gasleiding A-601. De transportleiding zelf wordt met een blauwe kleur weergegeven. De 100% letaliteitszone wordt niet weergegeven.

Figuur 3: invloedsgebied aardgastransportleiding A-601

Wanneer een plan in het gebied tussen de 100% en 1% letaliteitszone ligt dient een beperkte verantwoording van het GR plaats te vinden. Bij een beperkte verantwoording dienen de volgende elementen betrokken te worden: de personendichtheid binnen het invloedsgebied, de hoogte van het GR, de bestrijdbaarheid/beperking van de omvang van een incident en de zelfredzaamheid.

Als een plangebied binnen de 100% letaliteitszone valt dan dient een volledige verantwoording van het GR plaats te vinden. Dit houdt in dat, naast bovengenoemde aspecten, ook gekeken wordt naar de maatregelen ter beperking van het GR, andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager GR en de mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het GR in de nabije toekomst. Het plan ligt binnen de 100% letaliteitszone van een transportleiding. Dit houdt in dat er een volledige verantwoording van het GR dient plaats te vinden.

Met behulp van het rekenprogramma CAROLA kan worden bepaald of voldaan wordt aan de risiconormen voor de externe veiligheid, zoals die zijn vastgelegd in het Bevb. Het resultaat van een berekening bestaat uit PR-contouren en een FN-curve voor het GR.

PR

Het Bevb stelt dat geen kwetsbare objecten mogen voorkomen binnen de 10^{-6} contouren van leidingen waarin gevaarlijke stoffen worden getransporteerd. Als dat toch het geval is, dan is er sprake van een zogenaamd knelpunt. De leidingbeheerder was verplicht zodanige maatregelen te treffen dat zulke knelpunten vóór 1 januari 2014 werden opgeheven.

In het kader van het Bevb is de PR 10^{-6} contour relevant. Uit zowel het rekenprogramma CAROLA als uit de professionele Risicokaart is gebleken dat geen sprake is van een PR 10^{-6} contour.

Geconcludeerd kan worden dat het PR van de hogedruk aardgastransportleidingen geen belemmering vormen voor het onderhavig plan.

Belemmeringenstrook

Conform artikel 14, lid 1 van het Bevb dient een bestemmingsplan de ligging weer te geven van de in het plangebied aanwezige buisleidingen alsmede de daarbij behorende belemmeringenstrook ten behoeve van het onderhoud van de buisleiding. De belemmeringenstrook bedraagt, bij leidingen met een druk tot en met 40 bar tenminste 4 meter aan weerszijden van een buisleiding en bij leidingen met een hogere druk dan 40 bar, tenminste 5 meter aan weerszijden van een buisleiding, gemeten vanuit het hart van de buisleiding.

Toetsing GR

Indien sprake is van een planologische procedure dient, naast de numerieke waarde van het GR, zoals de ligging van het GR ten opzichte van de oriëntatiewaarde en de toename daarvan ten opzichte van de nulsituatie, ter beoordeling van het GR en de verantwoording daarvan (conform artikel 12, lid 1 van het Bevb) ook gekeken te worden naar kwalitatieve aspecten, zoals zelfredzaamheid, bestrijdbaarheid van het incident, nut en noodzaak, het tijdsaspect en mogelijk risico reducerende maatregelen.

Ligging GR t.o.v. oriëntatiewaarde

De wetgeving verbindt geen harde normen aan de toelaatbaarheid van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten binnen een invloedsgebied, zoals dat wel het geval is bij een PR-contour.

Wel bestaat voor het bevoegd gezag bij het vaststellen van ruimtelijke plannen de wettelijke verantwoordingsplicht. De verantwoordingsplicht is van toepassing voor ruimtelijke plannen binnen een invloedsgebied in de gevallen dat het Bevb dat voorschrijft. Uit het voorgaande is gebleken dat de hogedruk aardgastransportleiding de risicobron is.

Huidige situatie

De invloedsgebieden van de aardgastransportleidingen vallen gedeeltelijk over het plangebied.

De bepaling van de aanwezige personen binnen de invloedsgebieden van de aardgastransportleiding is enerzijds gebaseerd op het aantal personen per eenheid genoemd in de "Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico" van november 2007 (hierna : Handreiking) en anderzijds gebaseerd op de aantallen personen per hectare genoemd in deze Handreiking.

In de Handreiking staat beschreven dat voor de functie Wonen gerekend kan worden met 2,4 personen per woning. Verder staat in de Handreiking voor een aantal objecten aangegeven met welke fractie aanwezigheid standaard gerekend wordt. In figuur 4 zijn de bevolkingsdichtheden voor verschillende type gebieden weergegeven.

Type gebied		Bevolkingsdichtheid (personen/ha)
Woongebieden	Natuurgebied	0
	Buitengebied	1
	Incidentele woonbebouwing	5
	rustige woonwijk	25
	drukke woonwijk	70
	Stadsbebouwing met hoogbouw	120
Industriegebieden	personeelsdichtheid laag	5
	Midden	40
	Hoog	80
	Kantoren - hoogbouw	200
Recreatiegebied (in seizoen)	Camping, bungatowpark	60 - 700

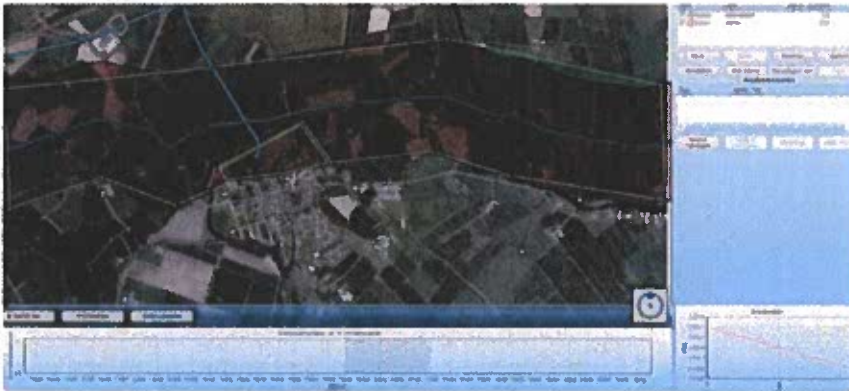
Figuur 4: Handreiking: Bevolkingsdichtheden voor verschillende type gebieden

Voor bebouwing waarvan bekend is hoeveel personen zich in het pand bevinden wordt gerekend met de daadwerkelijke aantallen. Voor bebouwing waarvan niet bekend is hoeveel personen zich in het pand bevinden wordt gerekend met een indicatieve aanname.

Van de aanwezige aardgastransportleidingen is het GR berekend. Voor de GR-berekening is rekening gehouden met de volgende populatie:

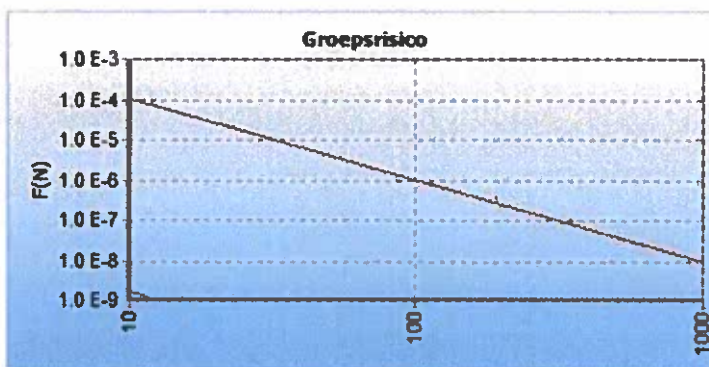
- rustige woonwijk 25 personen per hectare
- buitengebied 1 persoon per hectare

Zoals reeds eerder vermeld wordt bij het berekenen van het GR rekening gehouden met de populatiedichtheid die het bestemmingsplan binnen de invloedsgebieden van de aardgastransportleidingen mogelijk maakt. In figuur 5 en figuur 6 worden de resultaten van de berekeningen weergegeven die met behulp van het rekenprogramma CAROLA zijn gegenereerd. Het invloedsgebied van de transportleiding wordt met een bruine contour weergegeven. De donkerblauw gekleurde transportleiding betreft de leiding waar het om gaat en het groen gekleurde deel betreft het stuk tracé welk het meest impact heeft op het plangebied.

Figuur 5: aardgastransportleiding A-601

Uit de FN-curve van relevante transportleiding van Gasunie kan worden opgemaakt dat er sprake is van een zeer laag GR. Het GR blijft ver onder de oriëntatiewaarde liggen, zie de uitvergroting van de FN-curve in figuur 6.

Figuur 6: FN-curve aardgastransportleiding A-601

Toekomstige situatie

Toename GR t.o.v. nulsituatie (toekomstige situatie)

Het aantal personen binnen de invloedsgebieden van risicobronnen neemt conform dit plan niet toe. Er is dientengevolge geen sprake van een toename van het GR.

Bestrijding en beperking van rampen

Ten aanzien van de opkomsttijd worden door Brandweer Fryslân geen knelpunten voorzien. Er is voldoende primair, secundair en tertiair bluswater aanwezig.

Bereikbaarheid

Het plangebied is op meerdere zijden ontsloten, het plangebied is over het algemeen voldoende bereikbaar.

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid heeft betrekking op de mogelijkheden voor personen in het invloedsgebied om zichzelf in veiligheid te brengen (of in veiligheid gebracht te worden). Dit is in dit kader specifiek van belang voor de kwetsbare objecten en verminderd zelfredzame personen binnen deze objecten.

Binnen het invloedsgebied verblijven, in principe, geen verminderd zelfredzame personen.

Mogelijkheden om Groepsrisico te verlagen/optimaliseren

Het groepsrisico kan worden verlaagd dan wel geoptimaliseerd door binnen de invloedsgebieden van de aardgastransportleidingen geen nieuwe kwetsbare objecten te realiseren.

Nut en noodzaak van de ontwikkeling / Tijdsaspect

Bestemmingsplan Wergea is conserverend van aard. De situatie is hierbij tevens op de externe veiligheidsaspecten beoordeeld. Zoals hiervoor ook aangegeven vindt er geen overschrijding plaats van de oriëntatiewaarde voor het GR en wordt de zelfredzaamheid voldoende geacht.

Brandweer Fryslân

Brandweer Fryslân heeft per brief van 21 mei 2014 geadviseerd.

Brandweer Fryslân ziet geen knelpunten.

Conclusie

Ondanks maatregelen ter verhoging van de veiligheid kunnen risico's nooit voor 100% worden weggenomen. Ook na het nemen van veiligheidsverhogende maatregelen zal een restrisico blijven bestaan.

Met behulp van het uitvoeren van de verantwoordingsplicht voor het GR en het advies van Brandweer Fryslân, dient het bevoegd gezag zich uit te spreken over de aanvaardbaarheid van het restrisico. Voor wat betreft de acceptatie van het restrisico dient ook het belang van de ontwikkeling meegewogen te worden.

Geconcludeerd kan worden dat het aspect externe veiligheid geen belemmering vormt voor de haalbaarheid van voorliggend plan.

Advies

Geadviseerd wordt:

- conform artikel 14, lid 1 van het Bevb de ligging van de in het plangebied aanwezige buisleiding alsmede de daarbij behorende belemmeringsstrook ten behoeve van het onderhoud van de buisleiding in het bestemmingsplan weer te geven;
- in het bestemmingsplan te borgen om niet zonder meer kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied van aardgastransportleidingen te vestigen.

Begrippen en afkortingen externe veiligheid:

Basisnet weg/water/spoor

Het Basisnet is een routenetwerk voor transport van gevaarlijke stoffen over spoorwegen, vaarwegen en rijkswegen. Het Basisnet moet een robuust routenetwerk vormen waarin een duidelijke keuze tussen het spanningsveld van transport, economie en ruimtelijke ordening is aangebracht. Het Basisnet wordt ontworpen voor de middellange termijn (tot 2020). Elke route/elk traject krijgt daartoe een vervoersplafond in de vorm van een risicoruimte en afhankelijk daarvan een veiligheidszone.

Belemmeringenstrook

Een strook van 5 meter aan weerszijden van een buisleiding, ten behoeve van onderhoud, waarbinnen in principe geen bebouwing toegestaan is.

(Beperkt) kwetsbare functies/objecten

In artikel 1 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) zijn (beperkt) kwetsbare objecten gedefinieerd (<http://wetten.overheid.nl/BWBR0016767>). Hieronder volgen de meest voorkomende objecten:

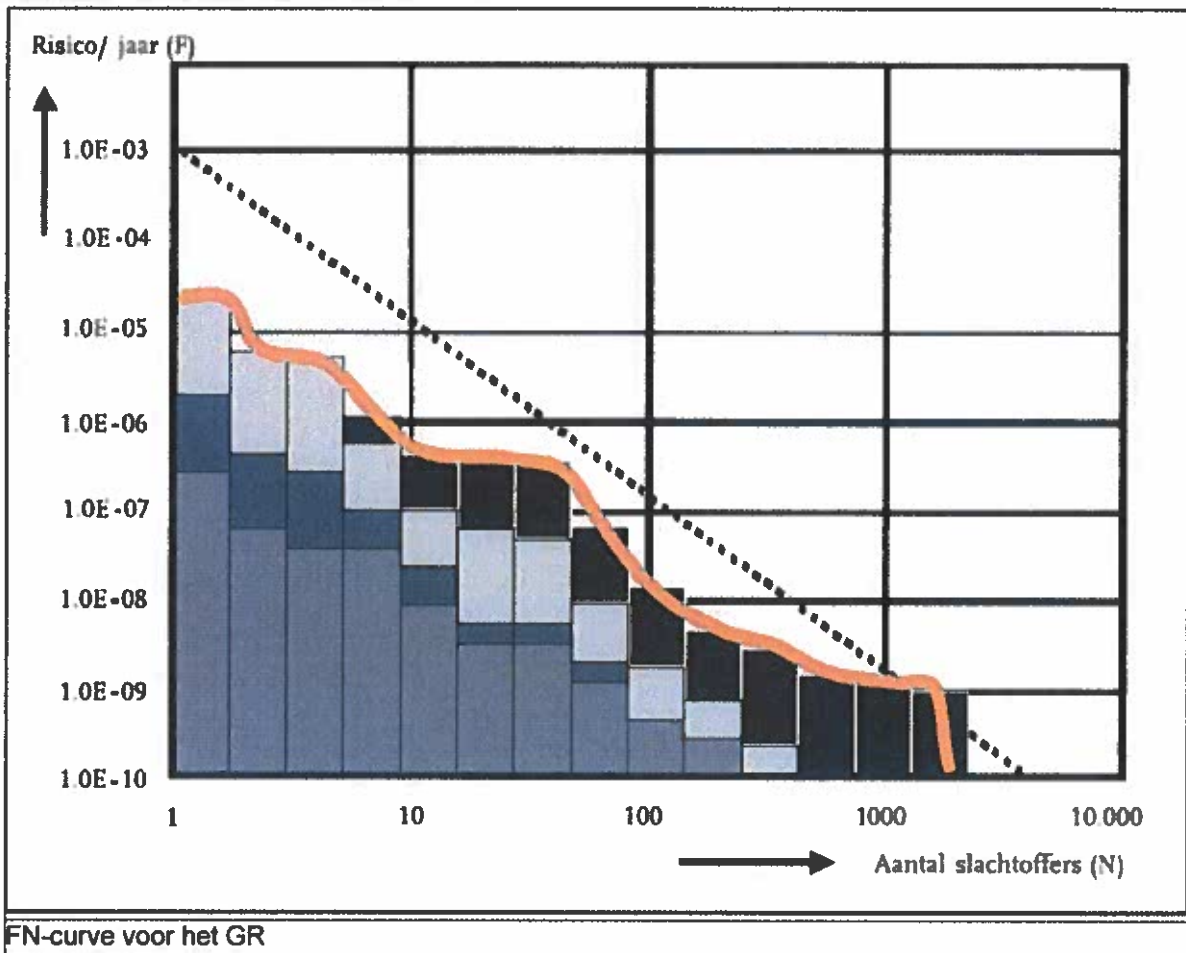
- *beperkt kwetsbare functies/objecten:*
 - o.a. verspreid liggende woningen, bedrijfswoningen, kleinere kantoorgebouwen, horeca, winkels, sporthallen, kampeerterreinen en bedrijfsgebouwen;
- *kwetsbare functies/objecten:*
 - o.a. woningen, scholen, ziekenhuizen, bejaardenhuizen, kinderdagverblijven, grote (meer dan 1500 m² opp) kantoorgebouwen, horeca en winkelcomplexen.

Groepsrisico (GR) inrichting

GR: cumulatieve kansen per jaar dat tenminste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is. Anders gezegd geeft het GR weer wat de kans is op het overlijden van een groep personen ten gevolge van een ongeval bij een bedrijf.

Voor het GR is geen grenswaarde vastgesteld. Wel is er de zogeheten oriëntatiewaarde, deze dient door het bevoegde gezag (de vergunningverlener, zijnde de provincie of de gemeente) te worden gehanteerd bij de overwegingen omtrent het GR. Deze oriëntatiewaarde is de kans op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10⁻⁵ per jaar, met de kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10⁻⁷ per jaar en met de kans op een ongeval met 1000 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10⁻⁹ per jaar. In onderstaand figuur is een FN-diagram weergegeven met daarin als voorbeeld een FN-curve en tevens de oriëntatiewaarde.

FN-curve

GR transportroute

Het GR is de kans per jaar per kilometer transportroute dat een groep van tien of meer personen in de omgeving van een transportroute in één keer dodelijk slachtoffer wordt van een ongeval op die transportroute.

Voor het GR is een oriëntatiewaarde vastgesteld die afhankelijk is van het aantal dodelijke slachtoffers per kilometer transportroute. Deze oriëntatiewaarde is de kans op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-4} per jaar, met de kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-6} per jaar en met de kans op een ongeval met 1000 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-8} per jaar.

GR aandachtsgebied

Gebied van 200 meter rondom de infrastructuur (weg, water, spoor) waarbinnen het bevoegd gezag bij ruimtelijke relevante besluiten een GR afweging moet maken.

Invloedsgebied/ effectafstand/ inventarisatieafstand

Het gebied waarin personen worden meegeteld bij de GR-berekening. De grens van dit gebied wordt bepaald door de 1% letaliteitgrens, ofwel de afstand waarop nog 1% van de blootgestelde mensen in de omgeving als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen op de infrastructuur komt te overlijden. Voor LPG-tankstations geldt een vaste afstand voor het invloedsgebied (100% letaal) van 150 meter.

Kwantitatieve risicoanalyse (QRA)

Met een QRA worden de externe risico's bepaald vanwege de activiteiten met en de opslag van gevaarlijke stoffen bij een bedrijf.

Overschrijdingsfactor

De overschrijdingsfactor is de maximale verhouding tussen de FN-curve en de oriëntatiewaarde. Daarmee is de overschrijdingsfactor een maat die aangeeft in hoeverre de oriëntatiewaarde wordt genaderd of overschreden. Een overschrijdingsfactor kleiner dan één geeft aan dat de FN-curve onder de oriëntatiewaarde blijft, bij één waarde groter dan een wordt de oriëntatiewaarde overschreden.

Plaatsgebonden risico (PR)

Het PR is het risico (uitgedrukt in kans per jaar) dat één persoon die zich onafgebroken en onbeschermd op die plaats bevindt, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een calamiteit met een gevaarlijke stof. De norm voor het plaatsgebonden risico in Nederland is in beginsel een kans van 1 op de miljoen per jaar (ofwel 10^{-6} per jaar). De grenswaarde voor het plaatsgebonden risico is de contour waarvoor het plaatsgebonden risico een waarde heeft van de $10^{-6}/j$ (de zogenaamde PR 10^{-6} contour).

Plasbrandaandachtsgebied (PAG)

Een zogenaamd PAG houdt rekening met de effecten die kunnen ontstaan door een ongeval met een zeer brandbare vloeistof in een zone rond de infrastructuur (weg, water, spoor). De zone bedraagt 30 meter voor een weg en spoor en 25 meter voor water.

Risicocontour

Een risicocontour geeft aan hoe groot in de omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron. Deze contourlijnen kan men vergelijken met de gewone hoogtelijnen op een kaart: binnen de contour is het risico groter, buiten de contour is het risico kleiner.

Toetsingsafstand

Onder de toetsingsafstand wordt verstaan de afstand waarbinnen de aard van de omgeving moet worden nagegaan.

BRANDWEER

Fryslân

- 1.751.212 BK7

Gemeente Leeuwarden				
Obev. J/N	9576			
Termijnkalender	Bijl.			
- 2 JUN 2014				
Dienst	Aflevering	Plaats	Datum	Kopie
SO	AO	OB	7/6/14	

Gemeente Leeuwarden
College van burgemeester en wethouders
Ter attentie van H. Breukelaar
Postbus 21000
8900 JA LEEUWARDEN

Postbus 612
8901 BK LEEUWARDEN
T 088 22 99 666
F 088 22 99 661
I www.brandweerfryslan.nl
E info@brandweerfryslan.nl

Datum 21 mei 2014
Onze referentie UIT/14001190/BRW/BR/RB
Uw referentie
Uw brief van 7 mei 2014

Behandeld door R.J.J. de Groot
Doorkiesnummer 088 22 98 914
E-mail r.degroot@brandweerfryslan.nl
Bijlagen 0

Onderwerp Bestemmingsplan Wergea

Geacht college,

Op 7 mei 2014 heeft u aan ons ter advisering het bestemmingsplan Wergea toegezonden, met de vraag eventuele opmerkingen aan u te richten.

In deze brief worden onze bevindingen en ons advies weergegeven. In ons advies richten wij ons op het optimaliseren van de veiligheidssituatie; wij gaan niet in op de vraag of het groepsrisico aanvaardbaar is.

Conclusies

In en in de nabijheid van het plangebied zijn enkele risicobronnen aanwezig die relevant zijn in het kader van externe veiligheid.

De brandweer heeft in haar advies gekeken naar een aantal aspecten voor deze risicobron:

- plaatsgebonden risico
- groepsrisico
- nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen
- bestrijdbaarheid
- zelfredzaamheid

Onderstaand zijn de conclusies opgenomen.

Algemene bevindingen

Op het moment van schrijven beschikt Brandweer Fryslân alleen over het startdocument behorend bij dit bestemmingsplan en de contour van het op te stellen bestemmingsplan.

Het bevoegd gezag heeft bij de aanvraag aangegeven dat het zich in dit geval handelt om een conserverend bestemmingsplan voor het dorp Wergea.

In en rond het dorp zijn een aantal bronnen (gasleidingen en gasstations) aanwezig. Zie hiervoor onderstaande afbeelding.

Meiïnoar foarút

BRANDWEER

Fryslân

Risicovolle inrichtingen

Warga 2

Ten zuidoosten van het dorp is een gaswinlocatie aanwezig (Warga 2). Deze inrichting ligt op een dusdanige afstand dat deze in het kader van externe veiligheid niet relevant is voor de uitvoering van dit bestemmingsplan.

Gasdrukmeet- en regelstation Warga

Het gasdrukmeetstation aan de noordzijde van het dorp valt niet onder de werkingssfeer van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Uit de professionele risicokaart blijkt dat het gaat om een station met een capaciteit van in totaal 18.000 m³/h. Rondom dit station geldt geen plaatsgebonden risico. Dit station leidt dan ook niet tot knelpunten ten aanzien van dit plan.

Buisleidingen

Ten noorden van het dorp zijn twee hogedruk aardgasleidingen aanwezig. De leiding met de noord-zuid oriëntatie leidt naar het gasdrukmeet- en regelstation Warga om daar van 40 bar te worden gereduceerd naar 8 bar. Deze leiding heeft een diameter van 4.5 inch. De leiding met de oost-west oriëntatie heeft een diameter van 30 inch en een werkdruk van 80 bar.

In de tabel hieronder zijn de schadecontouren weergegeven voor de beide cirkels.

Diameter [F]			Afstand bij 40 bar			Afstand bij 80 bar		
inches	mm	nominaal	1 ^e ring	2 ^e ring	3 ^e ring	1 ^e ring	2 ^e ring	3 ^e ring
4	114,3	DN100	30	45	80	-	-	-
30	762,0	DN750	-	-	-	170	400	750

Binnen de eerste twee ringen van de leiding met de Noord – Zuid oriëntatie zijn geen objecten gelegen. Binnen de derde ring zijn enkele objecten aanwezig, Dit betreft enkele loodsen en een woning. In deze derde ring is geen of slechts lichte schade te verwachten. Hiermee zijn personen die zich in deze ring bevinden voldoende beschermd. Dit levert dan ook geen problemen op ten aanzien van zelfredzaamheid of bestrijdbaarheid.

BRANDWEER

Fryslân

Binnen de eerste ring van de leiding met de Oost - West oriëntatie zijn enkele woningen gelegen. Personen die zich ten tijden van een incident bij deze leiding buitenshuis bevinden, zullen hierbij om het leven komen. Het is voor deze personen dan ook belangrijk om te schuilen of te vluchten tot in ieder geval 400 meter van de leiding.

Binnen de tweede ring van de leiding, waar secundaire branden (kunnen) ontstaan, bevinden zich naast woningen ook enkele industriepanden. De hier aanwezige personen zullen binnen moeten schuilen of ook moeten vluchten tot op 400 meter van de leiding.

Voor schuilende personen geldt in beide ringen dat zij dit niet achter glas moeten doen. Glas kan door druk of hitte bezwijken waardoor de vluchtende personen verwondingen van het brekende glas op kunnen lopen.

Bovenstaande bevindingen leiden niet tot knelpunten in het teken van de basis brandweezorg. Personen in de nabijheid van de leiding worden als voldoende zelfredzaam gezien. Er bevinden zich geen objecten bestemd voor verminderd of niet zelfredzame personen.

Vervoer van gevaarlijke stoffen

In en rond het plangebied zijn geen wegen die dienst doen als vervoersader van grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen. Dit is in dit advies dan ook niet verder behandeld.

Vrijblijvend repressief advies

Brandweer Fryslân heeft de mogelijkheid een vrijblijvend repressief advies te geven in het kader van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. In een dergelijk advies komen aspecten aan bod die van belang zijn voor de Basis Brandweezorg. Hierbij valt te denken aan onder meer bereikbaarheid, de beschikbaarheid van bluswater en de opkomsttijden.

Opkomsttijd

Ten aanzien van de opkomsttijd worden geen knelpunten voorzien. De brandweer is vanuit de kazerne aan de Aldlansdyk in Leeuwarden in ongeveer 7 minuten aanwezig is Warga.

Bluswatervoorziening

Verspreid over het dorp zijn voldoende ondergrondse brandkranen aanwezig. Daarnaast is er in en rond het dorp sprake van voldoende open water wat kan dienen als secundair of tertiair bluswater.

Bereikbaarheid

Het plangebied is voldoende bereikbaar. Het dorp Warga is middels meerdere zijden te bereiken. Ook binnen het plangebied zijn objecten voldoende bereikbaar.

Verantwoording van het groepsrisico

Medio 2010 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) van kracht geworden. Dit besluit is vergelijkbaar met het Bevi (bedoeld voor Inrichtingen) en schrijft voor dat ook voor actualiserende bestemmingsplannen een verantwoording van het groepsrisico opgesteld dient te worden wanneer deze in het invloedsgebied van een buisleiding zijn gelegen. In een dergelijke beperkte verantwoording moet in ieder geval worden opgenomen:

- een vermelding van de personendichtheid in het invloedsgebied;
- de hoogte van het groepsrisico per kilometer buisleiding;
- de mogelijkheden tot voorbereiden van bestrijding en beperking van rampen;
- de mogelijkheden tot zelfredzaamheid van personen binnen het plangebied.

BRANDWEER

Fryslân

Advies

In overeenstemming met bovengenoemde opmerkingen adviseert Brandweer Fryslân om:

- Een korte verantwoording van het groepsrisico uit te voeren ten aanzien van de hogedruk aardgasleidingen. De in deze brief genoemde aspecten dienen hiervoor als basis.

Mocht u naar aanleiding van bovenstaande nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met dhr. R. de Groot van Specifiek Domein Risicobeheersing, te bereiken via 088 – 229 89 14.

Graag willen wij van u vernemen hoe ons advies binnen uw organisatie wordt verwerkt. Deze informatie willen wij gebruiken bij de verdere ontwikkeling van onze adviestaak. Tevens kan, om te beoordelen of een plan ter advisering aan Brandweer Fryslân moet worden voorgelegd, gebruik worden gemaakt van de digitale veiligheidstoets (www.veiligheidstoets.nl).

Wij gaan ervan uit hiermee te hebben voldaan aan uw adviesaanvraag.

Hoogachtend,
Namens het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Fryslân,
voor deze

ing. G.C. Kuntz
afdelingshoofd Brandweer Noordwest Fryslân

Meiïnoar foarút

Bijlage 4

Wateradvies

Wetterskip Reactie ter inzage ontwerp bestemmingsplan Wergea
Van: Sandra van Strien <svanstrien@wetterskipfryslan.nl>
Verzonden: dinsdag 13 maart 2018 13:09
Aan: Meer van der, Harmen
Onderwerp: Reactie ter inzage ontwerp bestemmingsplan Wergea

Geachte heer van der Meer,

Op 12 februari jl. ontvingen wij de bekendmaking van de terinzagelegging per 15 februari 2018 van het ontwerpbestemmingsplan Wergea. Deze e-mail vormt de reactie van Wetterskip Fryslân en daarmee het wateradvies voor het hierboven genoemde plan.

Het klimaat verandert, het beleid verandert en de ontwikkelingen binnen de ruimtelijke ordening is een doorgaand proces. In een actualiserend bestemmingsplan, bewegen wij in deze veranderingen mee door de waterparagraaf eveneens actueel te houden. De belangen ten aanzien van het aspect water dienen goed geborgd te zijn.

Op dit plan is de normale watertoetsprocedure van toepassing. Reden hiervoor is dat in het plangebied objecten en belangen van Wetterskip Fryslân liggen, waar u in het kader van de ruimtelijke ordening rekening mee moet houden. Daarnaast willen wij voor het onderdeel water graag enkele landelijke ontwikkelingen op laten nemen in het bestemmingsplan. Daarom hebben wij voor het plan dit wateradvies opgesteld. Wij verzoeken u dit te verwerken in de waterparagraaf.

Het vastleggen van de bestaande situatie
Het bestemmingsplan Wergea is overwegend conserverend van aard. Dit betekent dat de nu geldende regels zoveel mogelijk blijven gehandhaafd. Het plan vervangt een aantal verouderde plannen die nu nog in dit gebied van kracht zijn. Die plannen zijn verouderd, omdat de wetgeving gewijzigd is en er inmiddels gebouwen zijn toegevoegd. Er worden geen (grootschalige) nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Het belangrijkste uitgangspunt van de actualisatie is dat de actuele (planologische en/of vergunde) situatie wordt vastgelegd voor de komende 10 jaar en dat, waar mogelijk, wordt aangesloten bij de geldende planologische regelingen.

Om bij toekomstige ontwikkelingen toch te kunnen adviseren over de waterhuishouding verzoeken wij u om in de Regels van het bestemmingsplan een voorwaardelijke verplichting op te nemen. Deze voorwaardelijke verplichting moet er in voorzien dat bij ontwikkelingen waarbij het verhard oppervlak toeneemt met meer dan 200 m² in stedelijk gebied en meer dan 1.500 m² in landelijk gebied, de initiatiefnemer contact opneemt met Cluster Plannen van Wetterskip Fryslân. Dit om afspraken te maken over de waterhuishouding, bijvoorbeeld over compensatie van verhard oppervlak, maar ook over objecten van Wetterskip Fryslân zoals hoofdwatertangen, rioolwaterpersleidingen en waterkeringen die in of langs het plangebied liggen.

Verder willen wij u verzoeken om in de waterparagraaf een passage op te nemen over het onderdeel toename verharding. Op basis van de Keur van Wetterskip Fryslân is het onder meer verboden zonder watervergunning van het bestuur, neerslag versneld tot afvoer te laten komen indien daarbij meer dan

Wetterskip Reactie ter inzage ontwerp bestemmingsplan Wergea
200 m² in stedelijk gebied en meer dan 1.500 m² in landelijk gebied onverharde
grond bebouwd of
verhard wordt. Hierbij wordt als nulsituatie, de situatie van de daaraan
voorafgaande vijf jaren genomen.

Meerlaagse veiligheid

Het klimaat verandert en wordt steeds grilliger. Langere perioden van droogte,
afgewisseld met korte
periodes met intensieve buien, zeespiegelstijging en zwaardere stormen. Naast de
verdedigingswerken
moet worden ingezet op aanpassingen in de ruimtelijke ordening en
calamiteitenbeheersing. Er is in dit
verband sprake van meerlaagse veiligheid, dit staat voor veiligheid in drie
lagen. In het kader van
ruimtelijke ordening is vooral laag 2 van belang. Het gaat er dan om dat de
ruimte op een duurzame
manier wordt ingericht. Bijvoorbeeld door geen gevoelige functies te realiseren
op plekken die kunnen
overstromen en door hoog genoeg te bouwen.

Klimaatadaptie

Om ook in de toekomst prettig te kunnen wonen, werken en recreëren moeten steden
en dorpen
ingericht worden met het oog op de toekomst. Kansen moeten benut worden om het
gebied klimaat
robuust in te richten. Zo is het mogelijk om het bebouwd gebied beter bestand
maken tegen hevige
regenbuien, periodes van droogte en hitte en de gevolgen van een mogelijke
overstroming.

De Klimateffectatlas (<http://www.ruimtelijkeadaptatie.nl/nl/klimateffectatlas>)
kunt u raadplegen om
(toekomstige) dreigingen van overstromingen, wateroverlast, droogte en
hittestress ter plaatse van uw
plangebied te bekijken. Bij de inrichting van het plangebied kunt u hier op
anticiperen door bijvoorbeeld
het percentage verhard oppervlak te verminderen en het plangebied groener in te
richten. Door nú
maatregelen te nemen, worden steden en dorpen mooier en wordt grote schade in de
toekomst
voorkomen. Voor veel maatregelen geldt bovendien dat ze kosteneffectief zijn,
als ze maar in een vroeg
stadium in het proces worden meegenomen.

Objecten en belangen van Wetterskip Fryslân

In het plangebied liggen diverse objecten en spelen diverse belangen van
Wetterskip Fryslân. Dit gaat
onder andere om hoofdwatertangen, keringen en leidingen. De objecten en belangen
hoeven niet terug
te komen op de Verbeelding en in de Regels. Maar de bestemmingen die de gronden
krijgen waar deze
objecten en belangen in liggen mogen de functie van de objecten en belangen niet
uitsluiten. Zo moet
bijvoorbeeld de bestemming van de gronden waar een hoofdwatertang ligt de
functie water mogelijk
maken.

Hieronder volgt een beschrijving van de objecten in het plangebied.

Vrij voor de boezem

Een deel van het plangebied ligt vrij voor de boezem. Dit houdt in dat de
betreffende locaties niet binnen
een regionale waterkering liggen en niet worden beschermd tegen hoge
waterstanden in de Friese
boezem. Wij adviseren u om rekening te houden met het maatgevende boezempeil
zoals vermeld in het
thema meerlaagse veiligheid.

Wetterskip Reactie ter inzage ontwerp bestemmingsplan Wergea

Regionale waterkering

De regionale waterkering beschermt het achterliggende gebied tegen hoge waterstanden in de Friese boezem. De regionale waterkering heeft met een bepaalde hoogte een kerende werking. De kerende werking moet u te allen tijde handhaven. Langs de regionale waterkering ligt een beschermingszone van 5 meter. Deze beschermingszone is nodig voor het beheer en onderhoud aan en bescherming van de waterkering. Het is niet toegestaan om werken uit te voeren aan de waterkering of in de beschermingszone. Voor werkzaamheden binnen de kernzone en de beschermingszone van de regionale waterkering is een watervergunning nodig.

Hoofdwatertgangen, schouwwatertgangen en overig oppervlaktewater

De hoofdwatertgangen hebben een belangrijke aan-, af- en doorvoer functie. Voor het onderhoud van deze watertgangen is aan beide zijden een beschermingszone van 5 meter vanaf de oever noodzakelijk. Deze zone dient obstakelvrij te blijven en er mag dan ook niet worden gebouwd in dit gebied.

Naast de hoofdwatertgangen zijn er ook schouwwatertgangen en overige watertren. Het bestemmingsplan moet al het bestaande oppervlaktewater in het plangebied planologisch mogelijk maken.

Waar de hoofdwatertgangen en schouwwatertgangen liggen is terug te vinden op de internetpagina van Wetterskip Fryslân, www.wetterskipfryslan.nl/leggerkaart.

Rioolwaterpersleidingen

Er liggen rioolwaterpersleidingen naar de rioolgemalen. Wetterskip Fryslân heeft beperkt recht van opstal ter plaatse van de rioolwaterpersleidingen. Dit houdt o.a. in dat aan een strook van 6 meter (3 meter aan weerszijden van de persleiding, gerekend vanuit het hart van de leiding) beperkingen gelden voor het grondgebruik. Er mogen o.a. geen vaste verharding en diep wortelende beplanting worden aangelegd boven de genoemde strook. Bebouwing is hier ook niet toegestaan. Bij nieuwe ontwikkelingen dient u hier rekening mee te houden. Het is daarom aan te bevelen de watertoets in een zo vroeg mogelijk stadium te doorlopen.

De ligging van de rioolwaterpersleidingen en rioolgemalen kunt u niet online raadplegen. U hoeft deze niet op te nemen in de Regels en op de Verbeelding.

KRW waterlichaam

Voor de Wergeasterfeart en De Foudering geldt vanuit het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water en de Waterwet een stand still principe (principe van geen achteruitgang bij ruimtelijke ontwikkelingen)

Leidraad Watertoets

In de Leidraad Watertoets staan de uitgangspunten waarmee rekening moet worden gehouden bij ruimtelijke ontwikkelingen vanuit het aspect water. De Leidraad Watertoets is te raadplegen op onze website: www.wetterskipfryslan.nl/watertoets.

Vervolg

Procesafspraken

Wij gaan er van uit dat u de in deze watertoets vermelde adviezen opvolgt en meeneemt in de verdere

wetterskip Reactie ter inzage ontwerp bestemmingsplan wergea
planvorming. Wanneer u de vermelde adviezen opvolgt zien wij met betrekking tot
het voorliggende
plan geen waterhuishoudkundige bezwaren. Hierbij geven wij dan ook een positief
wateradvies. De
watertoetsprocedure is hiermee wat ons betreft afgerond.

Mocht u vragen hebben over het wateradvies of wilt u verder overleggen over het
plan, dan kunt u
contact opnemen met mevrouw A.J. van Strien van wetterskip Fryslân. De in deze
e-mail genoemde
afdelingen en personen zijn telefonisch bereikbaar via het algemene
telefoonnummer van wetterskip
Fryslân: 058-292 22 22.

Hoogachtend,

namens het dagelijks bestuur van wetterskip Fryslân,

drs. R. Smit,
Manager Cluster Plannen.

wetterskip Fryslân T 058 - 292 2222 2 | Postbus 36, 8900 AA Leeuwarden |
www.wetterskipfryslan.nl

Denk aan het milieu voordat u dit bericht print

Denk aan het milieu voordat u dit bericht print.
Dit bericht is alleen bestemd voor de geadresseerden. Aan dit bericht kunnen
geen rechten worden ontleend.

Bijlage 5

Ecologie

Actualisatie ecologische beoordeling bestemmingsplan Wergea

Opdrachtgever	Gemeente Leeuwarden
Referentie	Stoker, O. 2015. Actualisatie ecologische beoordeling bestemmingsplan Wergea. A&W-notitie NWkativ2015 #26. Altenburg & Wymenga bv, Feanwâlden.
Projectcode	NWkativ2015/26
Status	Definitief
Datum	6 augustus 2015
Projectleider	R. Strijkstra
Autorisatie	E. van der Heijden

Inhoud

1. Inleiding
2. Omschrijving bestemmingsplangebied
3. Beschermdenatuurwaarden
4. Effectbepaling en beoordeling
5. Conclusies
6. Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv
Suderwei 2
Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto 1 t/m 6 (foto's A&W 2014.) Impressie van het plangebied

1. Inleiding

In 2014 heeft Bureau Altenburg & Wymenga b.v. voor de gemeente Leeuwarden een ecologisch onderzoek uitgevoerd in verband met een nieuw bestemmingsplan (Stoker 2014). Dit nieuwe bestemmingsplan betrof de samenvoeging van de volgende bestemmingsplannen, 'Wergea- Kom', 'Wergea- West fase 1 en 2 (Grut Palma)' en 'Staande Mastroute Omleiding Wergea-West'. Op dit moment is een wijziging gekomen in de gebiedsbegrenzing. Hierbij is het bestemmingsplan 'Wergea- West fase 1 en 2 (Grut Palma)' verwijderd en zijn er kleine oppervlaktes van het bestemmingsplan buitengebied 2008 toegevoegd. De gemeente Leeuwarden heeft Altenburg & Wymenga gevraagd om de ecologische beoordeling van 2014 (Stoker 2014) te herzien op basis van deze nieuwe begrenzing. Dit is gedaan in onderhavige rapportage. Het nieuwe bestemmingsplan is conserverend van aard.

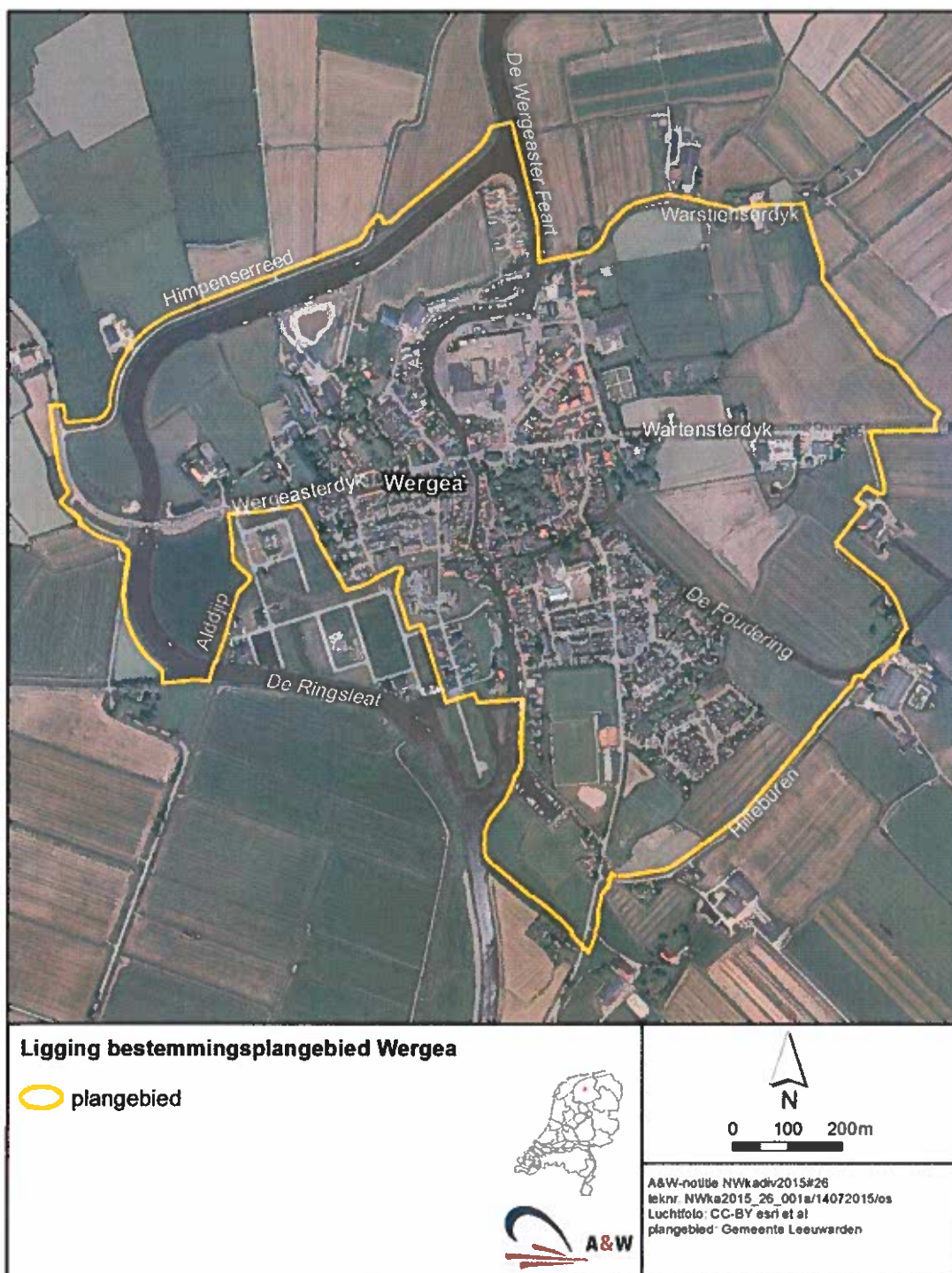
Deze notitie bevat:

- Een beknopte beschrijving van de ecologische waarden binnen de grenzen van het nieuwe bestemmingsplangebied. Daarbij is gebruik gemaakt van verscheidene informatiebronnen (recente verspreidingsatlassen, websites en de studie van Stoker (2014)) en heeft een oriënterend veldbezoek plaatsgevonden op 1 augustus 2014.
- Een advisering over mogelijke knelpunten met ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen, die opgenomen kunnen worden in het nieuwe bestemmingsplan.

2. Omschrijving bestemmingsplangebied

De begrenzing van het bestemmingsplangebied staat weergegeven in figuur 1. Het plangebied wordt begrenst door de Himpenserreed aan de noordwestkant, aan de zuidwestkant door het Alddijp en de Wergeasterdyk en aan de zuidoostkant door Hilleburen. De oostgrens loopt langs perceelgrenzen die zijn gelegen nabij de Warstienserdyk, de Wartensterdyk en de Foudering.

Het bestemmingsplangebied bestaat grotendeels uit bebouwing, infrastructuur en brede waterwegen. In de bebouwde kom is opgaande begroeiing aanwezig in tuinen, plantsoenen en langs wegen. Het overige deel bestaat uit agrarisch gebied met poldersloten.

Figuur 1. Begrenzing bestemmingsplangebied Wergea

3. Beschermdenatuurwaarden

In dit hoofdstuk is een overzicht gegeven van de wettelijk beschermde natuurwaarden (gebieden en soorten) die aanwezig (kunnen) zijn binnen en nabij het bestemmingsplangebied.

3.1 Natuurbeschermingswet: beschermde gebieden

Het bestemmingsplangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de 'Alde Feanen', dat op ongeveer 3 km ten zuidoosten van het bestemmingsplangebied ligt. Een ander Natura 2000-gebied in de nabije omgeving van het bestemmingsplangebied is 'Groote Wielen' (ongeveer 8 km noordoostelijk). Overige Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstanden tot het plangebied en zijn daardoor niet relevant voor deze ecologische beoordeling.

De bovengenoemde Natura 2000-gebieden zijn aangewezen voor verscheidene soorten, waarvoor in het ontwerpbesluit instandhoudingsdoelen zijn gesteld. Dit betreft voor beide gebieden bepaalde Habitattypen (vegetatietypen), Noordse woelmuis, Bittervoorn, Meervleermuis, enkele broedvogels, ganzen en eenden. Daarnaast is de 'Alde Feanen' aangewezen voor Grote modderkruiper, Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad.

Omdat de Natuurbeschermingswet 1998 bepaalt, dat alle projecten, plannen en handelingen moeten worden getoetst of zij negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, is in hoofdstuk 4 de zogenaamde 'Voortoets' uitgevoerd. Hierin is bepaald welke aangewezen natuurwaarden van de Natura 2000-gebieden 'Groote Wielen' en de 'Alde Feanen' mogelijk negatieve effecten ondervinden door ruimtelijke ontwikkelingen die uitvoerbaar zijn binnen het nieuwe bestemmingsplan.

3.2 Overige vormen van gebiedsbescherming

Het bestemmingsplangebied maakt geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Ook rust op het gebied geen bescherming op grond van overige wet- en regelgeving ten aanzien van natuurgebieden (ganzenfoerageergebied, gebied van openheid en rust voor weidevogels, e.d.).

3.3 Flora- en faunawet: beschermde soorten

Hieronder is per soortgroep besproken welke wettelijk beschermde soorten mogelijk van het bestemmingsplangebied gebruikmaken. Naast de resultaten van het veldbezoek aan het plangebied, zijn gegevens ontleend van de Ecologische Basiskaart gemeente Leeuwarden (Biezenaar & Miedema 2011), de ecologische beoordeling van het bestemmingsplan buitengebied Leeuwarden (Greve 2012), De Bruyne 2004, Kalkman 2004, Peeters *et al.* 2004, Timmermans *et al.* 2004, Bos *et al.* 2006, EIS *et al.* 2007, Bouwman *et al.* 2008 (betreffende ongewervelde diersoorten), Delft *et al.* 2013 en de websites van RAVON (betreffende amfibieën en reptielen), Melis *et al.* 2013 (informatie over vissen) en Melis 2012 (betreffende zoogdieren).

Planten

Het grootste deel van de begroeiing is aangeplant en er is nauwelijks of geen gelegenheid voor natuurlijk gevormde vegetaties. Bovendien zijn de graslandpercelen voedselrijk en worden ze intensief beheerd. Om deze redenen worden in het plangebied geen beschermde plantensoorten verwacht, met uitzondering van de licht beschermde Zwanenbloem. Mogelijk kunnen in enkele watergangen in het plangebied groeiplaatsen van deze soort aanwezig zijn.

Ongewervelde diersoorten

Gezien de verspreidingsgegevens en de ecologische randvoorwaarden die (veelal 'kritische') wettelijk beschermde ongewervelde diersoorten aan hun omgeving stellen, wordt verwacht dat in het bestemmingsplangebied geen wettelijk beschermde ongewervelde diersoorten voorkomen.

Vissen

In de omgeving van het bestemmingsplangebied zijn waarnemingen bekend van de middelzwaar beschermde Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad en de zwaar beschermde Bittervoorn (Melis *et al.* 2013). In het plangebied zijn diverse watergangen aanwezig die geschikt zijn als leefgebied van de Kleine modderkruiper en de Bittervoorn. De Ringsleat aan de westkant van het plangebied, heeft op een aantal plekken, oevers met stortsteen waardoor deze watergang geschikt is voor Rivierdonderpad. Gezien de verspreidingsgegevens en aanwezige biotopen in het plangebied worden er geen andere beschermde vissoorten verwacht.

Amfibieën

In de directe omgeving van het bestemmingsplangebied komt alleen een aantal licht beschermde soorten voor, zoals Gewone pad, Bruine kikker, Meerkikker en Kleine watersalamander. De waterpartijen in het plangebied kunnen eventueel geschikt zijn voor deze soorten, waardoor deze ook binnen het plangebied aanwezig (kunnen) zijn. Er worden geen middelzwaar- of zwaar beschermde amfibieënsoorten in het plangebied verwacht, omdat het plangebied niet voldoet aan de habitateisen van deze soorten.

Reptielen

Gezien de aard van de binnen het bestemmingsplangebied beschikbare biotopen, is het plangebied ongeschikt als leefgebied voor reptielen. Reptielen worden daarom hier niet verwacht.

Vogels

In het bestemmingsplangebied is opgaande begroeiing van bomen en struiken aanwezig. Daarom kunnen hier vogels voorkomen die broeden in bebouwd- en parkachtig gebied, zoals Merel, Vink, mezen, Heggenmus, Winterkoning en Roodborst. Binnen de bebouwde kom kunnen ook soorten tot broeden komen in of aan huizen, zoals Huiszwaluw, Huismus en Gierzwaluw, of nestkolonies in bomen vormen (Roeken). In de oevervegetatie van watergangen kunnen soorten als Wilde eend, Waterhoen, Meerkoet en Fuut broeden. Op de agrarische percelen kunnen weidevogels broeden, zoals Kievit en Grutto.

Vleermuizen

Er zijn volgens de verspreidingsgegevens zeven verschillende vleermuissoorten in de omgeving van het plangebied waargenomen. Deze zijn: Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Gewone grootoorvleermuis. Een aantal van deze soorten kan het plangebied gebruiken als deel van hun leefgebied. Het gaat om Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis en Watervleermuis. De overige vleermuissoorten worden niet in het bestemmingsplangebied verwacht, omdat de omgeving niet aan de habitateisen van deze soorten voldoet.

Voor vleermuizen zijn drie elementen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit ervan. Deze zijn: verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Het bestemmingsplangebied kan ten aanzien van deze drie elementen van belang zijn voor bovengenoemde soorten.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en (oude) bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. De vleermuissoorten die meestal verblijfplaatsen in gebouwen gebruiken, zijn Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis. Een soort die verblijfplaatsen in boomholten gebruikt, is de Watervleermuis. Ruige dwergvleermuis is een soort die zowel verblijfplaatsen heeft in gebouwen als in bomen.

De meeste bomen in het plangebied zijn te jong, te dun of staan te geïsoleerd om verblijfplaatsen van vleermuizen te herbergen. Mogelijk kan in een enkele boom een individueel mannetje van bijvoorbeeld Ruige dwergvleermuis een paarverblijfplaats hebben. Er zijn in het bestemmingsplangebied veel potentieel geschikte locaties voor vleermuisverblijfplaatsen in gebouwen aanwezig. Ook is in het verleden een kraamkolonie van Meervleermuizen aangetroffen in drie huizen in Wergea (Haarsma 2008). Er is daarom een vrij grote kans, dat in het plangebied verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, zoals in (spouwmuuren van) woningen of op kerkzolders.

Foerageergebied

De bovengenoemde vleermuissoorten foerageren in verschillende jachtbiotopen. Binnen het plangebied is enige diversiteit aan biotopen aanwezig, zodat de verschillende soorten hier in principe geschikt foerageergebied vinden. Nabij de bebouwing kunnen soorten foerageren als Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. Boven de watergangen kan Watervleermuis en Meervleermuis foerageren.

Vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaatsen en foerageergebied maken de meeste vleermuizen om zich te oriënteren gebruik van vaste vliegroutes langs lijnvormige structuren, zoals lanen, boomsingels en (oever van) sloten en andere waterpartijen. Meervleermuis en Watervleermuis gebruiken vooral vliegroutes die boven water liggen, de overige soorten maken gebruik van bovengenoemde elementen boven land.

Lijnvormige doorgaande structuren zijn binnen en in de omgeving van het plangebied aanwezig. Binnen het plangebied kunnen daar, waar de verlichting dat toelaat, (delen van) vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn van alle bovengenoemde soorten, zoals langs bomenrijen, donkere tuinen en plantsoenen en boven de watergangen. De brede watergangen, zoals 'De Wergeaster Feart', 'De Foudering' en 'De Ringsleat' zijn zeer geschikt als vliegroutes van Meervleermuis en Watervleermuis.

Overige beschermde zoogdiersoorten

In de omgeving komen naast vleermuizen ook andere zoogdiersoorten voor waarop verschillende wettelijke beschermingsregimes van toepassing zijn. Hieronder is per beschermingsregime besproken welke zoogdieren gebruik kunnen maken van het plangebied.

Licht beschermde zoogdiersoorten

Binnen het bestemmingsplangebied komen waarschijnlijk verscheidene licht beschermde zoogdieren voor, zoals Egel, Mol, Haas en verschillende (spits)muisensoorten (Melis 2012). Het valt te verwachten dat enkele van deze soorten ook in het plangebied geschikt leefgebied hebben gevonden.

Middelzwaar beschermde zoogdiersoorten

In de omgeving van het bestemmingsplangebied komt de middelzwaar beschermde Steenmarter voor, die gedurende de laatste decennia een uitbreiding van het leefgebied laat zien, waarbij bebouwd gebied niet wordt geschuwd. Het is niet uitgesloten dat binnen het plangebied verblijfplaatsen van Steenmarter aanwezig zijn. Ook kan het plangebied deel uitmaken van het foerageergebied van deze soort.

Zwaar beschermde zoogdiersoorten

In de ruime omgeving van het bestemmingsplangebied komen de zwaar beschermde Waterspitsmuis en Noordse Woelmuis voor. Deze soorten worden echter niet binnen het plangebied verwacht door het ontbreken van geschikte biotopen en de grote mate van verstoring.

4. Effectbepaling en beoordeling

Op basis van het overzicht van de beschermde natuurwaarden binnen en nabij het plangebied (hoofdstuk 3), zijn in hoofdstuk 4 de wettelijk beschermde gebieden en soorten besproken die mogelijk negatieve effecten ondervinden door ruimtelijke ontwikkelingen die uitvoerbaar zijn binnen het nieuwe bestemmingsplan 'Wergea'. Er is aangegeven bij welke ingrepen mogelijk effecten optreden en hoe dient te worden gehandeld in geval van mogelijk optredende effecten.

4.1 Natuurbeschermingswet: Voortoets

Een activiteit die buiten een Natura 2000-gebied plaatsvindt, kan op twee manieren invloed hebben op de aangewezen natuurwaarden van het Natura 2000-gebied. Als eerste kan vanuit het plangebied verstoring optreden die tot binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied reikt (zoals geluidsverstoring en emissie van stoffen). Ten tweede kunnen aangewezen soorten die mobiel zijn (zoals vogels en vleermuizen) ook buiten het Natura 2000-gebied voorkomen en daar door een activiteit worden verstoord. In beide gevallen kan dan sprake zijn van een conflict met de Natuurbeschermingswet.

Voor een aantal van deze aangewezen Natura 2000-waarden geldt, dat ze geen ecologische relatie hebben met het bestemmingsplangebied 'Wergea' en de directe omgeving ervan. Dit hangt samen met de verspreiding van de soorten, het gebruik en de huidige kenmerken van het gebied en/of de ecologische randvoorwaarden die soorten aan hun leefgebied stellen. Dit geldt voor de habitattypen en de habitatrictlijnsoorten Noordse woelmuis, Grote modderkruiper en de aangewezen broedvogelsoorten (zie Biezenaar & Miedema 2011, Greve 2012).

Voor de aangewezen vissoorten Bittervoorn (Alde Feanen en Groote Wielen), Rivierdonderpad en Kleine modderkruiper (Alde Feanen) geldt dat deze hoogstwaarschijnlijk voorkomen in het

plangebied (Biezenaar & Miedema 2011, Melis *et al.* 2013). Door de beperkte migratieafstand van deze soorten, is een ecologische relatie met de Groote Wielen en/of Alde Feanen uit te sluiten (Brouwer *et al.* 2008, Brenninkmeijer *et al.* 2008).

De ganzensoorten en Smient die zijn aangewezen als niet-broedvogels, slapen binnen de begrenzing van Natura 2000-gebied en foerageren gedurende het winterhalfjaar op de agrarische percelen in de omgeving ervan. De agrarische percelen in het bestemmingsplangebied zijn in principe geschikt als foerageergebied van bovengenoemde soorten. Echter, door de grote mate van (menselijke) verstoring zijn deze percelen marginaal voor de betreffende soorten. Bovendien is in de omgeving van het bestemmingsplangebied voldoende alternatief, en kwalitatief beter, foerageergebied beschikbaar. Het is daarom uit te sluiten dat er een ecologische relatie is tussen het bestemmingsplangebied en de aangewezen ganzensoorten en Smient.

Een andere mobiele soort die is aangewezen voor beide Natura 2000-gebieden is de Meervleermuis. Deze soort foerageert in de Natura 2000-gebieden en heeft zijn verblijfplaatsen in gebouwen buiten de begrenzing van deze gebieden. De Meervleermuis legt tussen de verblijfplaats en het foerageergebied afstanden tot 10 à 15 km af. Het is daarom niet uit te sluiten dat er een ecologische relatie bestaat tussen eventuele verblijfplaatsen binnen het plangebied en het foerageergebied binnen de Groote Wielen en de Alde Feanen. Ook kunnen (delen van) vliegroutes aanwezig zijn en kan het plangebied deel uitmaken van foerageergebied van Meervleermuis. De brede watergangen, zoals 'De Wergeaster Feart', 'De Foudering' en 'De Ringsleat' zijn hier zeer geschikt voor.

Verblijfplaatsen van Meervleermuis

Van een ecologische relatie is sprake wanneer Meervleermuizen, die foerageren binnen het Natura 2000-gebied, gebruikmaken van verblijfplaatsen in gebouwen binnen het bestemmingsplangebied. In de bebouwde kom van Wergea is in het verleden een kraamverblijfplaats van Meervleermuis aangetroffen (Haarsma 2008, Biezenaar & Miedema 2011). De kans is daarom groot dat deze of andere verblijfplaatsen van Meervleermuis in het plangebied aanwezig zijn. Bij afbraak van dergelijke gebouwen ontstaat een negatief effect op de populatie en dus een conflict met de Natuurbeschermingswet. Bij sloop of renovatie van potentieel geschikte gebouwen binnen het plangebied moet worden bepaald of verblijfplaatsen van Meervleermuis in de betreffende gebouwen aanwezig zijn.

Vliegroutes van Meervleermuis

Een (bouw)project kan verstoring veroorzaken van vliegroutes binnen het plangebied, die voor Meervleermuizen een verbinding vormen tussen verblijfplaatsen in gebouwen (binnen of buiten het plangebied) en het Natura 2000-gebied. Bij verstoring van dergelijke vliegroutes ontstaat een negatief effect op de populatie en dus een conflict met de Natuurbeschermingswet. Vliegroutes van Meervleermuizen kunnen onder andere worden verstoord door het ontstaan van onderbrekingen (zoals dat optreedt door het dempen van watergangen en de kap van bomenrijen) en door verstoring door licht (zoals door het gebruik van extra (straat)verlichting en andere buitenlampen). Mogelijke vliegroutes van Meervleermuis binnen en nabij het plangebied kunnen aanwezig zijn boven de brede watergangen ('De Wergeaster Feart', 'De Foudering' en 'De Ringsleat'), overige watergangen en mogelijk langs bomen, tuinen en plantsoenen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij deze elementen worden aangetast of verstoord, moet vooraf worden bepaald of er sprake kan zijn van negatieve effecten ten

aanzien van vliegroutes van Meervleermuis. Wanneer voldoende rekening kan worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vliegroutes van Meervleermuis, is nader vleermuisonderzoek niet nodig.

Foerageergebied van Meervleermuis

De brede watergangen maken mogelijk deel uit van het foerageergebied van Meervleermuis. Bij aantasting van deze elementen verdwijnt mogelijk een deel van het foerageergebied van Meervleermuis, waardoor de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen ten aanzien van foerageergebied in het geding kan komen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij deze elementen worden aangetast of verstoord (verlichting), moet vooraf worden bepaald of er sprake kan zijn van negatieve effecten ten aanzien van foerageergebied van Meervleermuis.

Conclusie conserverend bestemmingsplan

- Bij versturende werkzaamheden aan gebouwen dient te worden bepaald of daardoor verblijfplaatsen van Meervleermuisen worden aangetast.
- Bij ingrijpende werkzaamheden nabij waterpartijen, bomenrijen of plantsoenen, dient te worden voorkomen dat eventueel aanwezige vliegroutes of foerageergebied van Meervleermuis worden aangetast. Hierboven is beschreven welke maatregelen daarbij van belang zijn. Wanneer daar niet aan kan worden voldaan, is nader onderzoek noodzakelijk naar de aanwezigheid van vliegroutes of foerageergebied van deze soort.
- Het nieuwe bestemmingsplan veroorzaakt geen conflict met de Natuurbeschermingswet ten aanzien van de overige aangewezen natuurwaarden van de Natura 2000-gebieden 'Alde Feanen' en 'Grote Wielen'.

4.2 Flora- en faunawet: beschermde soorten

Licht beschermde soorten

In het plangebied komt een aantal licht beschermde planten- amfibieën- en zoogdiersoorten voor. Voor deze licht beschermde soorten geldt bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Eventuele toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen binnen de kaders van het nieuwe bestemmingsplan veroorzaken daarom geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van licht beschermde soorten uit de genoemde soortgroepen.

Vissen

Indien in het plangebied ruimtelijke ingrepen plaatsvinden aan oppervlaktewater, ontstaan mogelijk negatieve effecten op het leefgebied van de middelzwaar beschermde Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad en/of de zwaar beschermde Bittervoorn. In dat geval ontstaat een conflict met de Flora- en faunawet. Voorafgaand aan dergelijke ruimtelijke ingrepen dient te worden vastgesteld of de genoemde vissoorten aanwezig zijn. In het geval dat Bittervoorn wordt aangetroffen, dient voor de ingreep een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Bij aanwezigheid van Kleine modderkruiper of Rivierdonderpad kunnen de werkzaamheden ook worden uitgevoerd volgens een door het ministerie van EZ relevante en goedgekeurde gedragscode. Hiermee wordt een conflict met de Flora- en faunawet voorkomen. Indien werken volgens een gedragscode niet mogelijk is, moet voor deze soorten ook ontheffing worden aangevraagd.

Geconcludeerd kan worden, dat de bestemmingen in het nieuwe plangebied en de meeste ruimtelijke ingrepen, binnen de kaders van het nieuwe bestemmingsplan, geen bezwaren zullen opleveren vanuit de Flora- en faunawet ten aanzien van vissen. Het is echter noodzakelijk om bij ruimtelijke ingrepen aan oppervlaktewater te laten onderzoeken of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn vanuit de Flora- en faunawet ten aanzien van wettelijk beschermde vissoorten. In de praktijk zal dit betekenen dat de watergang dan onderzocht moet worden op de aanwezigheid van wettelijk beschermde vissoorten.

Vogels

Algemeen

Het plangebied is tamelijk divers van karakter en omvat een aantal broedbiotopen, zoals opgaande begroeiing in de vorm van bomen en struiken, bebouwing, oppervlaktewater en agrarisch grasland. Deze verscheidenheid in biotopen biedt broedgelegenheid voor diverse vogels van stad en park. Bij ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied moet volgens de Flora- en faunawet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is, dat verstoord kan worden. Verstoring van broedgevallen is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. De meest zekere optie is het plannen van de werkzaamheden buiten het broedseizoen. Er kan eventueel vooraf aan het broedseizoen worden gestart met de werkzaamheden, waardoor broedpogingen in het werkgebied achterwege zullen blijven door de verstoring die daarvan uitgaat. Ook kunnen vooraf aan het broedseizoen eventueel geschikte broedplaatsen worden verwijderd en dienen broedgevallen verder te worden voorkomen door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld zandhopen en kap- en snoeihout niet dagenlang te laten liggen. Mochten er toch vogels tot broeden komen die door de werkzaamheden kunnen worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Flora- en faunawet en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nesten

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten, die indicatief is en niet uitputtend. Van enkele soorten die op deze lijst staan kunnen in het plangebied nestplaatsen aanwezig zijn, zoals Huismus, Gierzwaluw, Ransuil of Roek.

Het is noodzakelijk om voorafgaand aan versturende werkzaamheden te laten onderzoeken of er sprake kan zijn van negatieve effecten ten aanzien van jaarrond beschermde nestplaatsen. Indien dergelijke nestplaatsen en/of de functionele leefomgeving daarvan door ruimtelijke ingrepen ongeschikt worden, ontstaat een conflict met de Flora- en faunawet en is een ontheffingsaanvraag nodig. Er moet tevens door een deskundige een 'omgevingscheck' worden uitgevoerd om te bepalen of er voldoende gelegenheid voor de soort is om zelfstandig

een vervangende nestplaats te vinden in de omgeving. Indien dit niet het geval is, moet in voldoende mate worden gezorgd voor een vervangende nestgelegenheid. In de Soortenstandaards die het ministerie heeft vervaardigd (zoals voor Huismus, Gierzwaluw en Roek), is beschreven welke mitigerende en compenserende maatregelen van belang zijn. Het kan nodig zijn om alternatieve nestplaatsen al een jaar voorafgaand aan de ingrepen gereed te hebben, zoals voor Gierzwaluw.

Conclusie broedvogels

- Ten aanzien van de meeste vogelsoorten binnen en nabij het plangebied veroorzaken activiteiten binnen de kaders van het nieuwe bestemmingsplan geen conflict met de Flora- en faunawet, mits verstoring van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen. Hierboven is beschreven hoe aan die voorwaarde kan worden voldaan.
- Wanneer ingrijpende werkzaamheden aan gebouwen of bomen plaatsvinden, dient met veldonderzoek te worden bepaald of daardoor jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels worden verstoord (zoals Huismus, Gierzwaluw, Ransuil en/of Roek). Bovendien is een omgevingscheck nodig om te bepalen of in de omgeving voldoende alternatieve nestplaatsen van die soort(en) aanwezig zijn. In veel gevallen is het nodig om een ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet in te dienen. Er dient rekening te worden gehouden met mitigerende maatregelen en tijdig uit te voeren compensatiemaatregelen, zoals dat is beschreven in de Soortenstandaard van de betreffende soorten.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd door de Flora- en faunawet en zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor alle Bijlage IV-soorten geldt sinds 26 augustus 2009, dat een ontheffing op basis van het wettelijke belang 'ruimtelijke ontwikkeling' niet meer wordt verleend. Bij mogelijke conflicten met de Flora- en faunawet moeten daarom zoveel mogelijk maatregelen worden getroffen om negatieve effecten tegen te gaan. Om deze redenen wordt aan vleermuizen een aparte paragraaf besteed, de overige zoogdiersoorten komen in de volgende paragraaf aan bod.

Verblijfplaatsen

Door de afbraak van gebouwen, de kap van bomen en/of door andere vormen van verstoring (zoals lichtverstoring) ontstaat een conflict met de Flora- en faunawet wanneer verblijfplaatsen van vleermuizen daardoor worden benadeeld. Binnen het plangebied zijn hoogstwaarschijnlijk verblijfplaatsen aanwezig. Het kan dan gaan om mogelijke verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Meervleermuis en Laatvlieger. Wanneer het niet zeker is of vleermuisverblijfplaatsen in het geding zijn, is onderzoek naar de aanwezigheid van deze verblijfplaatsen noodzakelijk (zoals dat in paragraaf 4.1 is beschreven voor Meervleermuis).

Vliegroutes

Nieuwe ruimtelijke ingrepen veroorzaken geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen, wanneer deze routes niet worden aangetast. Dit betekent dat lijnvormige landschapselementen die als vliegroute geschikt zijn, worden behouden en dat tevens de lichtverstoring daarvan niet toeneemt. Binnen het bestemmingsplangebied 'Wergea' is er kans op aanwezigheid van vliegroutes van vleermuizen. Ondanks de aanwezigheid van lichtbronnen zijn er veel donkere tuinen, plantsoenen en waterlichamen aanwezig die deel uit kunnen maken van vliegroutes van verschillende soorten vleermuizen.

Foerageergebied

In veel gevallen treedt bij ruimtelijke ontwikkeling geen substantiële aantasting van bestaand foerageergebied op, omdat de meeste vleermuizen die boven land foerageren een uitgebreid foerageergebied hebben en de oppervlakte van de locatie waar de ingreep plaatsvindt, in verhouding daarmee beperkt is.

In het bestemmingsplangebied is foerageergebied aanwezig. Rond de bebouwing, boven de watergangen, in de tuinen en plantsoenen foerageren mogelijk Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laativlieger. De watergangen maken mogelijk ook deel uit van het foerageergebied van Meervleermuis en Watervleermuis. Bij aantasting van deze elementen verdwijnt mogelijk een deel van het foerageergebied van vleermuizen waardoor de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen ten aanzien van foerageergebied in het geding kan komen. Indien in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied beschikbaar is, veroorzaken de plannen geen conflict met de Flora- en faunawet.

Conclusie vleermuizen

- Bij versturende werkzaamheden aan gebouwen en/of bomen dient te worden bepaald of daardoor verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast.
- Het nieuwe bestemmingsplan veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen, mits deze niet worden aangetast. Aantasting kan plaatsvinden door lichtverstoring of het wijzigen van aanwezige lijnvormige elementen (bomenrijen, lanen, watergangen). Indien niet aan deze voorwaarden wordt voldaan, zal vleermuisonderzoek moeten worden uitgevoerd om te bepalen of er sprake is van een conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vliegroutes.
- Het nieuwe bestemmingsplan veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van foerageergebied van vleermuizen, mits er voldoende alternatief foerageergebied beschikbaar blijft in de omgeving.

Overige zoogdiersoorten

Steenmarter

De bestemmingen in het nieuwe bestemmingsplan geven in principe geen conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van de Steenmarter. Wanneer bij ruimtelijke ingrepen in het plangebied gebouwen worden gesloopt of rigoureuze kap- en snoeiwerkzaamheden worden uitgevoerd, kunnen (tijdelijke) verblijfplaatsen van de middelzwaar beschermde Steenmarter verloren gaan. Voorafgaand aan dergelijke ingrepen moet worden vastgesteld of er verblijfplaatsen van deze soort aanwezig zijn. Indien deze soort wordt aangetroffen, ontstaat mogelijk een conflict met de Flora- en faunawet. Een dergelijk conflict kan worden voorkomen, door de werkzaamheden uit te voeren volgens een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Indien niet wordt gewerkt volgens een gedragscode en/of er zijn in de omgeving geen alternatieve verblijfplaatsen voor de Steenmarter aanwezig, dan dient voor de ingreep een ontheffing volgens de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Andere dan de bovengenoemde ruimtelijke ingrepen in het plangebied veroorzaken geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van Steenmarter.

5. Conclusies

Deze ecologische beoordeling van het nieuwe bestemmingsplan Wergea leidt tot de volgende conclusies:

Gebiedsbescherming

Voortoets volgens de Natuurbeschermingswet

- Bij versturende werkzaamheden aan gebouwen dient te worden bepaald of daardoor verblijfplaatsen van Meervleermuizen worden aangetast.
- Bij ingrijpende werkzaamheden of een toename van lichtverstoring nabij waterpartijen of bomenrijen, dient te worden voorkomen dat eventueel aanwezige vliegroutes en foerageergebied van Meervleermuis worden aangetast. In paragraaf 4.1 onder het kopje Meervleermuis is beschreven welke maatregelen daarbij van belang zijn. Wanneer daar niet aan kan worden voldaan, is nader onderzoek noodzakelijk naar de aanwezigheid van vliegroutes en foerageergebied van deze soort.
- Het nieuwe bestemmingsplan veroorzaakt geen conflict met de Natuurbeschermingswet ten aanzien van de overige aangewezen natuurwaarden van het Natura 2000-gebied 'Alde Feanen' en 'Grote Wielen'.

Overige vormen van gebiedsbescherming

- Het nieuwe bestemmingsplan veroorzaakt geen conflict met de wet- en regelgeving ten aanzien van overige vormen van gebiedsbescherming (Ecologische Hoofdstructuur, aangewezen ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied).

Soortbescherming

Het nieuwe bestemmingsplan veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet, mits voorkomen wordt dat verstoring en aantasting optreedt van de volgende soorten:

- Kleine modderkruiper
- Rivierdonderpad
- Bittervoorn
- Broedvogels
- Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels
- Vleermuizen (verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied)
- Steenmarter

In paragraaf 4.2 is beschreven hoe gehandeld dient te worden wanneer bovengenoemde (potentieel aanwezige) soorten door een initiatief kunnen worden verstoord en/of aangetast.

6. Literatuur

- Biezenaar, P., H. Miedema. 2011. Ecologische basiskaart gemeente Leeuwarden. A&W-rapport 1466. Altenburg & Wymenga bv. Feanwâlden
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhof, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea. Papilionoidea. Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey Nederland.
- Bouwman, J.H., V.J. Kalkman, G. Abbingh, E.P. de Boer, R.P.G. Geraeds, D. Groenendijk, R. Ketelaar, R. Manger & T. Termaat 2008. Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen. *Brachytron*, jaargang 11(2), augustus 2008. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Heteren.
- Brenninkmeijer, A., R.M.G. van der Hut & M. Koopmans 2008. Verspreiding van beschermde vissoorten in Fryslân. A&W-rapport 1029. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv, Veenwouden.
- Brouwer, T, B. Crombaghs, A. Dijkstra, A. J. Scheper, P.P. Schollema 2008. Vissenatlas Groningen Drenthe, Verspreiding van zoetwatervissen in Groningen en Drenthe in de periode 1980-2007. Bureau Natuurbalans -Limes Divergens BV, Nijmegen.
- Bruyne, R. de 2004. Nauwe korfslak *Vertigo angustior* Jeffreys 1830, gebaseerd op gegevens tot het jaar 2002. EIS Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Delft, J. van, A. de Bruin & P. Frigge 2013. Waarnemingenoverzicht 2012. RAVON 51, jaargang 15 nummer 5; 119-132. RAVON, Nijmegen.
- EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2007. Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen. EIS-Nederland, Leiden / De Vlinderstichting, Wageningen / Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Assen.
- Greve, M.S.E. 2012. Ecologische toetsing bestemmingsplan buitengebied gemeente Leeuwarden. A&W-rapport 1779. Altenburg & Wymenga, Feanwalden
- Haarsma, A.-J., 2008. Meervleermuizen rondom Grou. Rapportage. Batweter onderzoek en advies, Heemstede.
- Kalkman, V.J. 2004. Zeggekorfslak *Vertigo moulinsiana* (Dupuy, 1849). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis
- Melis, J. 2012. Werkatlas zoogdieren provincie Fryslân. Provincie Fryslân, Leeuwarden.
- Melis, J. & De Jong, R., Koopmans, M. (red.) 2013. Vissen in Fryslân, werkatlas II, verspreiding 1900 - 2012. Wetterskip Fryslân, Altenburg & Wymenga, Fryslân Grien, Leeuwarden.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. mabelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata. – Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Stoker, O. 2014. Ecologische beoordeling bestemmingsplan Wergea. A&W-notitie 2199.lwdraam.14 #2. Altenburg & Wymenga
- Timmermans, G., R. Lipmann, M. Melchers & H. Holsteijn 2004. De Gewone rivierkreeft *Astacus astacus* (Linnaeus, 1758). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.

Geraadpleegde internetsites

www.fryslan.nl

www.rijksoverheid.nl

Bijlage 6

Cultuurhistorie

Aanvullende cultuurhistorische waardestelling voor het bestemmingsplan Wergea

Inhoud

Inhoud.....	2
Waarderingscriteria - Cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen	3
Overzicht van de cultuurhistorische landschapselementen	4
Waardestelling Wergea	6

Waarderingscriteria - Cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen

Ieder object of landschapselement is getoetst aan de volgende criteria:

▪ Zichtbaarheid / herkenbaarheid	Is het object of landschapselement nog zichtbaar en als zodanig te herkennen in het landschap?
▪ Gaafheid / authenticiteit	Is het object of landschapselement nog intact en in goede staat bewaard gebleven? <i>Met betrekking tot het aspect gaafheid is gekeken in hoeverre bij de landschapselementen sprake is van een onveranderde lokalisering tussen 1718 (Schotanus), 1832 (kadastrale kaarten), 1847-1859 (Eekhoff) en nu. Hierbij worden géén uitspraken gedaan over de schaal en het profiel van landschapselementen zoals wegen en sloten, die in de loop der tijd gewijzigd kunnen zijn. Hierbij valt te denken aan het type wegdekverharding, de verbreding van wegen en sloten, het egaliseren van oneffenheden en het opruimen of juist opnieuw aanplanten van wegbermbeplanting.</i>
▪ Toegankelijkheid / beleefbaarheid	Is het object of landschapselement toegankelijk en waarneembaar voor een geïnteresseerd publiek?
▪ Zeldzaamheid / uniciteit	Is het object of landschapselement uniek of zeldzaam binnen de gemeente of regio (of zelfs binnen Nederland)?
▪ Kenmerkendheid / representatief	Is het object of landschapselement karakteristiek voor de ontwikkelingsgeschiedenis of identiteit van de gemeente of regio, en/of is het representatief voor een bepaalde periode of historische ontwikkeling?
▪ Ensemblewaarde / samenhangendheid	Maakt het object of landschapselement onderdeel uit van een groter, samenhangend en herkenbaar geheel, bijvoorbeeld van een historisch-geografische structuur?

Waarde Cultuurhistorie 1 en 2

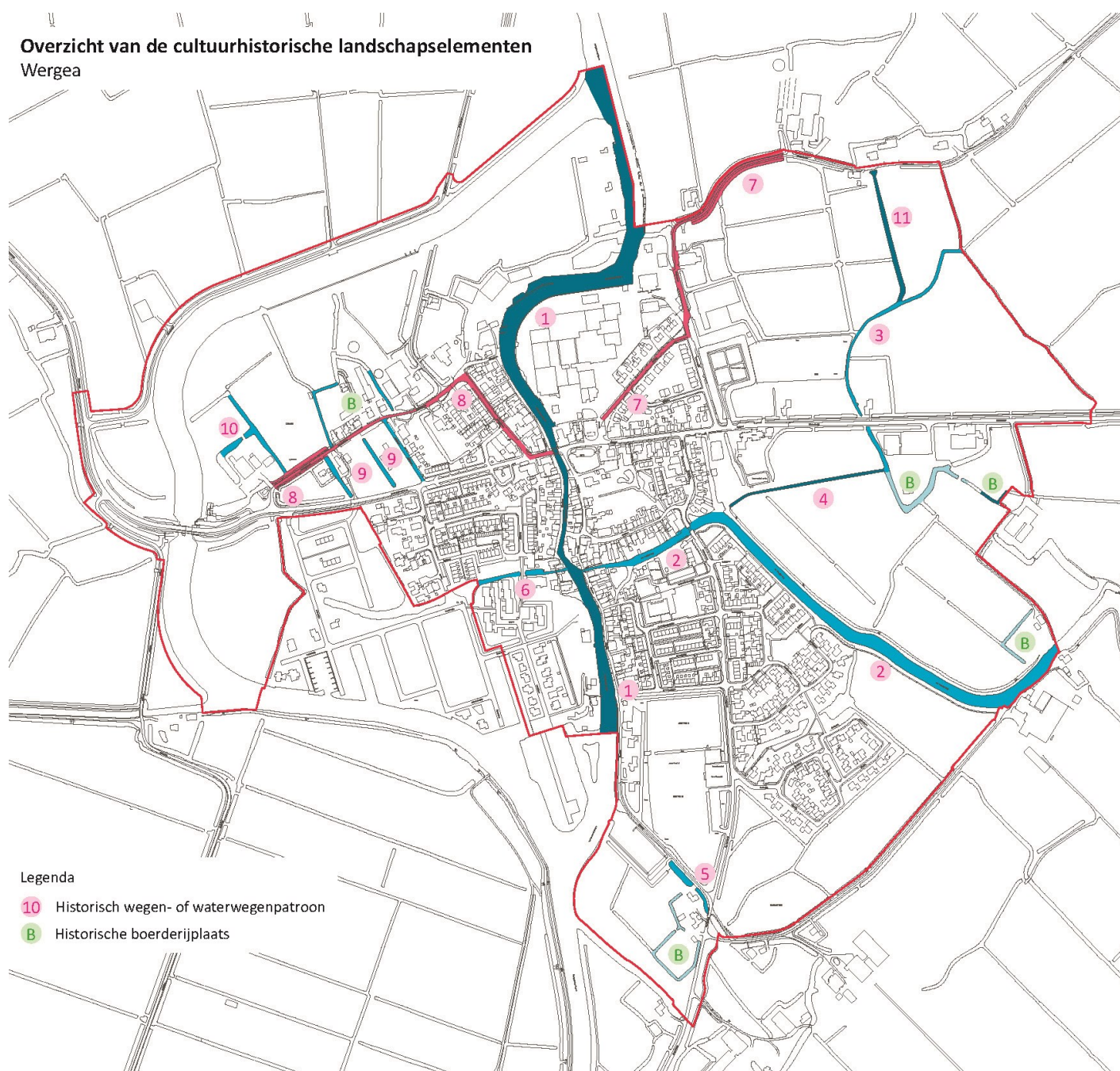
Oude cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen worden beschermd door de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie' op de verbeelding. Er wordt onderscheid gemaakt tussen 'Waarde-Cultuurhistorie 1' en 'Waarde-Cultuurhistorie 2'.

'Waarde-Cultuurhistorie 1' is de zwaarste vorm van bescherming en geldt voor landschapselementen die niet alleen qua locatie, maar ook qua vorm (profiel, type verharding e.d.) (vermoedelijk) nog behoorlijk gaaf zijn. Hier is voor veel werkzaamheden een vergunning nodig. Zowel voor bouwwerkzaamheden als ook voor het wijzigen van het profiel (door verbreden, dempen), het veranderen van de verharding enz.

Landschapselementen waar de locatie nog wel oorspronkelijk is, maar die qua vorm (profiel, type verharding e.d.) niet meer gaaf zijn krijgen met de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie 2' een lichtere bescherming. Hier is alleen een vergunning nodig voor bouwwerkzaamheden.

Overzicht van de cultuurhistorische landschapselementen

Overzicht van de cultuurhistorische landschapselementen
Wergea

Voor meer achtergrondinformatie, lees de bijbehorende paragraaf in Bestemmingsplan Wergea.

Nr	Naam	Aanwezig op Schotanus	Waardevol want
1	Wergeaster Feart	ja	- Onderdeel van historisch waterwegen-patroon (aard: vaarweg) - Ontstaan voor 1640 - Ook belangrijke rol in afwatering terpengebied
2	De Foudering	ja	- Onderdeel van historisch waterwegen-patroon (aard: dorpsvaart)
3	Kavelsloot (gebogen)	ja	- Onderdeel van het historisch waterwegen-patroon - Gebogen vorm duidt op hoge ouderdom (natuurlijke oorsprong) en relatie met (het ontstaan van) het terpenlandschap
4	Kavelsloot	ja	- Onderdeel van historisch waterwegen-patroon (aard: opvaart)
5	Sloot (deels)	ja	- Onderdeel van historisch waterwegen-patroon (aard: dorpsvaart/opvaart)
6	Alddijp	ja	- Onderdeel van historisch waterwegen-patroon (aard: waterweg/dorpsvaart)
7	Warstienserdyk/ Fricoweg	ja	- Onderdeel van historisch wegenpatroon - Verbinding van Wergea naar Warstiens
8	Leeuwarderweg	ja	- Onderdeel van historisch wegenpatroon - Verbinding van Wergea naar Warstiens
9	Roorda/Popma state	ja (Kl. Palma)	- Historisch stins- of stateterrein
10	Palma state	Ja (Groot Palma)	- Historisch stins- of stateterrein
11	Kavelsloot	ja	- Onderdeel van historisch waterwegen-patroon (aard: polderdijk/-sloot)
B	Boerderijplaatsen	deels	- Slootrestanten oude boerderijplaatsen

Waardstelling Wergea

Nr.	Landschapselement / Naam	Aanwezig op Schotanus 1718	Waardevol, want:
1	Wergeaster Feart	Ja	<ul style="list-style-type: none"> - Onderdeel van historisch waterwegen-patroon (aard: vaarweg) - Ontstaan voor 1640 (waarschijnlijk gegraven in de Middeleeuwen) - Ook belangrijke rol in afwatering terpengebied

Waardingscategorie en waardingswaarde	Hoog	Middel	Laag	Toelichting / Opmerkingen
Zichtbaarheid:	X			Deels in/langs het dorp.
Gaafheid/authenticiteit:	X			
Toegankelijkheid/beleefbaarheid:	X			
Zeldzaamheid/uniciteit:		X		Friesland heeft een hoge dichtheid van vaarwegen. Dit is tegelijkertijd kenmerkend voor deze provincie.
Kenmerkendheid/representatief:	X			
Ensemblewaarde/samenhangendheid:	X			Vormt samen met andere (dorps)vaarten een doorgaande vaarroute.

Nr.	Landschapselement / Naam	Aanwezig op Schotanus 1718	Waardevol, want:
2	De Foudering	ja	- Onderdeel van historisch waterwegen-patroon (aard: dorpsvaart)

Waarderingscategorie en waarderingswaarde	Hoog	Middel	Laag	Toelichting / Opmerkingen
Zichtbaarheid:	X			Deels in/langs het dorp.
Gaafheid/authenticiteit:	X			
Toegankelijkheid/beleefbaarheid:	X			
Zeldzaamheid/uniciteit:		X		Friesland heeft een hoge dichtheid van vaarwegen. Dit is tegelijkertijd kenmerkend voor deze provincie.
Kenmerkendheid/representatief:	X			
Ensemblewaarde/samenhangendheid:	X			Vanuit vaarroute een vaarverbinding naar dorpen die niet direct aan de route liggen.

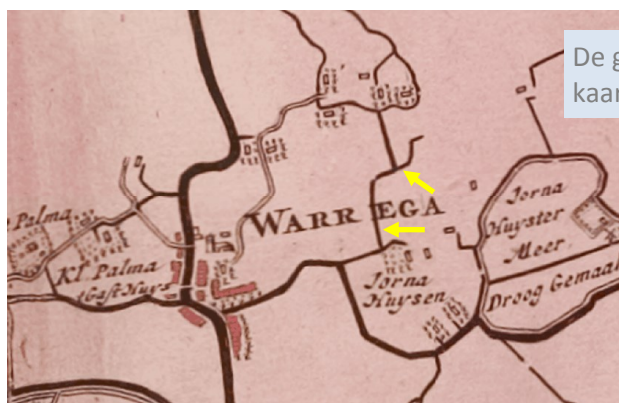
De Foudering op de kaart van Schotanus (1718)

De Foudering op een luchtfoto (2013)

Nr.	Landschapselement / Naam	Aanwezig op Schotanus 1718	Waardevol, want:
3	Kavelsloot (gebogen)	ja	<ul style="list-style-type: none"> - Onderdeel van het historisch waterwegen-patroon - Gebogen vorm duidt op hoge ouderdom (natuurlijke oorsprong) en relatie met (het ontstaan van) het terpenlandschap

Waarderingscategorie en waarderingswaarde	Hoog	Middel	Laag	Toelichting / Opmerkingen
Zichtbaarheid:		X		Op luchtfoto goed zichtbaar, in het veld lastiger te herkennen.
Gaafheid/authenticiteit:	X			Onveranderde lokalisering ten opzichte van Schotanus 1718 en Kadasterkaart 1832.
Toegankelijkheid/beleefbaarheid:			X	Ligt grotendeels midden in het veld.
Zeldzaamheid/uniciteit:		X		Kavelsloten in een gebogen lijn zijn enigszins zeldzaam.
Kenmerkendheid/representatief:	X			Gebogen kavelsloten hebben vaak een relatie met (het ontstaan van) het terpenlandschap.
Ensemblewaarde/samenhangendheid:	X			Samenhang met terpenlandschap

De gebogen kavelsloot op de kaart van Schotanus (1718)

De gebogen kavelsloot op een luchtfoto (2013)

Nr.	Landschapselement / Naam	Aanwezig op Schotanus 1718	Waardevol, want:
4	Kavelsloot	ja	- Onderdeel van historisch waterwegen-patroon (aard: opvaart)

Waarderingscategorie en waarderingswaarde	Hoog	Middel	Laag	Toelichting / Opmerkingen
Zichtbaarheid:		X		Op luchtfoto goed zichtbaar, in het veld lastiger te herkennen.
Gaafheid/authenticiteit:	X			Onveranderde lokaliserings ten opzichte van Schotanus 1718 en Kadasterkaart 1832.
Toegankelijkheid/beleefbaarheid:			X	Ligt midden in het veld.
Zeldzaamheid/uniciteit:		X		Er zijn meerdere opvaarten bewaard gebleven. Uniek voor specifieke boerderijplaats.
Kenmerkendheid/representatief:	X			Tot in de 19e eeuw vervoer hoofdzakelijk via waterwegen, via stelsel van vaarwegen, dorpsvaarten en opvaarten.
Ensemblewaarde/samenhangendheid:	X			Samenhang met boerderijplaats (op Schotanus: Jorna Huysen).

De kavelsloot (opvaart) op de kaart van Schotanus (1718)

De kavelsloot (opvaart) op een luchtfoto (2013)

Nr.	Landschapselement / Naam	Aanwezig op Schotanus 1718	Waardevol, want:
5	Sloot (deels)	ja	- Onderdeel van historisch waterwegen-patroon (aard: dorpsvaart/opvaart)

Waarderingscategorie en waarderingswaarde	Hoog	Middel	Laag	Toelichting / Opmerkingen
Zichtbaarheid:	X			
Gaafheid/authenticiteit:		X		Onveranderde lokalisering ten opzichte van Schotanus 1718 en Kadasterkaart 1832. Sloot is deels gedempt voor overgangen.
Toegankelijkheid/beleefbaarheid:	X			De sloot ligt naast een weg.
Zeldzaamheid/uniciteit:		X		Er zijn meerdere dorps- en opvaarten bewaard gebleven. Uniek voor Nardeburen.
Kenmerkendheid/representatief:	X			Tot in de 19e eeuw vervoer hoofdzakelijk via waterwegen, via stelsel van vaarwegen, dorpsvaarten en opvaarten.
Ensemblewaarde/samenhangendheid:	X			Samenhang met Nardeburen en boerderijplaatsen.

De sloot op de kaart van Schotanus (1718)

De sloot op een luchtfoto (2013)

Nr.	Landschapselement / Naam	Aanwezig op Schotanus 1718	Waardevol, want:
6	Alddijp	ja	- Onderdeel van historisch waterwegen-patroon (aard: waterweg/dorpsvaart)

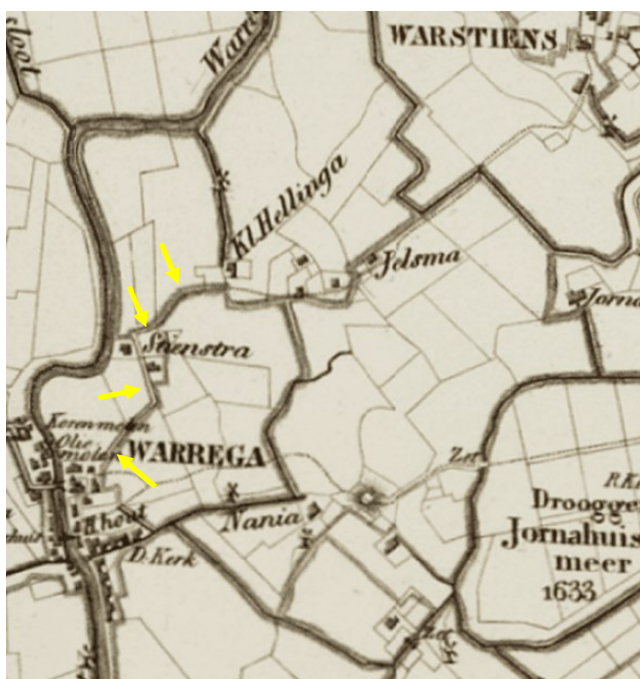
Waarderingscategorie en waarderingswaarde	Hoog	Middel	Laag	Toelichting / Opmerkingen
Zichtbaarheid:	X			
Gaafheid/authenticiteit:		X	X	Onveranderde lokalisering ten opzichte van Schotanus 1718 en Kadasterkaart 1832. Deel ervan is gedempt.
Toegankelijkheid/beleefbaarheid:		X		De sloot ligt naast een weg en er zijn enkele overgangen.
Zeldzaamheid/uniciteit:		X		Er zijn meerdere waterwegen en dorpsvaarten bewaard gebleven.
Kenmerkendheid/representatief:	X			Tot in de 19e eeuw vervoer hoofdzakelijk via waterwegen, via stelsel van vaarwegen, dorpsvaarten en opvaarten.
Ensemblewaarde/samenhangendheid:	X			

Het restant van het Alddijp op een luchtfoto uit 2013

Nr.	Landschapselement / Naam	Aanwezig op Schotanus 1718	Waardevol, want:
7	Warstienserdyk/Fricoweg	ja	- Onderdeel van historisch wegenpatroon - Verbinding van Wergea naar Warstiens

Waarderingscategorie en waarderingswaarde	Hoog	Middel	Laag	Toelichting / Opmerkingen
Zichtbaarheid:	X			
Gaafheid/authenticiteit:	X			Onveranderde lokalisering ten opzichte van Schotanus 1718 en Eekhoff (1849).
Toegankelijkheid/beleefbaarheid:	X			Openbare weg.
Zeldzaamheid/uniciteit:		X		Er zijn meerdere wegen (i.i.g. wat betreft de lokalisering) bewaard gebleven.
Kenmerkendheid/representatief:	X			
Ensemblewaarde/samenhangendheid:	X			Onderdeel van historisch wegen-patroon. Weg/pad van Wergea naar Warstiens.

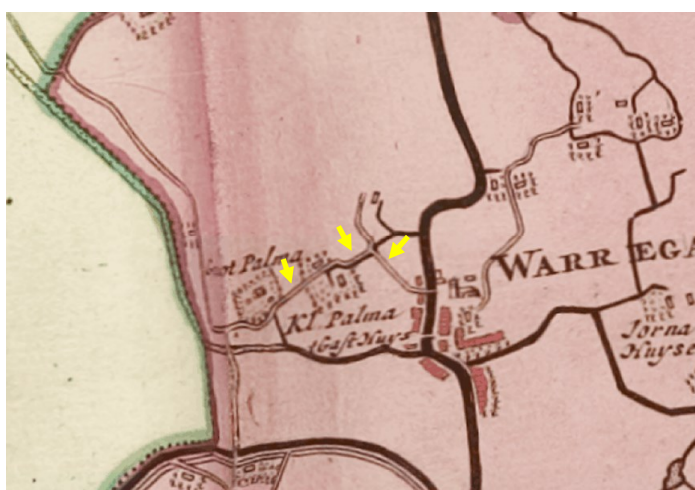
De Warstienserdyk op de kaart van Schotanus (1718, links) en Eekhoff (1849, rechts)

De Warstienserdyk op een foto uit 2013

Nr.	Landschapselement / Naam	Aanwezig op Schotanus 1718	Waardevol, want:
8	Leeuwarderweg	ja	- Onderdeel van historisch wegenpatroon - Verbinding van Wergea naar Warstiens

Waarderingscategorie en waarderingswaarde	Hoog	Middel	Laag	Toelichting / Opmerkingen
Zichtbaarheid:	X			
Gaafheid/authenticiteit:	X			Onveranderde lokalisering ten opzichte van Schotanus 1718 en Eekhoff (1849).
Toegankelijkheid/beleefbaarheid:	X			Openbare weg.
Zeldzaamheid/uniciteit:		X		Er zijn meerdere wegen (i.i.g. wat betreft de lokalisering) bewaard gebleven.
Kenmerkendheid/representatief:	X			
Ensemblewaarde/samenhangendheid:	X			Onderdeel van historisch wegen-patroon. Weg van Wergea naar Leeuwarden.

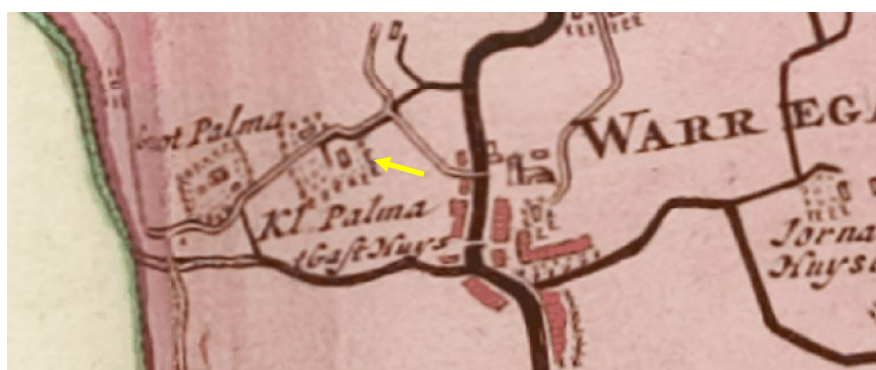
De Leeuwarderweg op de kaart van Schotanus (1718, links) en Eekhoff (1849)

De Leeuwarderweg op een foto uit 2013

Nr.	Landschapselement / Naam	Aanwezig op Schotanus 1718	Waardevol, want:
9	Roorda/Popma state	ja (Kl. Palma)	- Historisch stins- of stateterrein

Waarderingscategorie en waarderingswaarde	Hoog	Middel	Laag	Toelichting / Opmerkingen
Zichtbaarheid:	X			
Gaafheid/authenticiteit:	X	X		Zuidwestelijke hoek afgesneden door aanleg Nieuwe Leeuwarderweg.
Toegankelijkheid/beleefbaarheid:	X			Omringd door wegen. Toegankelijk als museum.
Zeldzaamheid/uniciteit:	X			Behoorlijk gaaf stateterrein.
Kenmerkendheid/representatief:	X			
Ensemblewaarde/samenhangendheid:	X			Relatie met omgeving, onder andere met Palma state (zie ook element nr. 10).

Het stateterrein (Kl. Palma) op de kaart van Schotanus (1718)

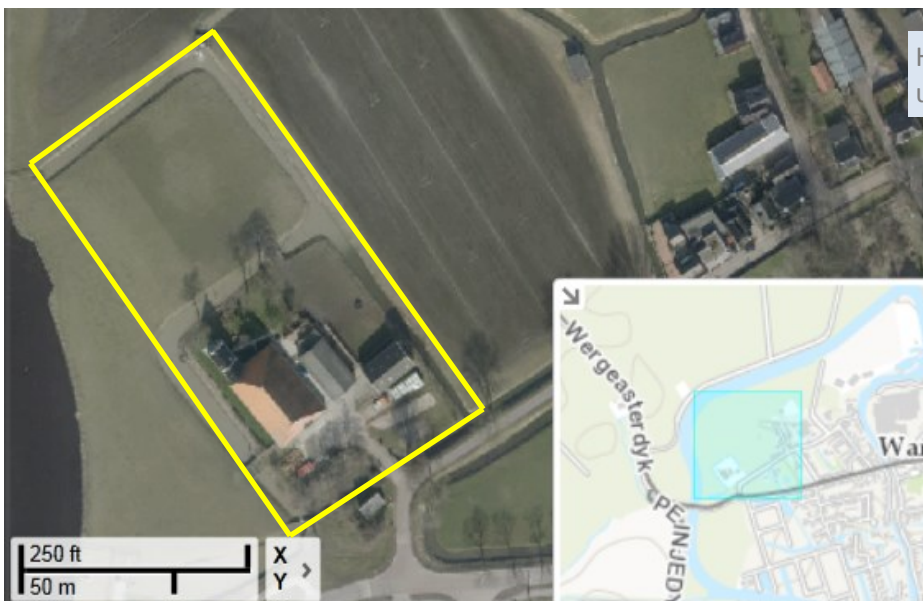
Het stateterrein op een luchtfoto uit 2013

Nr.	Landschapselement / Naam	Aanwezig op Schotanus 1718	Waardevol, want:
10	Palma state	Ja (Groot Palma)	- Historisch stins- of stateterrein

Waarderingscategorie en waarderingswaarde	Hoog	Middel	Laag	Toelichting / Opmerkingen
Zichtbaarheid:	X			Zichtbaar vanaf grote afstand.
Gaafheid/authenticiteit:	X	X		Een deel van de brede grachten is gedempt.
Toegankelijkheid/beleefbaarheid:	X			
Zeldzaamheid/uniciteit:	X			
Kenmerkendheid/representatief:	X			
Ensemblewaarde/samenhangendheid:	X			Relatie met omgeving, onder andere met Roorda/Popma state (zie ook element nr. 9).

Het stateterrein (Groot Palma) op de kaart van Schotanus (1718)

Het stateterrein op een luchtfoto uit 2013

Nr.	Landschapselement / Naam	Aanwezig op Schotanus 1718	Waardevol, want:
11	Kavelsloot	ja	- Onderdeel van historisch waterwegen-patroon (aard: polderdijk/-sloot)

Waarderingscategorie en waarderingswaarde	Hoog	Middel	Laag	Toelichting / Opmerkingen
Zichtbaarheid:		X		Zichtbaar vanaf de Warstienserdyk
Gaafheid/authenticiteit:		X		Onveranderde lokalisering ten opzichte van Schotanus 1718 en Kadasterkaart 1832.
Toegankelijkheid/beleefbaarheid:			X	Ligt grotendeels midden in het veld.
Zeldzaamheid/uniciteit:		X		
Kenmerkendheid/representatief:	X			
Ensemblewaarde/samenhangendheid:	X			Onderdeel van het historisch waterwegen-patroon.

De kavelsloot op de kaart van Schotanus (1718)

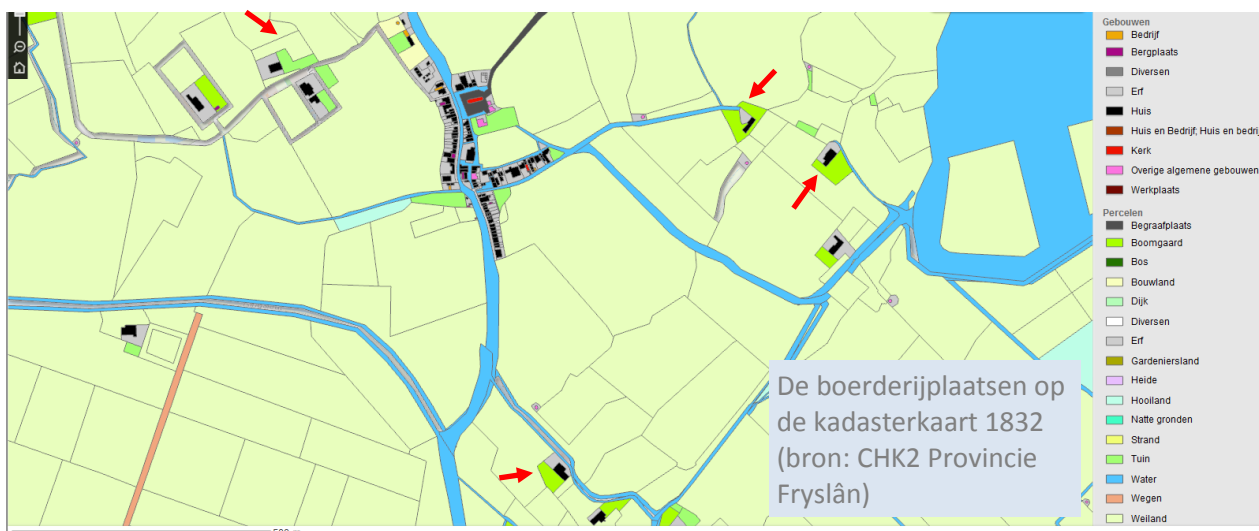
De kavelsloot als 'polderdijk' op de kaart van Eekhoff (1849)

Nr.	Landschapselement / Naam	Aanwezig op Schotanus 1718	Waardevol, want:
B	Boerderijplaatsen	deels	- Slootrestanten oude boerderijplaatsen

Waarderingscategorie en waarderingswaarde	Hoog	Middel	Laag	Toelichting / Opmerkingen
Zichtbaarheid:	X	X		Zichtbaar vanaf openbare weg.
Gaafheid/authenticiteit:		X		Historische begrenzing niet overal meer aanwezig vanwege bedrijfsuitbreidingen.
Toegankelijkheid/beleefbaarheid:		X		Historische begrenzing deels zichtbaar.
Zeldzaamheid/uniciteit:		X	X	Er is een groot aantal historische boerderijplaatsen.
Kenmerkendheid/representatief:	X			
Ensemblewaarde/samenhangendheid:	X			Samenhang met het (agrarisch) landschap.

De boerderijplaatsen op de kaart van Schotanus (1718)

De boerderijplaatsen op de kadasterkaart 1832 (bron: CHK2 Provincie Fryslân)

■
BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
INGEVOLGE ARTIKEL 20 VAN DE MONUMENTENWET

WARGA
gemeente Boarnsterhim

Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van de kom van Warga als beschermd dorpsgezicht.

Het beschermde dorpsgezicht omvat het op bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tekeningnummer 368) door een stippellijn omgrensde gebied.

Publikatie van de **Rijksdienst voor de Monumentenzorg**.

Maart 1988.
.....

Inleiding

Het dorp Warga, dat ressorteert onder de gemeente Boarnsterhim, ligt op ongeveer tien kilometer ten zuiden van Leeuwarden. Het dorp is ontstaan als een agrarische nederzetting op een kleine terp maar ontwikkelde zich vooral door zijn ligging aan de Wargastervaart, een belangrijke vaarweg tussen Leeuwarden en het zuiden van Friesland. In samenhang met het scheepvaartverkeer op de Wargastervaart komt, vermoedelijk vanaf de 16de of 17de eeuw, een lintbebouwing langs het water tot stand. Deze bebouwingsstructuur gaat, gelegen terzijde van de terp, het ruimtelijk en functioneel hoofdelement vormen van het dorp. De lintbebouwing is hoofdzakelijk georiënteerd op de vaart. Alleen ter plaatse van de terp zijn de panden landwaarts gericht.

Deze uit de historische ontwikkeling voortkomende gedifferentieerde ruimte-opbouw langs de Wargastervaart levert in samenhang met de deels historische dorpsbebouwing een beeld op van zodanige historisch-ruimtelijke waarde, dat aanwijzing van de kom van Warga als beschermd dorpsgezicht gerechtvaardigd is.

Ontstaan en ontwikkeling

De kust van het zuidoostelijk deel der Noordzee vormt het verspreidingsgebied der terpen, de door de mens opgeworpen woonheuvels uit de periode dat het land nog niet door dijken wordt beschermd.

Terpen ontstaan in het laatste deel van een periode die gekenmerkt wordt door een stijging van het zeeniveau. Het stijgende water slaat ter plaatse van het huidige kustgebied grote delen van het aldaar gevormde veenpakket weg en zet tussen circa 2700 voor Christus en 700 voor Christus op het overgebleven veen of op de pleistocene ondergrond klei en zand af. Op grond van bodemonderzoek veronderstelt men dat de oudste bewoning van het kustgebied plaats vindt vanaf ongeveer 600 voor Christus. Tijdens perioden van overstromingen, die perioden waarin het kustgebied nagenoeg droog komt te liggen afwisselen, worden terpen gevormd door ophoging van de nederzettingen met kwelderzoden en mest. Op de terpen wordt gewoond, wordt het vee gestald en vindt akkerbouw plaats.

De vorming en ophoging van terpen vindt plaats tot de aanleg van een gesloten dijkstelsel langs de Wadden- en Middelseekust in de 13de eeuw. Na deze tijd is de bewoning van het kustgebied niet meer exclusief aan terpen gebonden en worden geleidelijk ook buiten de terpen boerderijen gebouwd.

De nederzettingsstructuur van het friese kustgebied kenmerkt zich door de aanwezigheid van terpdorpen. In de buurt van de kust is hun aantal het grootst, landinwaarts neemt de concentratie sterk af. Warga ligt aan de rand van het verspreidingsgebied der terpen op de grens van de kleigronden en het ten zuidoosten daarvan gelegen veengebied. De terp waarop Warga is ontstaan, is blijkens oud kaartmateriaal klein en heeft een eenvoudige structuur die bestaat uit een nagenoeg vierkante kerkring rondom een kerk. Mogelijk behoort ook een aan de zuidkant van de terp Over de ouderdom en de bewonings-

o-pntinuiteit van de terp, die waarschijnlijk een agrarische oorsprong kent zijn, omdat archeologisch onderzoek nooit heeft plaatsgevonden, geen gegevens bekend. Ook over de ouderdom en ontwikkelingsfasen van de thans voor Warga kenmerkende lintbebouwing langs de vaart terzijde van de terp is weinig bekend. Waarschijnlijk komt deze bebouwing in samenhang met de scheepvaart op de waterlopen die ten westen respectievelijk ten zuiden van de oudste nederzettingsstructuur zijn gelegen gedurende de 16de en 17de eeuw geleidelijk tot ontwikkeling. Voor vele andere delen van Friesland is bekend dat vooral gedurende de 17de eeuw de scheepvaart door verbetering van de waterwegen en de aanleg van trekpaden sterk in belang toeneemt. De waterloop der Wargastervaart is een van de belangrijkste noord-zuid verbindingen binnen de streek en maakt deel uit de vaarroute tussen Leeuwarden en Grou. De in oost-west richting gelegen Foudring kruist in Warga de Wargastervaart en is een vaarroute van beperkt regionaal belang. Vermoedelijk heeft de bebouwing langs het water naast woonfuncties vooral op de scheepvaart gerichte handel- en nijverheidsfuncties. De meeste bebouwing ontwikkelt zich langs de Wargastervaart, die met een gedeeltelijk dubbelzijdige bebouwing het hoofdelement van het dorp gaat vormen. Het belang van de oorspronkelijke nederzettingsstructuur op de terp wordt in verhouding steeds geringer. Wel worden onderdelen van de oudste nederzettingsstructuur, in casu de parallel aan de Wargastervaart en de Foudring gelegen paden langs de pastorietuin opgenomen binnen de bebouwingsstructuur langs de vaarten.

Op de grietenijkaart van Schotanus uit 1718 is de geschetste ontwikkeling goed af te lezen (fotobijlage, afb. 1). Langs de Wargastervaart wordt een lintbebouwing getekend die gedeeltelijk dubbelzijdig is, terwijl tussen de

pastorietuin en de Foudring eveneens lintbebouwing is gelegen. De terp is op een kerk na onbebouwd evenals de pastorietuin. Op de kaart is verder te zien dat de landverbindingen slechts een ondergeschikte rol spelen. De weg die de Wargastervaart ter plaatse van de terp via een brug kruist, vormt slechts een doodlopende verbinding in de richting van het naburige gehucht Warstiens. In westelijke richting verbindt de weg Warga met Leeuwarden via de op korte afstand ten noordwesten van het dorp gelegen terp van de stins Groot Palma die Schotanus binnen een rechthoekige erfbeplanting aangeeft.

Op de eerste gedetailleerde weergave van het dorp, de rond 1825 getekende kadastrale minuut, stemt de dorpsstructuur grotendeels overeen met de Schotanuskaart uit 1718 (fotobijlage, afb. 2). De lintbebouwing langs de Wargastervaart en de Foudring is vrijwel aaneengesloten en ongeveer even uitgestrekt als in de huidige situatie. Over het algemeen zijn de pandjes klein en ondiep en komen op enkele plaatsen kleine sprongen voor in de rooilijnen. Opmerkelijk zijn twee omvangrijke boerderijen die ten zuiden respectievelijk ten westen van de pastorietuin zijn opgenomen binnen de aldaar gelegen lintbebouwing langs de Wargastervaart, respectievelijk de Foudring. Mogelijk vormen deze boerderijen het restant van de oorspronkelijk aan de terpenederzetting gebonden agrarische bebouwing.

De oriëntatie van de lintbebouwing vertoont opmerkelijke verschillen. Ter plaatse van de oudste nederzettingsstructuur ontbreekt tussen de terp en de Wargastervaart bebouwing, terwijl langs de pastorietuin de bebouwing met de achterzijde naar het water ligt. Langs de Wargastervaart, respectievelijk de Foudring liggen de achtererven van deze lintbebouwing. De geheel onafhankelijk van de oudste nederzettingsstructuur ontwikkelde lintbebouwing ten westen van de Wargastervaart en aan de oostkant van de vaart ten zuiden van de Foudring is op het water gericht en ligt direct aan de paden langs het water. Tussen de Foudring en de pastorietuin bestaat langs de Wargastervaart een overgangsgebied met dubbelzijdige bebouwing. Op de kadastrale minuut is verder te zien dat de kerkring alleen langs de noordkant een doorgaande bebouwing kent. Aan de zuidkant ligt de pastorietuin met de omvangrijke pastorie op afstand van het kerkpad. De overigens volledig onbebouwde tuin strekt zich uit tot de huidige Grote Buurt en de Gele Eker en vormt een open gebied tussen de terp en de lintbebouwing

langs de Wargastervaart en de Foudring.

Verder blijkt dat de landverbinding naar Warstiens onderdeel uitmaakt van de kerkring. Ook is te zien dat de weg naar Leeuwarden over enige afstand langs de westkant van de panden aan de Wargastervaart loopt alvorens af te buigen naar het westen.

Dat in het dorp in samenhang met de scheepvaart enige handel en nijverheid voorkomen, blijkt ondermeer uit een aardrijkskundige beschrijving uit 1844. De verhandelde produkten die worden genoemd, melk, boter, kaas en granen, hebben betrekking op de landbouw, evenals de nijverheid, waarvan in bovengenoemde beschrijving een oliemolen en een roggemolen worden vermeld.

In de loop van de 19de eeuw zal de nijverheid zich binnen het dorp aanmerkelijk uitbreiden. Twee oliemolens worden gebouwd, terwijl ten noorden van de terp aan de oostkant van de Wargastervaart in 1866 een coöperatieve zuivelfabriek wordt gesticht. Naast de op de landbouw gerichte nijverheid is ook een scheepswerf, die in 1874 aan het noordelijke uiteinde van het dorp tot ontwikkeling komt, van belang. Verder vormt de scheepvaart met ondermeer het vervoer van vee naar de markt in Leeuwarden een constante faktor van bedrijvigheid. Bij de brug wordt tol geheven en verder zijn er twee herbergen in het dorp.

Opmerkelijk is dat sinds de situatie op de kadastrale minuut de lintbebouwing langs de Wargastervaart en de Foudring, op het verdwijnen van de twee boerderijen aan de Grote Buren en de Gele Eker na, gedurende de rest van de 19de eeuw bijna geen veranderingen ondergaat. De kavels van de twee boerderijen worden opgevuld met kleine pandjes, terwijl ten zuiden van de Kleine Buren op afstand van de Wargastervaart twee nieuwe boerderijen worden gebouwd. Binnen de bestaande dorpsstructuur vinden langs de Grote Buren en de Gele Eker op het terrein van de pastorietaan invullingen plaats die naast een vrijgelegen kerkgebouw van de Doopsgezinde Gemeente bestaan uit kleine woningen. Ook de kern van de oudste nederzettingstructuur ondergaat wijzigingen als rond 1860 de terp geheel wordt afgegraven. Bij deze ingreep wordt de oude kerk gesloopt. Kort daarna wordt een nieuwe kerk gebouwd die excentrisch is gelegen binnen de kerkring die na afgraving als structuur bewaard blijft. Deze verplaatsing van de kerk hangt samen met de aanleg van de doorgaande weg naar Wartena – Drachten rond 1870. De noordkant van de kerkring vormt een onderdeel van deze nagenoeg lineaire weg, waarlangs rond de

eeuwwisseling geleidelijk bebouwing tot ontwikkeling komt in de vorm van kleine vrijgelegen woonhuizen. Buiten het dorp wordt aan het einde van de eeuw een rooms-katholieke kerk gebouwd, die net als de nederlands-hervormde kerk direct langs de zuidkant van de weg is gesitueerd. Verder worden rond de eeuwwisseling langs de Leeuwarderweg kleine woningen gebouwd.

De nijverheid die zich in de 19de eeuw binnen het dorp heeft ontwikkeld, neemt evenals de scheepvaart gedurende de eerste helft van de 20ste eeuw in betekenis af. De rol van het vervoer te water wordt in de loop van de 20ste eeuw vrijwel geheel door het wegverkeer overgenomen. De schaatsenfabrikage verdwijnt geheel en de drie oliemolens en de korenmolens worden gesloopt. De zuivelfabriek en de scheepswerf daarentegen blijven bestaan.

Tot de Tweede Wereldoorlog blijven ruimtelijke ontwikkelingen binnen het dorp beperkt tot de aanleg van een kleine straat met woonhuizen ten oosten van de pastorietaan.

Een structurele wijziging binnen het dorp vindt in de jaren vijftig plaats door de aanleg van de Nieuwe Leeuwarderweg in het verlengde van de weg naar Wartena – Drachten. Met betrekking tot de verkeerssituatie valt verder de sloop van de brug over de Wargastervaart ter hoogte van de Gele Eker te noemen.

Verdere na-oorlogse ontwikkelingen bestaan, ondermeer vanwege het groeiende aantal forensen vanuit Leeuwarden, uit de aanleg van twee nieuwbouwwijken ten westen, respectievelijk ten zuidoosten van de dorpskom. Binnen de historische dorpsstructuur blijven de veranderingen beperkt tot het verdwijnen van de herberg aan de Nieuwe Hoek door brand en de nieuwbouw van enkele panden aan de Kerkbuurt alsmede aan de Nieuwe Leeuwarderweg naast de brug. Verder vindt op het terrein van de zuivelfabriek ten noorden van de Kerkbuurt een sterke uitbreiding plaats van bedrijfsgebouwen.

In de tweede helft van de 20ste eeuw komt het handelsverkeer op de Wargastervaart vrijwel geheel tot staan. De functie die de vaart als vaarweg voor handelsverkeer heeft gehad, wordt de laatste decennia overgenomen door een groeiende stroom recreatievaart.

Huidig ruimtelijk karakter

Het beschermingsbelang van Warga is vooral gelegen in de kenmerkende ruimte-opbouw langs de verschillende delen van de Wargastervaart, het ruimtelijk en functioneel hoofdelement van het

dorp. Deze verschillen in ruimte-opbouw zijn direct af te leiden uit de historisch-ruimtelijke structuur, waarin behalve de vaart ook de ontstaansbasis van het dorp, een terzijde van de vaart gelegen terp met een aangrenzende pastorietaan, bepalend is. Ruimtelijk speelt de terp, die volledig is afgegraven, binnen het dorp een ondergeschikte rol ten opzichte van de ruimten langs de vaart. De lintbebouwing langs het water kent een doorbreking ter plaatse van de doorgaande weg Leeuwarden – Wartena – Drachten die de Wargastervaart ter hoogte van de noordkant van de voormalige terpstructuur kruist.

De bebouwing in het dorp dateert uit de 18de, 19de en 20ste eeuw en bestaat naast enkele winkels, een hotel, enkele kleine bedrijfsruimten, een boerderij en drie kerken, hoofdzakelijk uit woningen.

De ontstaansgeschiedenis van het dorp is af te lezen uit de differentiatie van de ruimte-opbouw langs de Wargastervaart. Ter plaatse van de oudste nederzettingstructuur is de bebouwing van het water afgekeerd. De panden worden ontsloten vanaf de op afstand parallel aan de Wargastervaart respectievelijk Foudring gelegen Grote Buren en Gele Eker, beide structuurlijnen van de pastorietaan. Hierdoor liggen langs deze delen van de Wargastervaart en de Foudring achtererven langs het water en vormt een grillige achterrooilijn de begrenzing van de ruimten langs de vaart.

De overige buiten de oudste nederzettingstructuur ontwikkelde lintbebouwing langs de Hilleburen, de Kleine Buren en de Nieuwe Hoek is daarentegen op het water gericht en wordt ontsloten vanaf de paden die langs het water zijn gelegen. De scheiding tussen deze verschillende profielen ligt ter hoogte van de aansluiting van de Foudring. Een bajonetstructuur tussen de Grote Buren en de Hilleburen wordt verbijzonderd omdat direct ten zuiden daarvan ook langs de Hilleburen over korte afstand nog enkele panden tussen de weg en het water liggen. Hiermee vormt dit deel van de Hilleburen de enige sterk besloten en steenachtige ruimte binnen het dorp omdat verder geen van de straten en paden binnen de historische bebouwingstructuur een doorgaande dubbelzijdige bebouwing kent.

Langs de Wargastervaart is er van ruimtelijke beslotenheid alleen sprake in het langs beide oevers bebouwde deel tussen de brug en de Foudring. Door het licht gebogen beloop van de vaart worden de zichtlijnen langs de vaart in zuidelijke richting afgesloten, terwijl een volumineus hotel met twee bouwlagen

ten noordoosten van de brug de ruimte aan de noordkant visueel afsluit.

Buiten dit middendeel is er sprake van een duidelijke openheid langs de vaart omdat de vaart in deze delen enkelzijdig is bebouwd. Vanaf de Hilleburen zijn hierdoor zichten mogelijk over het aangrenzende open weidelandschap aan de westkant. Dit nagenoeg open gebied met slechts twee kleine panden met enige erfbeplanting direct aan het water vormt een scherp contrast met de deels besloten ruimten binnen het dorp en wordt aan de noordkant begrensd door een boerderij. Deze boerderij vormt het uiterste element van de dorpsbebouwing aan de westkant van de vaart.

Ter plaatse van de Nieuwe Hoek is de overgang naar het omringende landschap minder contrastrijk, omdat aan de oostkant van de vaart omvangrijke bedrijfsgebouwen van de zuivelfabriek zijn gelegen. Het fabrieksterrein grenst hier direct aan het water. Bovendien schermt een pand bij de scheepswerf die is gelegen aan de buitenbocht die de wargastervaart aan het einde van het dorp beschrijft, het zicht op het open weidelandschap gedeeltelijk af.

Kenmerkend binnen het dorp is het contrast tussen de intensieve, nagenoeg aaneengesloten lintbebouwing langs de Wargastervaart en de Foudring en de openheid van de oudste nederzittingsstructuur. Overeenkomstig de situatie op de kadastrale minuut zijn grote delen van de terp en de pastorietaan onbebouwd. Alleen langs de Grote Buren en de Gele Eker is de pastorietaan gedeeltelijk bebouwd. Deze bebouwing onderscheidt zich hierdoor van de intensieve en nagenoeg aaneengesloten lintbebouwing aan de waterzijde van Grote Buren respectievelijk de Gele Eker. Doordat de bebouwing op de voormalige pastorietaan niet aaneengesloten is, met name de doopsgezinde kerk op de hoek Grote Buren – Gele Eker ligt op een ruime open kavel, heeft de tuin zijn herkenbaarheid binnen het dorp behouden. De voormalige pastorietaan, grotendeels bestaand uit grasland, heeft als gevolg van een begroeiing met vele bomen een gesloten ruimtelijk karakter.

De herkenbaarheid van de voormalige terp binnen het dorp is geheel verdwenen. Dit vindt zijn oorzaak in de sloop van de kerk en de daarmee samenhangende afgraving van de terp. Verder heeft de aanleg van de doorgaande weg naar Wartena langs de noordrand van de kerkring een schaalvergroting teweeg gebracht binnen de historische bebouwingsstructuur. De kerk ligt direct langs

deze brede doorbraak waardoor de structurele en ruimtelijke relatie tussen de terpstructuur en de kerk vrijwel geheel is verdwenen.

De aanleg van de doorgaande weg is verder bepalend voor de ruimtelijke begrenzing van de oostkant van de kerkring. De open ruimte wordt begrensd door de achtererven van de vrijstaande panden aan de doorgaande weg. Alleen de ruimtelijke begrenzing aan de westkant en de zuidkant van de kerkring hebben in vergelijking met de situatie op de kadastrale minuut geen wijzigingen ondergaan. Aan de zuidkant ligt de voormalige pastorie, een omvangrijk vrijstaand huis, op een ruime kavel, terwijl aan de westkant door het ontbreken van lintbebouwing tussen de kerkring en de vaart een kenmerkende open verbinding bestaat met de ruimte langs het water.

Het gebied binnen de voormalige kerkring dat wordt omgeven door een 19de-eeuws ijzeren hekwerk, is ingericht als begraafplaats. Door de ligging langs de open centraal in het dorp gelegen ruimte vormt de doorgaande weg een dominant element binnen de historische bebouwingsstructuur. Deze dominante positie wordt ruimtelijk nog versterkt door het feit dat de hoekpanden op de kruising met de vaart alleen op de weg zijn georiënteerd. In het regelmatig, rechte beloop en de laat 19de-eeuwse, begin 20ste-eeuwse vrijstaande woningen langs de Kerkbuurt is de laat 19de-eeuwse aanleg van dit wegdeel te herkennen. De relatief recente aanleg van de Nieuwe Leeuwarderweg is op te maken uit het ruime wegprofiel en de ligging van recente woningblokken op ruimer afstand van de weg. De openheid langs dit wegdeel contrasteert sterk met de meer besloten ruimten binnen de historische bebouwingsstructuur.

Nadere typering te beschermen waarden

Een belangrijke bijdrage tot de gedifferentieerde ruimte-opbouw langs de Wargastervaart wordt gevormd door de verschillende profielen over de ruimten in de diverse delen van het dorp. Langs de Hilleburen liggen tussen de huizen en de straatverharding ondiepe tuinstroken of stoepen. De oever bestaat uit een groen talud met een houten beschoeiing dat zijn oorspronkelijke karakter als een zone overtuinen nog gedeeltelijk heeft bewaard. Hekwerken en hagen vormen op sommige erfscheidingen de overblijfselen van deze indeling die echter door de aanleg van enkele verharde parkeerstroken langs de straat en de vele houten steigers ten behoeve van de recreatievaart zijn herkenbaarheid grotendeels heeft verloren. Een

onregelmatige rij bomen langs het water vormt een waardevolle indeling van het profiel dat hierdoor enige ruimtelijke beslotenheid bezit. Hierdoor vormen de bomen een ondersteuning van het in dit deel van het dorp door het open weidegebied aan de overliggende zijde van de vaart gedomineerde groene karakter.

In het middendeel van het dorp zijn in de profilering van de beide oevers de verschillen in de historische ontwikkeling tussen de Grote Buren en de Kleine Buren duidelijk af te lezen. Langs de Grote Buren, onderdeel van de oudste nederzittingsstructuur, zijn de panden op het land gericht. Achtererven, die door de grillige achterrooilijn van de bebouwing aan de Grote Buren een steeds verschillende diepte hebben, strekken zich uit tot het water en worden beëindigd door een houten beschoeiing. De achtererven zijn ingericht als moestuinen en vormen als groene ruimten een scherp contrast met het volledig steenachtige profiel over de Kleine Buren dat is opgebouwd uit een beklinkerde kade, een betonnen walmuur en stoepen voor de huizen. Een opmerkelijke situatie bestaat er in dit deel van het dorp ter plaatse van de voormalige terp. Deze van oudsher onbebouwde strook tussen de Grote Buren en de vaart is gedeeltelijk ingericht als kade, terwijl tussen de kade en de brug een groen talud is gelegen. Drie volumineuze bomen vormen ter plaatse van het talud een waardevolle geleiding tussen de ruimte rondom de kerk en de ruimte aan het water.

Langs de Nieuwe Hoek is de profielopbouw vergelijkbaar met die langs de Hilleburen. Het oorspronkelijke overtuinenkarakter is langs de Nieuwe Hoek beter bewaard gebleven, waarschijnlijk omdat er slechts een voetpad tussen de huizen en het talud is gelegen en aanlegsteigers ten behoeve van de recreatievaart in het deel nabij de brug geheel ontbreken. Op veel erfscheidingen staan hagen of hekwerken, terwijl veel tuinen zijn ingericht als moestuin of siertuin. Het voetpad is ongeveer een meter breed en is geplaveid met klinkertjes en betontegels. De tuinstroken tussen het pad en de huizen zijn als gevolg van rooilijnverspringingen wisselend van diepte en worden van het pad gescheiden door hekwerken en hagen. Deze verwijfde opbouw van het profiel langs de Nieuwe Hoek contrasteert sterk met de grootschalige inrichting van het fabrieksterrein aan de tegenoverliggende zijde van de vaart. De samenhang tussen beide oevers is door de aanwezigheid van dit in schaal en indeling niet op de dorpsstructuur aansluitende fabrieksterrein verdwenen.

.....

Begrenzing van het aangewezen gebied

Het gebied waarop de aanwijzing van Warga als beschermd dorpsgezicht betrekking heeft, omvat de kenmerkende dorpsopzet die gevormd wordt door de lintbebouwing langs de Wargastervaart en de Foudring alsmede de nog herkenbare oudste nederzettingsstructuur, bestaande uit de voormalige terp en de pastorietaan.

Omdat de vrije ligging van de historische bebouwingsstructuur langs de Hilleburen aan het open weidelandschap de ruimte-opbouw van het dorp verbijzondert is ook de rand van het open gebied tegenover deze lintbebouwing binnen het beschermde gebied opgenomen.

De begrenzing van het beschermde dorpsgezicht is weergegeven op de bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, nummer 368).

Rechtsgevoig aanwijzing

Ter effectivering van de bescherming van het aangewezen dorpsgezicht moet ingevolge artikel 37, lid 8 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening een bestemmingsplan worden ontwikkeld. De toelichting op de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht kan daarbij wat het beschermingsbelang betreft als uitgangspunt dienen.

Doel van de aanwijzing is, de karakteristieke met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als zwaarwegend belang bij de verdere ontwikkelingen binnen het gebied.

De aanwijzing beoogt op die wijze een basis te geven voor een ruimtelijke ontwikkeling, die inspeelt op de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruik maakt en daarop voortbouwt.

.....

■
BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN
INGEVOLGE ARTIKEL 35 VAN DE MONUMENTENWET 1988

WARGA, gemeente Boarnsterhim

Aanvulling op de toelichting bij het besluit tot aanwijzing van Warga als beschermd dorpsgezicht.

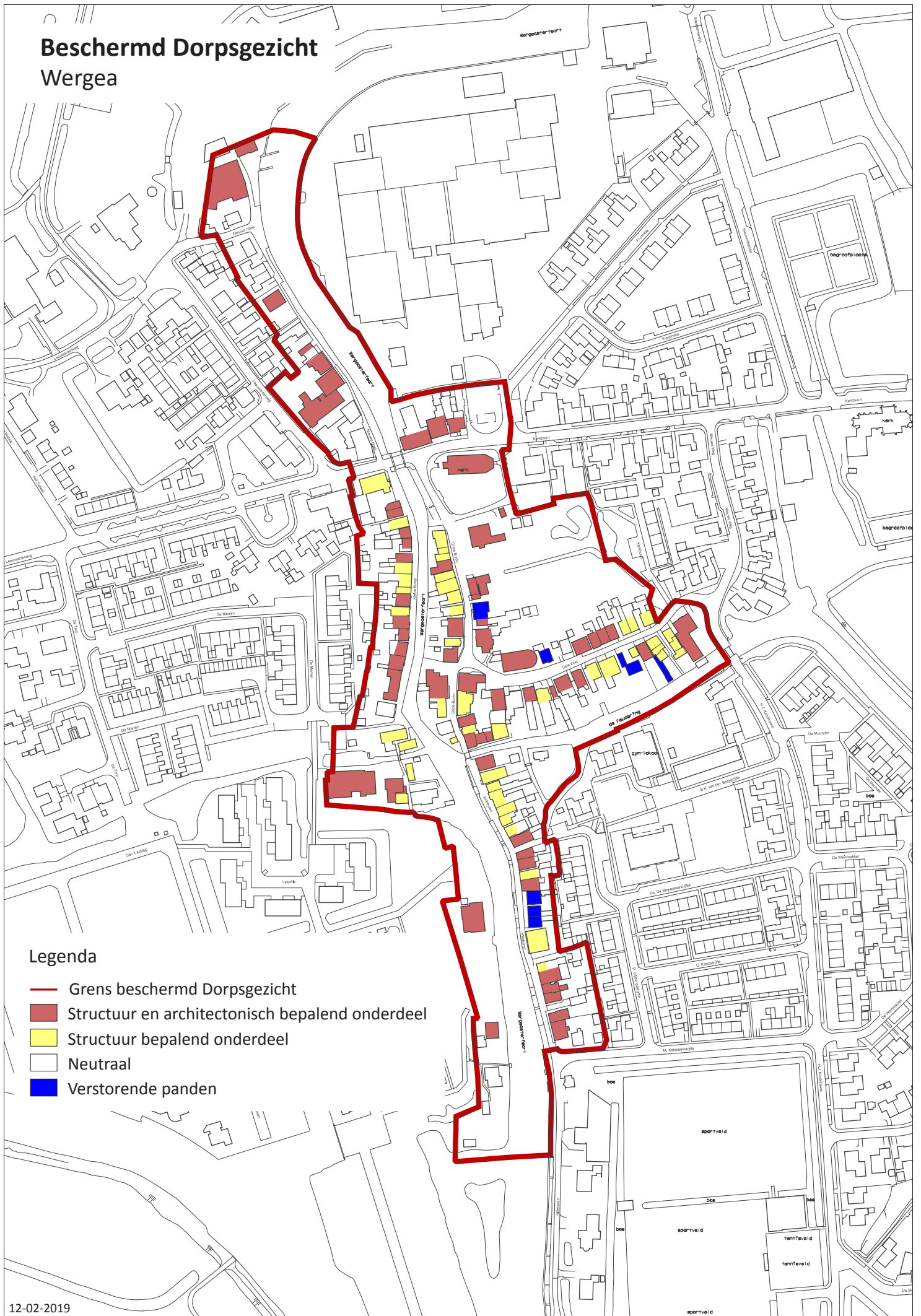
Resultaat gevoerd overleg

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 35 (voorheen 20) van de Monumentenwet zijn de gemeenteraad van Boarnsterhim, Gedeputeerde Staten van Friesland, de Rijksplanologische Commissie en de Raad voor het Cultuurbeheer gehoord over het voorstel Warga aan te wijzen als beschermd dorpsgezicht. De genoemde instanties hebben alle positief geadviseerd met betrekking tot de voorgenomen aanwijzing. In verband daarmee zijn in de begrenzing van het aangewezen dorpsgezicht en in de toelichtende tekst geen wijzigingen aangebracht ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel.

ERRATUM

In verband met de inwerkingtreding van de Monumentenwet 1988 per 1 januari 1989 dient in de plaats van "artikel 20 van de Monumentenwet" gelezen te worden: "artikel 35 van de Monumentenwet 1988". De verwijzing "artikel 37, lid 8 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening" dient vervangen te worden door "artikel 36, eerste lid, van de Monumentenwet 1988".

Beschermd Dorpsgezicht Wergea

Legenda

- Grens beschermd Dorpsgezicht
- Structuur en architectonisch bepalend onderdeel
- Structuur bepalend onderdeel
- Neutraal
- Verstorende panden

Bijlage 7

Reactienota inspraak en overleg

Reactienota inspraak en overleg voorontwerpbestemmingsplan Wergea januari 2018

Inleiding

Het voorontwerpbestemmingsplan 'Wergea' heeft in de periode vanaf 22 oktober 2015 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze periode zijn vier inspraakreacties ontvangen en drie reacties van de overlegpartners.

De inhoud van de inspraak- en overlegreacties wordt hierna samengevat en voorzien van gemeentelijk commentaar.

Inspraakreactie 1

[Indiener 1] vraagt of aan zijn percelen aan de noordzijde van het dorp, kadastraal bekend gemeente Wergea, sectie D, nummers 401, 403 en 408, binnen de staande mastroute, een recreatieve bestemming kunnen krijgen. Deze agrarische percelen hebben nu een agrarische bestemming toegekend gekregen. In 2009 en 2010 zijn er al plannen geweest om hier recreatieve activiteiten te ontplooiën, welke zijn goedgekeurd door de toenmalige gemeente Boarnsterhim. Wegens financieel-economische redenen zijn deze plannen echter nooit verder doorontwikkeld.

Reactie

De locatie leent zich wellicht voor recreatie, maar de plannen uit 2009 en 2010 zijn nooit doorontwikkeld en zijn niet concreet genoeg om nu over te nemen in het bestemmingsplan. Daarom zullen de percelen hun agrarische bestemming voorlopig behouden. Een concreet recreatief initiatief zal worden beoordeeld waarna (indien akkoord) een planologische procedure kan worden doorlopen.

Conclusie

Deze inspraakreactie leidt niet tot wijzigingen in het bestemmingsplan.

Inspraakreactie 2

[Indiener 2] vraagt namens zijn cliënt of het perceel Wartensterdyk 3 te Wergea een bedrijfsbestemming kan krijgen. Dit perceel heeft nu een woonbestemming gekregen. Cliënt wil ter plaatse een bouw- en aannemersbedrijf beginnen en daarvoor onder meer een nieuwe loods realiseren.

Reactie

Het woonperceel Wartensterdyk 3 te Wergea ligt buiten het bestaande stedelijke gebied volgens de Verordening Romte. Het perceel wordt nu eerst wel meegenomen in de actualisatie van dit bestemmingsplan voor het dorp Wergea, maar zal in een later stadium worden opgenomen in het omgevingsplan (pilot) voor het buitengebied van de voormalige gemeente Boarnsterhim. Het is feitelijk een woonperceel in het buitengebied.

Een wijziging van het bestemmingsplan behoort niet tot de mogelijkheden, omdat het gemeentelijke en provinciale beleid erop gericht is bedrijfsactiviteiten te concentreren op daarvoor bestemde bedrijventerreinen. Er zijn in de gemeente voldoende bedrijventerreinen ingericht voor bedrijfsactiviteiten.

Daarnaast staat artikel 1 van de Verordening Romte van de provincie Fryslân geen nieuwe stedelijke functies toe in het landelijk gebied. Nieuwe stedelijke functies, zoals een bouw-/aannemersbedrijf worden niet toegestaan in het buitengebied om versterking van het landschap tegen te gaan.

Conclusie

Deze inspraakreactie leidt niet tot wijzigingen in het bestemmingsplan.

Inspraakreactie 3

[Indiener 3] heeft een 35-tal opmerkingen die hieronder puntsgewijs worden samengevat en van een reactie worden voorzien.

Opmerkingen ten aanzien van de toelichting

1) In de leeswijzer staan bij Hoofdstuk 3 (Omgevingsaspecten) een drietal punten (MER, Cultuurhistorie en Kabels en leidingen) niet genoemd.

Reactie

Dit zal worden aangepast.

2) Het is niet voldoende om alleen te kijken naar de leeftijd van bomen om te bepalen of ze monumentaal zijn. Aanvullende criteria zijn nodig.

Reactie

Er wordt niet alleen naar de leeftijd van bomen gekeken. Er zijn aanvullende criteria. Er wordt vooraf uit het beheersysteem een selectie gemaakt op basis van soort, leeftijd en stamdikte. Bomen van 80 jaar en ouder zijn monumentaal. Bomen van 40 jaar en ouder met de potentie om uit te groeien tot een monumentale boom zijn waardevol. Daarnaast zijn nog een aantal specifieke kenmerken, waarvoor telkens één vereist is zoals de dendrologische waarde (vanwege soort en variëteit in combinatie met leeftijd, grootte en zeldzaamheid), de ecologische waarde, de beeldbepalende waarde en de cultuurhistorische waarde.

De gemeente Leeuwarden hanteert daarnaast voor plaatsing op de lijst dat de levensverwachting minimaal nog 15 jaar moet zijn en dat uit VTA (Visual Tree Assessment) controle blijkt dat er binnen 2 jaar geen levensbedreigende oorzaken zijn om de boom van de lijst af te voeren. Een en ander is uitgewerkt in de beleidsnota Spraakmakende bomen 2016.

Dit zal worden toegevoegd aan de toelichting.

3) Graag meer mogelijkheden voor kleinschalige detailhandel in het centrum van het dorp.

Reactie

De panden rondom de brug, aan de Nieuwe Leeuwarderweg en Kerkbuurt hebben een bestemming 'Gemengd'. Een combinatie van wonen met detailhandel is hier al mogelijk. De panden langs de Grote Buren en Hilleburen kennen nu voornamelijk een woonfunctie. Er is een tendens dat in kleine dorpen het aantal detailhandelsvestigingen afneemt. Nieuwe initiatieven voor detailhandel in deze panden kunnen afzonderlijk worden afgewogen en eventueel via een reguliere afwijkingsprocedure worden vergund.

4) Welke luchthaven wordt bedoeld in paragraaf 3.5 externe veiligheid? Wat betekent de PR10-6 contour?

Reactie

Er wordt in algemene zin verwezen naar luchthavens als bron van externe veiligheidsrisico's. In het plangebied is geen luchthaven aanwezig. Het begrip PR10-6 wordt verduidelijkt in de paragraaf 'externe veiligheid'.

5) Graag in het bestemmingsplan benoemen dat de Foudering weer wordt verbonden met de Wergeaster Feart.

Reactie

De Foudering is reeds verbonden met de Wergeasterfeart middels een beweegbare brug. Deze vaarverbinding zal ook in de toekomst gewaarborgd blijven. Recentelijk is de beweegbare brug oostelijk in het dorp over de Foudering nog (beweegbaar) vernieuwd.

6) Enkele tekstuele opmerkingen over paragraaf 3.7 Ecologie. “Deze ecologische” moet worden “Deze ecologische” en “Meervleermuis” moet worden “de meervleermuis”.

Reactie

De eerste opmerking zal worden aangepast. Meervleermuis wordt (in de ecologie) met een hoofdletter geschreven en heeft om deze reden geen aanpassing nodig.

7) Enkele opmerkingen over de aanvullende cultuurhistorische waardestelling.

- 1 Graag de pastorietaan opnemen in de Cultuurhistorische waardestelling.
- 2 Figuur 5 op pagina 31 geeft een onjuiste weergave van het water rond de kerkterp.
- 3 Het complex van de voormalige schaatsenfabriek Hoekstra zou moeten worden aangemerkt als structureel en architectonisch bepalend in het beschermde dorpsgezicht.
- 4 Op pagina 33 toevoegen: *voormalige* N.H. kerk en *over* de vaart.
- 5 Het gebied ten westen van de vaart en ten noorden van de Nieuwe Leeuwarderweg opnemen als ‘te beschermen waarde’ op pagina 33.
- 6 De walbeschoeiing van de panden die met de achterzijde naar de vaart staan, opnemen als ‘te beschermen waarde’.
- 7 Het gebouwtje van ijsvereniging ‘De Wergeaster Reed’ opnemen als ‘karakteristiek pand’.
- 8 Ook de rijksmonumenten opnemen in het bestemmingsplan.

Reactie

Ad 1 - De pastorietaan maakt onderdeel uit van de aanwijzing tot rijksmonument. In het aanwijzingsdocument worden alle waarden van de pastorietaan genoemd. De tuin is dus rijksmonument en dan ook als zodanig beschermd. Voor de duidelijkheid zal het baarhuisje wel worden meegenomen op de kaart in bijlage 6.3 als “structuur- en architectonisch bepalend”.

Ad 2 - Deze afbeelding is inderdaad waarschijnlijk onjuist wat het water rond de kerkterp betreft. Er is geen uitgebreid historisch onderzoek gedaan, maar het lijkt onwaarschijnlijk dat hier water heeft gelegen. Om verwarring te voorkomen zal de afbeelding in de toelichting worden vervangen door afbeelding: Kadastrale minuut van Warrega, 1820 (bron: Tresoar).

Ad 3 - Per abuis is het pand Nieuwe Hoek 4 niet aangeduid als “Structuur- en architectonisch bepalend”. Dit wordt aangepast. Overigens is het pand ook een Rijksmonument.

Ad 4 - Constatie van indier is correct. De open ruimte loopt door tot over het water. De tekst in de toelichting wordt aangepast. Ook het woord ‘*voormalige*’ wordt toegevoegd.

Ad 5 - Een inventarisatie en aanmoedigingsbeleid voor overtuinen valt buiten het bestek van het bestemmingsplan. Wel vinden we het een interessante gedachte en nemen het in overweging voor latere beleidsvorming.

Ad 6 - De walbeschoeiing is niet opgenomen in de cultuurhistorische waardestelling en zal daarom niet worden opgenomen als te beschermen waarde.

Ad 7 - Wij zullen het gebouwtje op de ijsbaan nader onderzoeken op de cultuurhistorische waarden.

Ad 8 - Vanuit heersende ruimtelijke wet- en regelgeving is het niet gebruikelijk om monumenten (rijks en gemeentelijke) op de plankaart aan te duiden. Dit wordt in de gemeente Leeuwarden dan ook niet gedaan.

8) In paragraaf 3.11 kabels en leidingen, graag aandacht voor kabels ten behoeve van dataverkeer.

Reactie

Ondergrondse kabels ten behoeve van dataverkeer kunnen niet in het bestemmingsplan worden opgenomen omdat ze geen ruimtelijke impact hebben. Dat geldt wel voor water-, gas- en rioolpersleidingen. Die kennen een beperking in bouwmogelijkheden binnen een zone rondom de hartlijn van de leiding.

9) Graag de oostelijke grens van de pastorietuin kritisch bezien. De rudimentaire waterloop zit er niet bij in.

Reactie

Een klein deel van de waterlooftakking van de Foudering naar de pastorietuin is nog (rudimentair) aanwezig. Omdat het een relatief klein deel is (minder dan de helft van de lengte van de oorspronkelijke aftakking) en het belang van deze aftakking voor de structuur van het gebied van ondergeschikt belang is, maken wij de keuze deze niet te beschermen.

10) Een aantal panden graag toevoegen aan de 'bijzondere bebouwing' op pagina 36.

Reactie

De opsomming van bijzondere bebouwing is niet uitputtend. De woorden *onder andere* zullen worden toegevoegd op pagina 36.

11) Graag de kleuren van figuren 6 (Verdeling inwoners) en 7 (Verdeling huishoudens) op pagina 37 (Hoofdstuk 4.3 Functies in het plangebied: wonen) met elkaar overeen laten komen, ten behoeve van de leesbaarheid.

Reactie

De leesbaarheid van de figuren is voldoende. Dit zal niet worden aangepast.

12) Graag multifunctioneel centrum 'De Bidler' (in de voormalige Nederlands Hervormde kerk) opnemen in de paragraaf 'maatschappelijke voorzieningen' op pagina 38.

Reactie

Dit zal worden toegevoegd.

13) Graag een flexibele bestemming voor de mogelijkheden voor detailhandel.

Reactie

Zie reactie onder punt 3.

14) In de paragraaf 'Horeca' op pagina 38 wordt de mogelijkheid gegeven voor horeca op het adres Kerkbuurt 1. Gelet op de feitelijke toestand is het de vraag of dit nog mogelijk is in het pand.

Reactie

De locatie leent zich goed voor horeca en daarom wordt de aanduiding voor horeca overgenomen uit het huidige bestemmingsplan. Of het pand op dit moment nog goed gebruikt kan worden voor horeca, is aan de eigenaar.

15) In Hoofdstuk 5 (Toelichting op de bestemmingen), is op bladzijde 43 (onder Bedrijf), einde van de derde regel van onder het cijfer 2 weggevallen : het is categorie 1 en 2.

Reactie

Dit zal worden aangepast.

16) In de paragraaf 'Bedrijf - Nutsvoorziening' op pagina 44 staat dat gebouwtjes ten behoeve van openbaar nut vergunningsvrij mogen worden gebouwd. Dit zou niet moeten kunnen binnen het beschermde dorpsgezicht.

Reactie

Binnen het beschermde dorpsgezicht gelden de regels voor vergunningsvrij bouwen niet, met uitzondering van normaal beheer en onderhoud. Dit is beschreven in artikel 4a, lid 2 van bijlage II van het Bor. Daarnaast zullen gebouwtjes ten behoeve van openbaar nut doorgaans op gemeentelijk eigendom worden geplaatst en is langs die weg inpassing in het beschermde dorpsgezicht gewaarborgd.

17) De tekst in de paragraaf 'Gemengd' op pagina 44 leest verwarrend.

Reactie

Het is niet duidelijk wat precies verwarrend is. De tekst blijft ongewijzigd.

18) Graag 'De Bidler' toevoegen aan de paragraaf 'Maatschappelijk' op pagina 44.

Reactie

Dit zal worden toegevoegd.

19) Het is niet wenselijk dat binnen de bestemming Verkeer (pagina 45/46) ook gebouwen ten behoeve van de bediening van bruggen zijn toegestaan nabij de Bidlerbrêge.

Reactie

Dit is een algemene regel die in alle bestemmingsplannen wordt opgenomen. Een eventueel brugwachtersgebouwtje zal op gemeentelijk eigendom worden geplaatst. Langs die weg is goede inpassing in het beschermde dorpsgezicht gewaarborgd.

20) De oostelijke zijvleugel van het pand aan de Grote Buren 1 zou binnen het bouwvlak moeten liggen, omdat het onderdeel uitmaakt van het hoofdgebouw.

Reactie

De zijvleugel kan functioneel wel onderdeel zijn van het hoofdgebouw, maar het is architectonisch ondergeschikt aan de hoofdmassa en het is daarom niet wenselijk om het binnen het bouwvlak te laten vallen. Dit is conform de gemeentelijke tekensystematiek.

21) In de paragraaf 'Waarde - Beschermd dorpsgezicht' wordt gesproken van de noodzaak van een omgevingsvergunning voor ingrepen in de openbare ruimte, om de cultuurhistorische waarden te kunnen behouden. Gebouwtjes tot 15 m² en 3 meter in hoogte zijn echter vergunningsvrij op basis van het Bor.

Reactie

Zie reactie bij 16.

22) Is er ook een 'Waarde - Archeologie 2' en een 'Waarde - Cultuurhistorie 1'?

Reactie

Die zijn er wel, maar komen in dit bestemmingsplan niet voor. Het betreft standaard beschrijvingen van de dubbelbestemmingen die we gemeentebreed gebruiken. We hanteren in alle bestemmingsplannen gelijke benamingen voor dubbelbestemmingen. Wat archeologie betreft bestaan er bijvoorbeeld vier varianten, waarvan er in dit bestemmingsplan twee genoemd/ beschreven worden, omdat er binnen het plangebied maar twee 'waardevarianten' voorkomen. Datzelfde geldt voor cultuurhistorie: alleen 'Waarde - Cultuurhistorie 2' is binnen dit bestemmingsplan van toepassing.

23) Paragraaf 6.4 economische uitvoerbaarheid: is er voldoende geld beschikbaar voor het onderhoud van de walbeschoeiing van de Foudering, Gele Eker en Wergeaster Feart?

Reactie

Er wordt in dit bestemmingsplan geen nieuwe ontwikkeling mogelijk gemaakt waarvoor extra geld beschikbaar moet worden gesteld. Daarmee is de uitvoerbaarheid gewaarborgd. Het onderhoud van walkanten valt onder regulier onderhoud.

Opmerkingen ten aanzien van de bijlagen

24) Geen opmerking over bijlage 1.

Reactie

Voor kennisgeving aangenomen.

25) Bijlage 5: ecologisch rapport. Diverse opmerkingen, onder andere over een ter plaatse voorkomende uil en roeken.

Reactie

Het ecologische rapport is opgesteld door het gespecialiseerde adviesbureau Altenburg & Wymenga bv. De gemaakte opmerkingen nemen wij voor kennisgeving aan. Ze zijn niet van dien aard dat het rapport hierop moet worden aangepast.

26) Bijlage 6: cultuurhistorie. Graag de pastorietuin opnemen in de cultuurhistorische waardestelling.

Reactie

Zie reactie onder punt 7, ad 1.

27) Bijlage 6: cultuurhistorie. De indeling van categorieën bebouwing beschermd dorpsgezicht is niet duidelijk. Het baarhuisje graag ook aanmerken als 'structuur- en architectonisch bepalend'.

Reactie

De indeling van de panden in het beschermd dorpsgezicht in 'structuur- en architectonisch bepalend' en 'structuurbepalend' leidt tot een andere mate van bescherming. Bij de laatste wordt de bouwvorm beschermd, bij de eerste wordt naast de bouwvorm ook de detaillering van de panden beschermd.

De constatering van indiener dat op p. 33 ten onrechte de termen 'beeld bepalend' en 'beeld ondersteunend' worden gebruikt is terecht. Dit wordt aangepast naar respectievelijk 'structuur- en architectonisch bepalend' en 'structuurbepalend'.

Indiener geeft aan dat het baarhuisje eigenlijk ook de aanduiding 'structuur- en architectonisch' waardevol verdient. Het baarhuisje is inderdaad een bijzonder gebouwtje en valt ook onder de monumentale bescherming van het perceel. In bijlage 6.3 zal het baarhuisje dan ook worden weergegeven als 'structuur- en architectonisch bepalend'.

Opmerkingen ten aanzien van de regels

28) De definitie van 'bedrijvigheid' ontbreekt.

Reactie

De term 'Bedrijf' is wel gedefinieerd.

29) In artikel 5 graag de Telecommunicatiewet opnemen.

Reactie

De in het artikel genoemde voorbeelden van gebouwen ten behoeve van openbaar nut zijn niet uitputtend. Gebouwen ten behoeve van de Telecommunicatiewet zouden hier ook onder kunnen vallen. Het is niet nodig deze extra op te nemen.

30) In artikel 13 staat dat de bouwhoogte van erfafscheidingen ten hoogste 1 meter zal bedragen. Aan de Grote Buren 1 is een heg van 2 meter aanwezig.

Reactie

Een heg is geen bouwwerk en heeft daarmee geen maximale voorgeschreven hoogte.

31) Wat wordt er in artikel 14 Verkeer verstaan onder 'watertechnologie en duurzame energieopwekking'?

Reactie

Dit zijn bijvoorbeeld duurzame innovaties op het gebied van water (zoals het duurzaam omgaan met drinkwater, het winnen van energie en nutriënten uit afvalwater en lokaal zuiveren van afvalwaterstromen), of zonnepanelen.

32) In artikel 16 en 17 wordt een maximale bouwhoogte gegeven van oeverbeschoeiingen van 0,40 meter. Dit is niet toereikend.

Reactie

Het betreft hier de hoogte van het bouwwerk van de oeverbeschoeiing ten opzichte van het Friese zomerwaterpeil van NAP -0,52 m. De hoogte van 0,40 meter is standaard in de gemeente Leeuwarden. In het bestemmingsplan zit een afwijkingsmogelijkheid tot 0,60 meter, mocht 0,40 meter niet toereikend zijn.

33) In artikel 18 staat dat ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek' de bestaande karakteristieke hoofdvorm van de bouwwerken dient te worden nagestreefd. Binnen de status 'beschermd dorpsgezicht' bestaat deze bepaling niet.

Reactie

De panden in het beschermd dorpsgezicht hebben een dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd dorpsgezicht' (artikel 24). In dit artikel wordt voor de te beschermen waarden verwezen naar 'bijlage 3', waarin alle cultuurhistorische, structuurbepalende en architectonische elementen zijn opgenomen. Alle genoemde 'structuur- en architectonisch bepalende' en 'structuurbepalende' elementen hebben zo eenzelfde mate van bescherming als de panden die zijn aangeduid als 'karakteristiek'.

De term 'karakteristiek' is uitsluitend bedoeld voor panden buiten het beschermd dorpsgezicht, juist omdat die niet kunnen worden aangeduid als 'structuur- en architectonisch bepalend' en 'structuurbepalend'. Middels de aanduiding 'karakteristiek' zijn deze panden toch beschermd.

34) Na artikel 21 graag een artikel met de leidingen op grond van de Telecommunicatiewet toevoegen.

Reactie

Zie reactie bij punt 8.

35) Is er ook een artikel 'Waarde - Archeologie 2'?

Reactie

Zie reactie bij punt 22.

Conclusie

Deze inspraakreactie leidt tot wijzigingen in de toelichting en bijlage 6 van het bestemmingsplan.

Inspraakreactie 4

[Indiener 4] vraagt of de huidige bestemming Wonen, met aanduiding 'Kantoren', van de percelen Kleine Buren 3 en Kleine Buren 4 te Wergea kan worden overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. In het voorontwerp bestemmingsplan hebben deze percelen enkel een woonbestemming toegekend gekregen. De heer Kamsma heeft op beide percelen een kantoor gevestigd.

Reactie

De aanduiding 'Kantoren' is per abuis niet overgenomen in het voorontwerp bestemmingsplan. Naar aanleiding van deze inspraakreactie zal dit alsnog worden aangepast in het ontwerp bestemmingsplan.

Conclusie

Deze inspraakreactie leidt tot een wijziging in de verbeelding en de regels van het bestemmingsplan.

Conclusie

De inspraakreacties leiden tot enkele aanpassingen/ aanvullingen in de toelichting, de regels, de verbeelding en bijlage 6 van het bestemmingsplan.

Overlegreactie Provincie Fryslân

De Provincie Fryslân wijst op het feit dat een groot deel van het omliggende buitengebied van het dorp wordt meegenomen in dit bestemmingsplan. Een aantal begrippen en definities in de planregels dient daarop te worden aangepast/ aangevuld.

Reactie

Het klopt dat een deel van het omliggende buitengebied wordt meegenomen in dit bestemmingsplan. Dit gebied zit ook in het vigerende bestemmingsplan Wergea kom. Om te voorkomen dat de actuele juridische regeling voor dit gebied komt te vervallen, wordt dit deel nu meegenomen in deze herziening. In een later stadium zal het buitengebied aan de zuidoostelijke zijde van het dorp worden opgenomen in het omgevingsplan (pilot Omgevingswet) voor het buitengebied van de voormalige gemeente Boarnsterhim, en daarin een passende regeling krijgen. De voorbereidende werkzaamheden voor het omgevingsplan zijn inmiddels gestart.

De aangedragen aanpassingen/ aanvullingen op de planregels zullen worden overgenomen in het ontwerpbestemmingsplan, met als toevoeging dat de aanleg van voorzieningen voor dagrecreatief medegebruik binnen de bestemming 'Agrarisch' boven de 5000 m² alleen mogelijk zal zijn wanneer er geen strijd is met het provinciaal weidevogelbeleid (artikel 3.6.3 lid a). Deze regeling is overeenkomstig de regeling zoals opgenomen in het bestemmingsplan Leeuwarden - Buitengebied.

Conclusie

Deze overlegreactie leidt tot wijzigingen in de regels van het bestemmingsplan.

Overlegreactie Brandweer Fryslân

De brandweer Fryslân ziet geen noodzaak om bij dit voorontwerp bestemmingsplan opmerkingen te plaatsen.

Reactie

Wij nemen deze overlegreactie voor kennisgeving aan.

Conclusie

Deze overlegreactie leidt niet tot wijzigingen in het bestemmingsplan.

Overlegreactie LTO Noord

1) De Land- en Tuinbouw Organisatie Noord (LTO Noord) ziet graag het begrip 'vergunde gebruik' vervangen door 'toegestane gebruik', in de specifieke gebruiksregels voor stikstof.

Reactie

De gebruiksregel zal worden aangepast overeenkomstig de gebruiksregel zoals opgenomen in het bestemmingsplan Leeuwarden - Buitengebied. Dat betekent dat de volgende passage zal worden toegevoegd aan artikel 3.4 onder a onder 2: "...dan wel het gebruik waarvan het bevoegd gezag verklaard heeft dat een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 niet noodzakelijk is."

2) LTO ziet graag dat 'drainage' wordt opgenomen in de uitzonderingen voor archeologische onderzoek in de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie'.

Reactie

De dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie' geeft gebieden aan met een hoge verwachtingswaarde voor het vinden van archeologische resten. Drainage van een agrarisch perceel is een dusdanige ingreep in de grond, dat dit niet zonder meer kan worden toegestaan. Drainage zal dan ook niet als uitzondering worden opgenomen.

Conclusie

Deze overlegreactie leidt tot wijzingen in het bestemmingsplan.

Conclusie

De overlegreacties leiden tot enkele aanpassingen in de regels van het bestemmingsplan, in aansluiting op het bestemmingsplan Leeuwarden - Buitengebied.

Bijlage 8

Reactie- en antwoordnota zienswijzen

Reactie- en antwoordnota zienswijzen ontwerpbestemmingsplan Wergea

Het ontwerpbestemmingsplan Wergea heeft in de periode vanaf 15 februari 2018 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze periode zijn drie zienswijzen ontvangen.

Hieronder wordt de inhoud van de zienswijzen samengevat en volgt per punt het gemeentelijke commentaar.

Indiener 1

Indiener 1 specificeert 12 punten in de zienswijze die hieronder zijn samengevat. Sommige punten die qua onderwerp overeenkomen, zijn samengenomen en onder één punt beantwoord.

1. Indiener is het niet eens met het inbestemmen van de huisartsenpraktijk aan de Leeuwarderweg 61 te Wergea. Er is inmiddels grond aangekocht voor een gezondheidscentrum in Grut Palma, waar de huisarts zich zal vestigen. Er is geen noodzaak meer voor het uitbreiden van de woonbestemming met de functie van huisartsenpraktijk.

Reactie:

Het pand Leeuwarderweg 61 te Wergea heeft een woonbestemming met daarbij de functieaanduiding “specifieke vorm van wonen - huisarts”. De huisarts is voornemens zich in Grut Palma te vestigen. Echter, voor de realisatie van het gezondheidscentrum in Grut Palma is nog geen vergunning verleend. Er is nog geen zicht op wanneer de huisartsenpraktijk verhuist van de Leeuwarderweg 61 naar Grut Palma. Om die reden wordt de aanduiding “specifieke vorm van wonen - huisarts” gehandhaafd op het pand aan de Leeuwarderweg 61 te Wergea.

2. De Leeuwarderweg 61 Wergea heeft de status van Rijksmonument. De bouw van een huisartsenpraktijk is een aantasting van deze status. Daarnaast is de bouw van een huisartsenpraktijk een aantasting van de parkachtige omgeving van de Leeuwarderweg.

Reactie:

In de huidige situatie worden tijdelijk geplaatste units gebruikt voor de huisartsenpraktijk. Dit is geen wenselijke situatie. Zodra de huisartsenpraktijk verhuist is naar Grut Palma zullen de units worden verwijderd waardoor het aanzicht op het pand en de tuin wordt verbeterd. Dit staat echter los van de procedure van onderhavig bestemmingsplan.

3. Indiener kan zich niet vinden in de wijziging dat aan- en uitbouwen en bijgebouwen in het nieuwe bestemmingsplan ook buiten het bouwvlak mogen worden gerealiseerd.

Reactie:

In het geldende bestemmingsplan mogen aan- en uitbouwen en bijgebouwen worden gebouwd binnen het bouwvlak en/of op de gronden die op de bestemmingsplankaart zijn aangeduid met “te bebouwen erven”. De “te bebouwen erven” liggen buiten het bouwvlak aan de achterzijde van de woningen. Vóór de woningen mogen geen aan- en uitbouwen en bijgebouwen worden gebouwd, omdat dit buiten het bouwvlak is en hier geen aanduiding “te bebouwen erven” is opgenomen.

In de nieuwe systematiek zoals opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan Wergea wordt er niet meer gewerkt met “te bebouwen erven”. Binnen de woonbestemming mogen aan- uitbouwen en bijgebouwen worden gebouwd. Dat is zowel binnen het bouwvlak als in de

achtertuin. Vóór de woningen mogen geen aan- en uitbouwen en bijgebouwen worden gebouwd, omdat dit binnen de bestemming "Tuin" valt. Deze nieuwe systematiek wordt gehanteerd in alle Leeuwarder bestemmingsplannen.

De systematiek is anders, maar feitelijk komt de regeling op hetzelfde neer.

4. Indiener kan zich niet vinden in de afwijkingmogelijkheid waarbij aan- en uitbouwen en bijgebouwen gerealiseerd kunnen worden tot 100 m². Gezien de geldende normen is de genoemde 100 m² tevens niet toereikend voor een huisartsenpraktijk.

Reactie:

De afwijkingmogelijkheid waarbij aan- en uitbouwen en bijgebouwen tot 100 m² gebouwd mogen worden is geen recht. Per situatie wordt door het college de afweging gemaakt of er afgeweken wordt van het bestemmingsplan of niet. Bovendien is er een restrictie opgenomen in die afwijkingregeling dat de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen en bijgebouwen ten hoogste 50% van het erf zal bedragen en is deze regeling ten behoeve van het wonen.

De norm voor een minimale oppervlakte van een huisartsenpraktijk is ons niet bekend. Het opnemen van minimale oppervlaktes voor bepaalde functies zoals een huisartsenpraktijk valt ook buiten de reikwijdte van de werking van het bestemmingsplan.

5. Indiener geeft aan dat er sprake is van een tekort aan parkeerplaatsen hetgeen veelvuldig leidt tot overlast. Het gaat niet alleen om parkeeroverlast door bezoekers van de huisartsenpraktijk maar ook om parkeeroverlast door het personeel van de huisartsenpraktijk.

Reactie:

Het feit dat de huisartsenpraktijk in / bij een woonhuis is gevestigd, is historisch zo gegroeid. Om die reden is er sprake van een parkeersituatie waarin op bepaalde momenten sprake kan zijn van parkeeroverlast. In geval van bestaande situaties is het bestemmingsplan niet het instrument om parkeeroverlast op te lossen.

6. Indiener geeft aan dat de huisarts plannen heeft gehad voor een privékliniek op het adres Leeuwarderweg 61 te Wergea. Indiener kan zich niet vinden in deze plannen omdat een dergelijke kliniek niet past in de omgeving. Daarnaast zal een dergelijke kliniek zorgen voor overlast.

Reactie:

Er is nog geen aanvraag voor een privékliniek ingediend bij de gemeente. Mocht een dergelijke aanvraag worden ingediend, dan zal deze op alle aspecten worden beoordeeld. De parkeersituatie zal dan ook worden meegenomen. In het kader van dit bestemmingsplan is de door indiener vermelde functie van privékliniek niet aan de orde.

7. Indiener geeft aan dat de huisarts in het verleden niet een betrouwbare overlegpartner is gebleken, ze hield zich niet aan de afspraken. Om die reden is indiener tegen de voorgenomen afwijking.

Reactie:

Bovenstaande wordt voor kennisgeving aangenomen.

8. Indiener geeft aan dat een huisartsenpraktijk aan huis niet meer van deze tijd is en dat de zorgverzekeraar geen voorstander is van de huisartsenpraktijk op deze locatie. Indiener doet de suggestie dat de huisarts uit Wergea aan zou kunnen sluiten bij de huisartsenpraktijken of gezondheidscentra in Zuiderburen en Techum.

Reactie:

Het bestemmingsplan voor Wergea legt de bestaande situatie vast. Een bestemmingsplan is niet een instrument dat zich uitspreekt over gewenste vestigingslocaties van bijvoorbeeld een huisartsenpraktijk. Om die reden wordt niet ingegaan op de genoemde suggesties.

9. Indiener geeft aan dat de huisartsenpraktijk tevens een apotheek is. Een apotheek past volgens indiener niet in een woonomgeving, omdat dit om een winkelfunctie zou gaan.

Reactie:

Op grond van jurisprudentie valt een apotheek niet onder 'detailhandel'. Daarbij is van belang dat in een apotheek het grootste deel van de omzet wordt gegenereerd uit de verstrekking (zonder betaling) van geneesmiddelen op recept. De functie van apotheek is ondergeschikt aan en vloeit voort uit de functie van huisartsenpraktijk.

Indiener 2

1. Indiener geeft aan een wijzigingsbevoegdheid van Agrarisch naar Recreatie wenselijk te achten op de percelen Wergea, sectie D, nummer 401. 403 en 408. De reden hiervoor is dat de gemeente Boarnsterhim zich al positief heeft uitgelaten over een recreatieve functie op deze locatie.

Reactie:

Zoals bij de beantwoording van de inspraakreactie al aangegeven is, zal een concreet recreatief initiatief worden beoordeeld waarna (indien akkoord) een planologische procedure kan worden doorlopen. Het opnemen van een wijzigingsbevoegdheid van Agrarisch naar Recreatie is niet wenselijk omdat in een wijzigingsbevoegdheid al concrete voorwaarden opgenomen moeten worden. Indien het initiatief aan één van de voorwaarden niet kan voldoen, kan de wijzigingsbevoegdheid niet toegepast worden. Kortom, als geen wijzigingsbevoegdheid opgenomen wordt, kan specifiek voor het ingediende plan een planologische procedure dorlopen worden. Dit kan voor de initiatiefnemer flexibeler zijn in vergelijking met een wijzigingsbevoegdheid met harde voorwaarden.

Er wordt niet tegemoet gekomen aan deze zienswijze.

Indiener 3

1. Indiener is het niet eens met het feit dat het water, grenzend aan zijn perceel niet wordt inbestemd. Mondeling heeft indiener aangegeven dat indien dit water wordt gedempt, de waterpartij in zijn tuin droog komt te vallen.

Reactie:

De pastorie met de bijbehorende pastorietaun zijn aangewezen als rijksmonument. Grenzend aan de pastorietaun ligt een stuk openbaar groen met het door de indiener bedoelde water. Deze openbare ruimte wordt benoemd als waardevol in het aanwijzingsbesluit van de pastorie en de bijbehorende pastorietaun tot rijksmonument, maar maakt geen deel uit van het rijksmonument.

Het openbaar groen met het bedoelde water heeft een woonbestemming in het ontwerp bestemmingsplan. In het vast te stellen bestemmingsplan zal het water worden voorzien van de bestemming Water.

2. Een stukje restgroen naast het baarhuisje heeft een gewijzigde bestemming gekregen in het ontwerpbestemmingsplan. Gezien de ligging in de contouren van de kerkring en direct

grenzend aan het huisperceel van de pastorie, heeft indiener bedenkingen tegen het wijzigen van de bestemming.

Reactie:

Het wijzigen van de bestemming heeft te maken met de nieuwe systematiek van het bestemmen van de gronden.

In het geldende bestemmingsplan wordt gewerkt met de bestemming Wonen, waarbinnen behalve woningen ook straten, parkeerplaatsen, groen en andere openbare functies toegestaan zijn.

In de nieuwe systematiek hebben woningen de bestemming Wonen en heeft de weg met trottoirs, parkeerplaatsen, andere verharding en openbare groenstroken de bestemming Verkeer-Verblijfsgebied.

Het door indiener bedoelde hoekje valt buiten het particuliere eigendom in het openbaar gebied en heeft daarom de bestemming Verkeer - Verblijfsgebied gekregen. De bestemming wijzigt inderdaad ten opzichte van het geldende bestemmingsplan, maar dit heeft geen gevolgen voor het stukje restgroen naast het baarhuisje omdat binnen de bestemming Verkeer - Verblijfsgebied ook groen mogelijk is.

3. Inspreker geeft aan dat in het geldende bestemmingsplan is bepaald dat herinrichting van bijvoorbeeld de onder punt 1 en 2 van de zienswijze bedoelde gebieden alleen mogelijk is nadat aanwonenden zijn gehoord. Dit horen heeft niet plaatsgevonden, hiervoor vraagt indiener aandacht.

Reactie:

In de bestemmingen Water en Wegverkeer van het geldende bestemmingsplan Wergea-Kom is de volgende passage in de 'Beschrijving in hoofdlijnen' opgenomen:

“Daar waar de gemeente herinrichting overweegt worden aanwonenden en andere belanghebbenden vooraf in de gelegenheid gesteld in te spreken. De bepalingen uit de gemeentelijke Inspraakverordening zijn daarbij van toepassing.”

Bovenstaande heeft betrekking op feitelijke herinrichting van het gebied en niet op een wijziging van bestemming of plansystematiek. Mocht er een herinrichting van het gebied plaatsvinden, dan zal de gemeente in een vroeg stadium met aanwonenden in overleg treden. Overigens is een herinrichting van het gebied niet aan de orde.

Conclusie

Zienswijze 1 en 2 leiden niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan.

Naar aanleiding van zienswijze 3 zal de verbeelding worden aangepast in die zin dat het water ten oosten van de voormalige pastorie de bestemming Water zal krijgen.

Bijlage 9

Ambtelijke wijzigingen

Ambtshalve ingebrachte wijzigingsvoorstellen bestemmingsplan Wergea

Aan de gemeenteraad worden de volgende ambtshalve wijzigingen voorgesteld ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Verbeelding

- Kerkbuurt: de openbare weg voorzien van de bestemming Verkeer-Verblijf in plaats van de bestemming Wonen, conform de gangbare systematiek.
- Leeuwarderweg 46 aanduiding bedrijf verwijderen, hier is geen bedrijf aanwezig of geregistreerd.
- Hilleburen 30 aanduiding bedrijf verwijderen. Dit bedrijf is verhuisd naar het Fricogebouw.
- Kerkbuurt 10 a - 10 f: in de aanduiding voor de maximale goot- en bouwhoogte de juiste maatvoering opnemen, te weten goothoogte maximaal 3 meter en bouwhoogte maximaal 8,5 meter conform de verleende vergunning.
- Wartensterdyk 2A en Kleine Buren 3 het perceel voorzien van de aanduiding “detailhandel”.
De aanduiding “bedrijfswoning” opnemen op de volgende bedrijfswoningen :Nieuwe Hoek 17, Wartensterdyk 2B, Wartensterdyk 4, Leeuwarderweg 40.
- Nieuwe Hoek nabij nummer 17: de aanduidingslijn voor de functieaanduiding voor jachtwerf loopt door een gebouw, de aanduidingslijn aanpassen tot buiten het gebouw conform het geldende bestemmingsplan.
- Aan de oostzijde van Wergea de dubbelbestemming Waarde-Cultuurhistorie leggen op circa 50 meter van een sloot behorende bij een voormalige boerderijplaats.
- De dubbelbestemmingen Waarde-Archeologie aanpassen aan de uitgangspunten van de in 2017 vastgestelde Erfgoedverordening.

Toelichting

- Het wateradvies in het ontwerpbestemmingsplan dateert van 2014. De waterparagraaf actualiseren aan de hand van het nieuwe advies van Wetterskip Fryslan d.d. 13 maart 2018. Dit advies tevens aan bijlage 4 bij de toelichting toevoegen.
- Aan bijlage 6 bij de toelichting de ontbrekende kaart toevoegen
- De paragraaf over Archeologie actualiseren aan de uitgangspunten van de in 2017 vastgestelde Erfgoedverordening.

Regels

- Begrip 1.7 “agrarisch” onderdeel houtteelt laten vervallen als agrarische activiteit. Op grond van het Groenbeleidsplan wordt geen houtteelt bij recht toegestaan in de aanwezige landschapstypen.
- Begrip 1.57 “houtteelt” de genoemde artikelen uit de Boswet vervangen door artikel 4.2 en 4.3 lid 1 en 2 van de Wet natuurbescherming, deze wet neemt de werking van de Boswet over.
- Artikel 3.4 Binnen de bestemming “Agrarisch” houtteelt als strijdig gebruik aanmerken.
- Artikel 31 “Overige regels”: lid 1 sub c onder 11 “de parkeersituatie” verwijderen.
- Artikel 31 Aan de “Overige regels” een lid 2 toevoegen en het bestemmingsplan “Plan voor de Zon” van toepassing verklaren door het opnemen van de volgende zinsnede: “De regels en bijbehorende bijlagen van het bestemmingsplan “Leeuwarden - Partiële herziening Plan voor de zon” (NL.IMRO.0080.00002BP00-

VG02), zoals dat is vastgesteld op 13 februari 2017 zijn, met uitzondering van het in dit plan bepaalde, onverminderd van toepassing op dit plan.”

Op deze manier geldt het Plan voor de Zon ook voor het onderhavige plangebied.

- Artikel 10 “Recreatie-Jachthaven”: de regeling voor bedrijfswoningen opnemen.
- Artikel 4 “Bedrijf”: de regeling voor bedrijfswoningen en detailhandel opnemen in verband met het opnemen van de aanduidingen op de verbeelding.
- Artikel 16 “Water”: De bouwhoogte voor bouwwerken in 16.2.2.c. aanpassen tot 7 m in verband met de hoogte van de bestaande ophaalbruggen. Deze bruggen zijn hoger vergund dan destijds toegestaan in het geldende bestemmingsplan.
- De dubbelbestemmingen Waarde-Archeologie aanpassen aan de uitgangspunten van de in 2017 vastgestelde Erfgoedverordening.

Bijlage 10

Vaststellingsbesluit

Raadsvoorstel

Vaststellen bestemmingsplan Wergea
Zaaknummer: Z57599

.....

Aan de gemeenteraad.

Inleiding

Hierbij leggen wij het bestemmingsplan Wergea ter vaststelling aan u voor. Het bestemmingsplan biedt een actuele juridisch-planologische regeling voor het gebied waarvoor voorheen de volgende bestemmingsplannen van toepassing waren:

- Wergea-kom;
- Wergea-kom herziening ex artikel 30 WRO;
- Staande Mastroute Omleiding Wergea-West;
- Wergea-West Fase 1 en 2 (deels: het oostelijke reeds gerealiseerde deel van Grut Palma).

Het nieuwe bestemmingsplan Wergea wordt aan de noord- en westkant globaal begrensd door de Nije Waring, aan de zuidkant grotendeels door Grut Palma en de Wergeasterfeart en aan de zuidoostkant door Hilleburen. De oostgrens loopt door agrarische percelen gelegen nabij de Warstlenserdyk, de Wartensterdyk en de Foudering. Het grootste deel van de nieuwbouwwijk Grut Palma is niet in dit bestemmingsplan opgenomen. Voor dit gebied is in 2016 een afzonderlijk bestemmingsplan vastgesteld.

Actualisatie verouderde plannen

Het plan vervangt een aantal verouderde plannen die nu nog in dit gebied van kracht zijn. Die plannen zijn verouderd omdat de wetgeving gewijzigd is en er inmiddels gebouwen zijn toegevoegd. Het plan is voor het grootste deel conserverend. Dit betekent dat de nu geldende regels zoveel mogelijk blijven gehandhaafd.

Overzicht belangrijkste wijzigingen

Conform de afspraak die wij met u hebben gemaakt is in bijlage 1 van de toelichting van het bestemmingsplan een overzicht opgenomen van de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de nu nog geldende bestemmingsplannen. Dit overzicht is vanaf de inspraak van het voorontwerp bestemmingsplan beschikbaar gesteld waardoor belanghebbenden snel inzicht konden krijgen in wat de relevante aanpassingen zijn in de voorgestelde nieuwe regeling.

Overleg

Het voorontwerp van het bestemmingsplan is van 22 oktober 2015 tot en met 2 december 2015 onderwerp geweest van overleg. Het plan is hierbij gestuurd naar de gebruikelijke overleginstanties. Van drie overlegpartners is een reactie ontvangen. Een samenvatting van de overlegreacties en de reactie van ons college hierop treft u aan in de reactienota inspraak en overleg (bijlage bij toelichting bestemmingsplan).

Inspraak

Gelijktijdig met het overleg heeft ook inspraak plaatsgevonden. In het kader van de inspraak is er op 3 november 2015 een inloopavond gehouden in 't Doarpshûs, Nieuwe Weg 2/4 te Wergea. Hier kon het voorontwerpbestemmingsplan worden ingezien en konden vragen worden gesteld. Naar aanleiding van de geboden inspraak zijn vier schriftelijke inspraakreacties ontvangen waarin opmerkingen over het voorontwerpbestemmingsplan zijn gemaakt. Een samenvatting van de inspraakreacties en de reactie van ons college hierop treft u aan in de reactienota inspraak en overleg (bijlage bij toelichting bestemmingsplan).

Zienswijzen

Het ontwerpbestemmingsplan heeft vanaf 15 februari 2018 gedurende een periode van zes weken voor een ieder ter inzage gelegen. (Wegens drukte bij ROI heeft dit plan sinds het voorontwerp van 2015 enige tijd stilgelegen). Gedurende deze periode kon een ieder zijn of haar zienswijze kenbaar maken.

Gedurende deze periode zijn drie zienswijzen ontvangen. Eén zienswijze leidt tot een aanpassing van de verbeelding. De andere zienswijzen leiden niet tot een aanpassing van het bestemmingsplan. Daarnaast zijn er enkele ambtshalve aanpassingen van het plan.

Exploitatieplan

Door middel van de grondexploitatieregeling in de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) beschikken gemeenten over mogelijkheden voor het verhalen van kosten. Hierbij valt te denken aan kosten voor het bouw- en woonrijp maken en kosten voor het opstellen van het bestemmingsplan. Daarnaast hebben gemeenten sturingsmogelijkheden, omdat in het geval van grondexploitatie door derden diverse eisen en regels gesteld kunnen worden. Omdat er in dit bestemmingsplan geen nieuwe ontwikkelingen worden voorzien, is het in dit geval is het niet nodig een exploitatieplan vast te stellen. De kosten voor de procedure van het bestemmingsplan worden gedekt door de leges.

Financiën

De kosten voor het opstellen van het bestemmingsplan worden gedekt uit de reguliere middelen bestemmingsplannen.

Vervolgacties op hoofdlijnen

Het vastgestelde bestemmingsplan ligt gedurende 6 weken ter inzage met de mogelijkheid voor beroep. Het besluit tot vaststelling treedt de dag na afloop van de beroepstermijn in werking. Als binnen de beroepstermijn een verzoek om voorlopige voorziening is ingediend, treedt het besluit tot vaststelling niet in werking voordat op dat verzoek is beslist.

Leeuwarden, 5 februari 2019

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester,

secretaris

Vaststellen bestemmingsplan Wergea
Zaaknummer: Z57599

DE RAAD VAN DE GEMEENTE LEEUWARDEN;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 februari 2019
(Zaaknummer: Z57599);

BESLUIT:

1. de in bijlage 1 opgenomen Reactie- en antwoordnota zienswijzen vast te stellen;
2. de in bijlage 2 opgenomen Ambtshalve ingebrachte wijzigingen vast te stellen;
3. het bestemmingsplan "Wergea" gewijzigd vast te stellen onder toekenning van het nummer NL.IMRO.0080.14001BP00-VG01;
4. af te zien van het vaststellen van een exploitatieplan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 3 april 2019,

voorzitter,

griffier.

Vastgesteld bestemmingsplan Wergea

Van 2 mei 2019 tot en met 13 juni 2019 ligt het gewijzigd vastgestelde bestemmingsplan Wergea met bijbehorende stukken ter inzage.

Plangebied

Het bestemmingsplan biedt een actuele juridisch-planologische regeling voor het gebied waarvoor voorheen de volgende bestemmingsplannen van toepassing waren:

- Wergea-kom;
- Wergea-kom herziening ex artikel 30 WRO;
- Staande Mastroute Omleiding Wergea-West;
- Wergea-West Fase 1 en 2 (Grut Palma).

Het bestemmingsplan Wergea wordt aan de noord- en westkant globaal begrenst door de Nije Waring, aan de zuidkant grotendeels door Grut Palma en de Wergeasterfeart en aan de zuidoostkant door Hilleburen. De oostgrens loopt door agrarische percelen gelegen nabij de Warstienserdyk, de Wartensterdyk en de Foudering.

Actualisatie verouderde plannen

Het plan vervangt een aantal verouderde plannen. Die plannen zijn verouderd omdat de wetgeving gewijzigd is en er inmiddels gebouwen zijn toegevoegd. Het plan is voor het grootste deel conserverend. Dit betekent dat de nu geldende regels zoveel mogelijk blijven gehandhaafd.

Gewijzigde vaststelling

De gewijzigde vaststelling betreft globaal:

- Het verwerken van verleende omgevingsvergunningen;
- Het toevoegen of verwijderen van functieaanduidingen op de verbeelding en het aanpassen van de bijbehorende regels;
- Het verwerken van de geactualiseerde erfgoedverordening op de verbeelding en in de regels;
- Het actualiseren van de waterparagraaf.

In bijlage 8 en 9 van de toelichting worden alle wijzigingen vermeld en uitgelegd.

Inzage

Het gewijzigd vastgestelde bestemmingsplan met bijbehorende stukken kunt u inzien:

- in het Gemeentehuis, Oldehoofsterkerkhof 2, Leeuwarden (op werkdagen van 8.30 tot 17.00 uur en op donderdag tot 19.30 uur). Hier kunt u ook vragen stellen over het plan en de procedure.
- via de website <https://www.leeuwarden.nl/nl/ruimtelijke-plannen>.

Beroep

Bent u het niet eens met dit vastgestelde bestemmingsplan? Dan kunt u beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. U kunt alleen beroep instellen:

- van 3 mei 2019 tot en met 13 juni 2019;
- als u belanghebbende bent en een zienswijze tegen het ontwerpbestemmingsplan hebt ingediend;
- als u belanghebbende bent en aantoont dat u redelijkerwijs niet in staat bent geweest tijdig zienswijzen bij de gemeenteraad in te dienen;
- als u belanghebbende bent en bezwaar heeft tegen de wijzigingen die de gemeenteraad bij de vaststelling heeft aangebracht.

Voorlopige voorziening

Hebt u beroep ingesteld, dan kunt u tijdens de beroepstermijn een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. Dit kan alleen in spoedeisende zaken.

Het besluit tot vaststelling treedt de dag na afloop van de beroepstermijn in werking. Als binnen de beroepstermijn een verzoek om voorlopige voorziening is ingediend, treedt het besluit tot vaststelling niet in werking voordat op dat verzoek is beslist.